

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

a continuat
dialogul de lucru
cu oamenii muncii
din județul
Constanța

Comentariul în pagina 3

flacăra

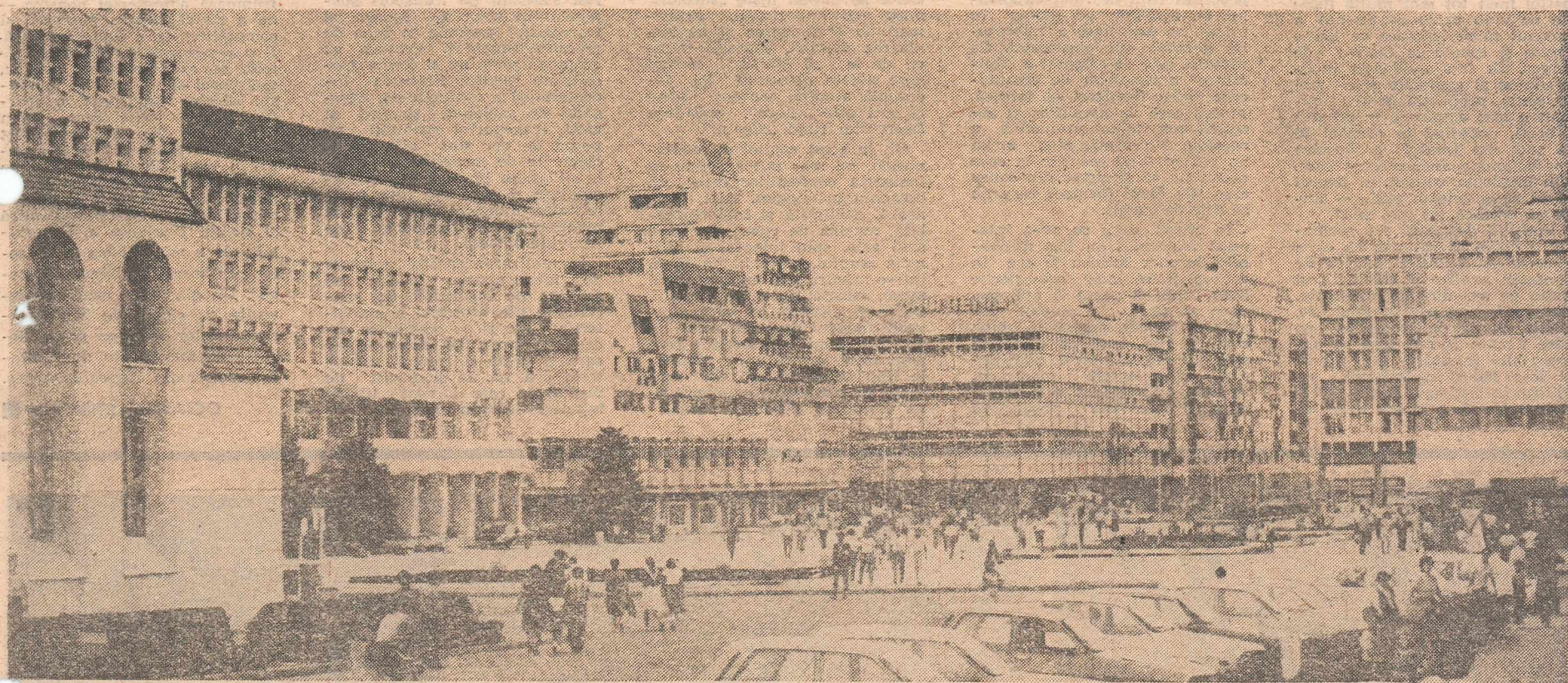
onul XXXVI
32 (1 677)
VINERI
7 august
1987

Saptaminal editat de Frontul Democratiei și Unității Socialiste

„Oricine are dreptul să fie mândru de strămoșii săi
dacă e în stare să-și îndeplinească datoria de a-i urma”

Sub lumina acestui tulburător adevăr trimișii noștri în județul Dimbovița
și-au intitulat grupajul de reportaje din paginile 4-5 astfel:

Și mândria este un drept al omului!

Târgoviște — străveche cetate de saună — trăiește azi o nouă tinerețe, respirația, înfățișarea sa modernă așezînd-o în rîndul marilor orașe ale țării

Poveste despre atașament

Nu e deloc greu să glumești pe seama unui om dacă el se numește Tipar. E de ajuns să-l întreb, ce mai tipărești mata, și ceilalți nu și-ar putea reține un zîmbet. Și dacă omul ar fi și scund și mai puțin la trupu, atunci glumele s-ar fi repetat mereu. Culmea e că un om cu o asemenea înfățișare și cu un asemenea nume există la întreprinderea de vagoane din Drobeta-Turnu Severin. Atîta doar că pe seama lui Constantin Tipar n-a ris nimeni pe lumea asta. Dimpotrivă, cînd pomești numele său, el devine semnul unei garanții. Acest om blînd și harnic are patruzeci de ani de muncă și nimeni n-a avut curajul să-i zică nici du-te mai încolo. Asta pentru că Tipar a știut totdeauna ce are de făcut și încotro să o ia și, cu trecerea anilor, oamenii și-au dat seama că nu numai că n-are rost să-i facă o observație, dar cel mai bun lucru era să-l urmeze în toate. Dreptul la un cuvînt între ceilalți și-l-a distigat în primul rînd prin seriozitate. Apoi prin pricepere. Constantin Tipar a învățat meseria într-un atelier din Turnu

(Continuare în pag. 7)

C. NISTORESCU ■

O prioritate a fiecărei zile: exportul

Două reportaje pe o temă de cea mai mare actualitate în pagina 2

● HAINE PENTRU PATRU CONTINENTE ● VAPOARE ȘI.. BUCURII ●

După grîu, PORUMBUL!

Despre cită viață poate să încapă în această simplă întoarcere de filă în calendarul agricol și-au propus să scrie autorii reportajului din C.U.A.S.C. Gruia din paginile 6-7

Opinii

Știință și politică

Dacă timpul nostru se definește, între altele, prin afirmarea impetuoasă a revoluției științifico-tehnice (R.S.T.), nu e totuși mai puțin adevărat că trăim într-o perioadă ce se caracterizează — și nu numai, dar nici mai ales — din rațiuni științifico-tehnice — printr-un proces de reevaluare a rolului științei și al tehnologiei moderne în viața societăților și în dezvoltarea generală a umanității. Firește, nici o altă perioadă din istorie n-a pus mai bine și mai complex în evidență adevărul dictonului lui Francis Bacon: „știința este o specie de putere”; pentru că ea a devenit realmente o sursă de putere și chiar o forță efectivă. Numai că, în actuala structură a lumii, există o corespondență vizibilă între potențialul științifico-tehnologic, concentrat într-o proporție de 95% într-un grup restrîns de țări dezvoltate, cu ponderea nu numai economică, ci și politică și militară a acestora și în sistemul mondial. Știința și tehnologia sînt astăzi — atît un domeniu cit și un factor al inegalităților la scara națională și internațională; efectele so-

cial negative ale R.S.T. în plan intern ca și crescîndele decalaje informaționale, științifice și tehnologice internaționale nu se datoresc însă nemijlocit R.S.T., ci sînt generate de natura sistemului în cadrul căruia ea s-a dezvoltat și se afirmă. Aceasta o confirmă și faptul că în prezent aproximativ jumătate din resursele afectate cercetării sînt utilizate pentru înarmări, față de doar 3% investite în cercetări agricole și alimentare, în timp ce zone uriașe ale lumii suferă de foamete endemică și subnutriție.

Caracterul paradoxal al acestei situații, ca și incapacitatea sau lipsa de dorință a unor de a sesiza cauzele ei reale au determinat o pendulare dramatică în atitudinea față de știință și tehnică, oglindită în conștiința ideologică a epocii. Datorită însă potențialului revoluționar al științei și tehnicii — care totuși nu se realizează automat ca atare — un singur lucru apare cu desăvîrșire

(Continuare în pag. 15)

OVIDIU TRĂSNEA ■

O prioritate a fiecărei zile: exportul

Fabrica de confecții „6 Martie” din Curtea de Argeș este o unitate economică asupra căreia se răsfring din plin prevederile recentului Decret al Consiliului de Stat cu privire la creșterea cointeresării materiale în creșterea producției de export. Fabrica are o oarecare tradiție, dar mulți ani n-a depășit aspectul și amploarea unei manufacturi ceva mai instărite. Abia în ultimele două decenii a căpătat statut și forță productivă de seamă în industria noastră ușoară, devenind cu timpul o unitate competitivă pe plan intern și internațional. E drept că, la început, exportul a fost privit cu oarecare circumspecție, nefiind tocmai la îndemina locuitorilor dintre Curbureni și Zigoneni, de pe văile Vilsanului și Topologului, să se apuce direct de o treabă care avea să fie analizată, apreciată și întoarsă pe toate fețele cine știe în ce colț al lumii. Dar, cum se știe, hărnicia, pricepera și talentul nu țin seamă de prejudecăți sau temeri inutile, astfel încât tot mai multă lume de pe vreo patru continente a început să se îmbrace cu haine croite și cusute la Curtea de Argeș. În fața evidenței inclinându-se și gusturile cele mai exigente, producția pentru export a luat amploare în această fabrică, depășind în prezent 80 la sută din totalul produselor confecționate aici, procent care, sub incidența recentului Decret — ca să anticipăm puțin — tinde să crească tot mai mult.

Vorbind de acest act normativ, trebuie să spunem că el a generat la amintita fabrică de confecții analize și calcule cel puțin pe trei direcții principale. Mai întâi, cum este și omenesc, a fost vorba de socotelile pe care fiecare „prod” (așa se numesc aici formațiile de lucru) și le-a făcut în legătură cu viitoarele câștiguri. N-am comis indiscreția de a vedea exact ce

și cum, dar, fie și după privilegiile lor, sînt motive serioase să credem că oamenii din atelierele conduse de Tatiana Stamoțoiu, Pavel Toma, Stan Marin ori Bădică Ion vor avea de-acum încolo puna și mai plină la fiecare chenzină.

Al doilea aspect, subliniat de tânărul director comercial al fabricii, Ion Dinu, trimite la efectele pe care acest Decret le are asupra relațiilor cu furnizorii. Referindu-se nu numai la exportul direct, ci și la producția destinată asigurării exportului de unitățile colaboratoare, Decretul stimulează îmbunătățiri

decît în măsura în care acest scop al obținerii unor venituri materiale suplimentare își găsește mijloacele adecvate. Este vorba aici de îmbunătățirea întregului sistem de organizare a activității de producție, de modernizarea tehnologică, perfecționarea pregătirii cadrelor, a metodelor de conducere, stimularea creativității în toate domeniile. Fără intervenții radicale în aceste domenii, prevederile generoase ale Decretului rămîn o potențialitate care atrage și stimulează, e adevărat, dar care nu se poate împlini decît accidental.

tant teritoriu cucerit în slujba productivității, eficienței, calității.

La fabrica „6 Martie”, mașina de cusut a început să fie împresurată de astfel de utilaje și tehnologii, care aduc un suflu proaspăt și înnoitor străvechii meserii de croitor. Astfel, funcționează din plin mașina de surfilat după contur, dirijată după principiul celei fotoelectrice; sînt pe cale de a fi puse la treabă un robot industrial de ambalat în pungi (cu o capacitate de 300 bucăți pe oră) și o stație semiautomată de executat cusături lungi.

tian Enache, Nicolae Manga. Mereu la zi cu ce se face pe plan național și internațional în direcția demitizării mașinii de cusut, tinerii specialiști ai fabricii tratează, cum spuneam, această indeletnicire cu simțul performanței în electronică și automatizări. „Fără această modernizare, se confesează meșterul Pavel Toma, n-am fi ajuns la nivelul la care sîntem. Meseria e brătară de aur, și eu am 37 de ani de meserie, dar producția de azi cerc mai mult decît îndeminare și pricepere. Nu se mai vorbește de haine, ci de producție de confecții, dar asta nu înseamnă că a dispărut gustul sau plăcerea de a face și îmbrăca o haină unicat în felul ei. Dimpotrivă, partenerii externi ne solicită în fiecare an și fiecare lună la niște examene profesionale severe, pe care le trecem — altfel nu ne-ar mai căuta. Asta ne obligă foarte mult, pentru că la vîrsta asta și-n meseria asta e vorba și de un frumos orgoliu. Noul Decret stimulează tocmai această parte frumoasă a meseriei noastre — de a ști că sîntem apreciați și competitivi de o lume întreagă. E o recunoaștere, ca atîtea altele, pe care partidul nostru, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o acordă tuturor celor care, prin munca lor, fac să crească tot mai mult prestigiul țării noastre în lume. Pentru că, dincolo de avantajele materiale creșterii, celor care muncim pentru export, asta e adevărata miză și nobila finalitate a Decretului: de a mări faima produselor românești în lumea întreagă”. Un gând și o concluzie izvorite cu simplitate din experiența celor aproape patru decenii de muncă ale unui mîndru croitor din Curtea de Argeș.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Haine pentru patru continente

rea relațiilor contractuale dintre unități, punind accent pe produsul finit destinat exportului și, implicit, pe luarea în calcul cu prioritate a intereselor generale ale economiei. Ca urmare, este de așteptat o „fluidizare” a canalelor de comunicare între furnizori și fabrică, proces care va amplifica și accelera activitatea productivă a acestora din urmă, pînă acum nu puține fiind cazurile în care producția se gîtuiește din cauza cine știe cărui furnizor care nu se ține de cuvînt.

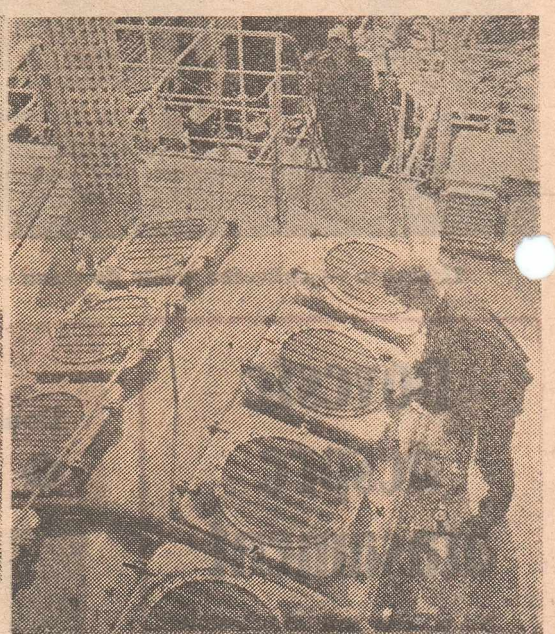
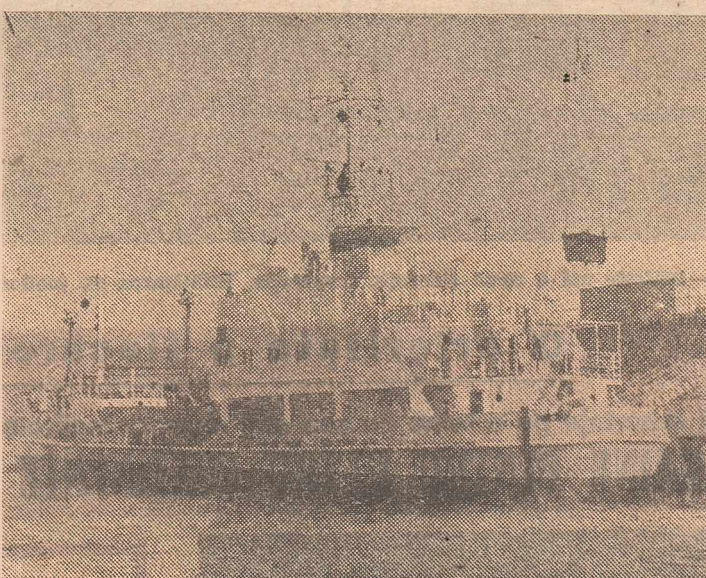
În sfîrșit, ceea ce ne-a interesat mai mult au fost mijloacele pe care fabrica le are în vedere astfel încît prevederile Decretului să poată fi aplicate, dacă se poate, la nivelul lor maxim. Și asta pentru că, după cum se știe, sporirea cointeresării materiale directe, nemijlocite, stimulentele materiale, singure, nu pot susține și determina o activitate productivă

Realizînd, deci, că înainte de socotelile financiare și de la casierie se impun niște „socoteli” mult mai importante, referitoare la organizarea și modernizarea fabricii, oamenii muncii de la „6 Martie” tocmai spre aceste obiective își îndreaptă atenția, convinși fiind că aici este „cauza”, aplicarea Decretului fiind „efectul”.

Or, la acest capitol al modernizării, nu s-ar putea spune că industria confecțiilor este un domeniu privilegiat. Aici tronează, neclintită și imperturbabilă, mașina de cusut. Iar cînd spui asta, spui talentul și hărnicia omului, orice haină fiind, într-o măsură mai mică sau mai mare, cusută de mîna omului. Cu toate acestea, în jurul străvechii mașini de cusut se strînge tot mai mult un ofensiv cerc tehnologic, operațiunile manuale tind să se reducă tot mai mult, fiecare astfel de operațiune eliminată fiind un impor-

Apoi, în noua hală productivă aflată în construcție, se va folosi sistemul de transport suspendat în zona de finisat și transportul mecanic în zona de prelucrare-montaj. Presele cu comandă program și forme specializate (pentru finisarea hidrotermică a confecțiilor), agregatul de șablonat, șpanuit și croit, transportul șpanului pe pernă de aer sînt alte câteva elemente de modernizare a fabricii aflate în curs de implementare și care vor crea posibilitatea dublării producției cu menținerea cam aceluiași colectiv de oameni.

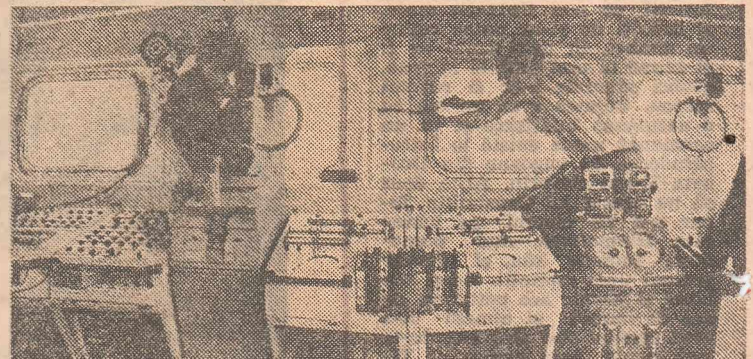
În realizarea acestui program de modernizare, fabrica se sprijină pe instituturile de specialitate ale centralei și ministerului, dar și pe pregătirea cadrelor proprii, pe acest sector care gîndește și tratează „croitoria” ca pe un domeniu de vîrf și în care lucrează tinerii ingineri Cristian Butnicu, Cris-

Vapoare și... bucurii

Întreprinderea de construcții navale și prelucrări la cald din municipiul Drobeta-Turnu Severin, dintr-un reflex al unei obișnuințe devenite tradiționale își onorează an de an promisiunile pentru export. Nave de un anumit calibru pleacă pe Dunăre pînă la Marea Neagră și de aici la beneficiarii de peste mări și țări ca o prestigioasă confirmare a înaltei competitivității la care a ajuns azi industria navală românească.

Anul trecut, ne spune subinginerul Gheorghe Coman de la serviciul programare, am obținut beneficii de peste 48 de milioane. Acum, după mai bine de o jumătate de an, cifrele acestea au fost egale. Pînă la

sîrșitul anului ne-am propus să dăm peste plan încă două șalande și un tanc petrolier, construcții începute în 1986, ceea ce înseamnă muncă nu glumă și mai ales ritm dacă avem în vedere ce ciclul de producție al acestor construcții navale depășește lunile unui an. Toate acestea sînt performanțe nu numai ale calității economice ci și ale dăruirii și devotamentului profesional al celor ce le-au realizat.

Iar recentul Decret al Consiliului de Stat cu privire la creșterea cointeresării materiale în realizarea producției de export ne stimulează și mai mult ca să ne sporim eforturile, ne pune și mai mult la încercare ambiția de a ne depăși pe noi înșine. Pentru că la noi dragostea de muncă a fost și va fi întotdeauna la loc de cinste.

ELENA GHERA ■

În continuarea dialogului de lucru cu oamenii muncii din județul Constanța,

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU a vizitat Combinatul petrochimic Midia și Institutul de cercetare și proiectare Palas-Constanța

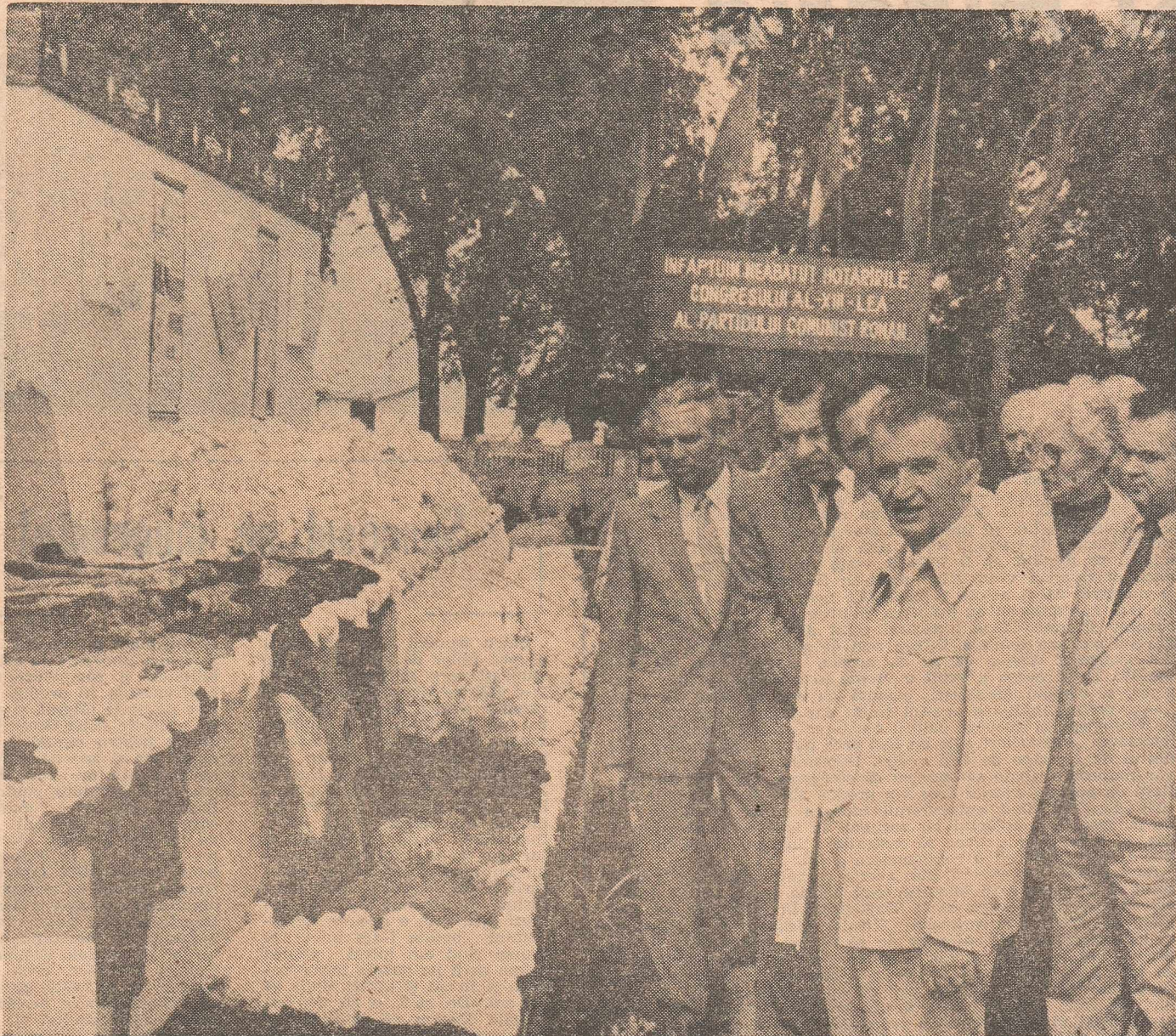
Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a efectuat în cursul zilei de joi, 30 iulie, o nouă vizită de lucru în unități economice din județul Constanța. Dialogul secretarului general al partidului cu oamenii muncii constănțeni a prilejuit o analiză cuprinzătoare a modului în care se îndeplinesc sarcinile prevăzute pentru acest an, obiectivele stabilite de Congresul al XIII-lea pentru actualul cincinal.

Vizita a început la Combinatul petrochimic Midia, construit la inițiativa secretarului general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, obiectiv reprezentativ al perioadei de mărețe împliniri inaugurate de Congresul al IX-lea al P.C.R.

Pe parcursul vizitării unor unități de bază ale combinatului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se acționeze cu toată hotărârea pentru urgentarea aplicării programelor de organizare și modernizare a producției prevăzute pentru actualul cincinal. S-a indicat ca unele din aceste programe să fie revăzute împreună cu institutele de cercetare de profil, pentru a se identifica noi soluții menite să conducă la creșterea substanțială a ponderii produselor cu valoare ridicată. Secretarul general al partidului a cerut, totodată, să se ia măsuri energice în vederea punerii în funcțiune, într-un termen cât mai scurt, a instalațiilor aflate în fază avansată de construcție. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că trebuie să se facă totul, să fie mobilizat întregul colectiv pentru recuperarea rămănelor în urmă și pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a prevederilor de plan, pentru reducerea consumurilor de materii prime, materiale și energie, pentru încălcarea ordinii, disciplinei, a spiritului de răspundere.

Dialogul de lucru al secretarului general al partidului cu oamenii muncii din județ a fost continuat la Institutul de cercetare și producție pentru creșterea ovinelor și caprinelor Palas-Constanța.

Aprecind rezultatele bune și inițialele celor ce lucrează aici, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat răspunderea ce revine acestui institut în împlinirea întregului program de dezvoltare a creșterii ovinelor și caprinelor în țara noastră. A fost subliniată, de asemenea, necesitatea ca rezultatele obținute în cercetare să se reflecte în sporirea producției de lână, lapte și carne în unitățile agricole de stat și cooperatiste din toate județele.

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În ședința de luni, 3 august, a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ținută sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a fost examinat Raportul cu privire la realizarea planului pe luna iulie și măsurile pentru îndeplinirea integrală a prevederilor de plan pe luna august și trimestrul III 1987. Pe baza informărilor și rapoartelor prezentate de membri ai guvernului, de miniștri, de conducători de centrale industriale, precum și de primii-secretari ai comitetelor județene de partid, s-a făcut o analiză a modului cum s-a acționat pentru îndeplinirea planului pe luna iulie și a măsurilor ce urmează să fie realizate pentru împlinirea prevederilor de plan pe luna august și pe întregul an. S-a subliniat că, deși în luna iulie au fost înregistrate unele rezultate bune, superioare celor obținute în aceeași perioadă a anului trecut, realizările pe ansamblu nu se situează la nivelul prevederilor de plan, la nivelul potențialului tehnic și uman de care dispune economia națională. Secretarul general al partidului a cerut centralelor, ministerelor, comitetelor județene de partid să ia imediat toate măsurile pentru a asigura îndeplinirea integrală a planului pe luna august și pentru

recuperarea în cel mai scurt timp a restanțelor pe luna iulie. S-a indicat să se acorde o atenție deosebită realizării ritmice a producției fizice la toate sortimentele. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat importanța care trebuie acordată în continuare realizării cu prioritate și la un înalt nivel calitativ a producției destinate exportului, asigurându-se livrarea la termenele stabilite a întregului fond de marfă prevăzută în contractele încheiate cu beneficiarii externi. A fost subliniată obligația ca materia primă și materialele destinate producției de export să fie folosite exclusiv în acest scop.

În același timp, s-a cerut forurilor de resort să acționeze cu toată răspunderea pentru a asigura folosirea intensivă a mașinilor și utilajelor, pentru executarea la timp a reparațiilor curente și capitale, pentru încadrarea strictă în normele de consum stabilite, reducerea cheltuielilor materiale, diminuarea stocurilor și introducerea lor în circuitul economic, pentru ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, creșterea productivității și sporirea eficienței economice. În domeniul investițiilor s-a indicat ca acolo unde există rămănelor în urmă să se ia măsurile energice pentru intensificarea ritmului de lucru pe șantier,

atât în ceea ce privește lucrările de construcții, cât și montajul utilajelor, în scopul recuperării restanțelor și punerii în funcțiune la termen a tuturor obiectivelor, avându-se în vedere că o parte importantă din producția planificată în acest trimestru va trebui realizată pe seama noilor capacități. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut ca în fiecare sector de activitate, în fiecare județ să se asigure o amplă mobilizare a tuturor forțelor, a tuturor oamenilor muncii, să se asigure o temeinică organizare a producției, a întregii activități, întărirea ordinii, a disciplinei și a spiritului de răspundere, astfel ca planul să fie îndeplinit ritmic și integral, la toți indicatorii, la un nivel superior de eficiență și calitate.

Examinându-se modul în care s-a desfășurat campania agricolă de vară, precum și măsurile pentru realizarea lucrărilor agricole de toamnă, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut organelor județene de partid, consiliilor populare, organelor agricole județene, tuturor oamenilor muncii de la sate să acționeze în continuare cu hotărâre pentru intensificarea la maximum a lucrărilor de recoltare, pentru stringerea, transportul și depozitarea în cel mai scurt timp a întregii producții de grâu, orzoaică, ovăz, a altor cul-

turi de vară, prin folosirea deplină a tuturor mijloacelor tehnice și umane. Secretarul general al partidului a indicat ca în fiecare județ și unitate agricolă să se manifeste răspundere deosebită pentru evaluarea corectă a recoltei și eliminarea pierderilor sub orice formă, pentru efectuarea în bune condiții a lucrărilor necesare celei de-a doua culturi pe toată suprafața planificată, precum și a celorlalte lucrări de sezon, pentru folosirea cu maximă eficiență a lucrărilor de irigații, a tuturor surselor de apă, pentru pregătirea și efectuarea exemplară a recoltării celorlalte culturi — de floarea-soarelui, soia, sfeclă, cartofi, precum și a culturilor de legume, fructe, struguri. O atenție deosebită va trebui să se acorde stringerii și depozitării în bune condiții a furajelor, realizării programelor privind dezvoltarea zootehniei. Pornindu-se de la concluziile desprinse din actuala campanie de recoltare — a arătat secretarul general al partidului —, va trebui să se ia toate măsurile pentru buna pregătire a însămințărilor de toamnă, și în primul rând pentru asigurarea unei densități optime la fiecare cultură; este necesar, de asemenea, să fie bine pregătite recoltarea și depozitarea porumbului.

Comitetul Politic Executiv a

examinat, de asemenea, Raportul privind perfecționarea sistemului de asigurări de bunuri și persoane, Raportul privind evoluția principalelor fenomene demografice în semestrul I/1987 comparativ cu semestrul I/1986 și Raportul privind activitatea desfășurată în semestrul I/1987 pentru rezolvarea propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii adresate conducerii de partid.

În cadrul ședinței au fost prezentate o informare cu privire la vizita oficială de prietenie în Republica Socialistă România a delegației Uniunii Comunistilor din Iugoslavia, condusă de tovarășul Boško Krunić, președintele Prezidiului Comitetului Central al U.C.I., în perioada 22-24 iulie 1987, și o informare în legătură cu vizita de prietenie efectuată în Republica Socialistă România de primul-ministru al Republicii Elene, Andreas Papanđreu, în ziua de 27 iulie 1987. Comitetul Politic Executiv a aprobat pe deplin rezultatele celor două vizite, ale întâlnirilor dintre președintele Nicolae Ceaușescu și înalții oaspeți din Iugoslavia și Grecia și a stabilit măsurile pentru realizarea în cele mai bune condiții a înțelegerilor convenite în timpul vizitelor.

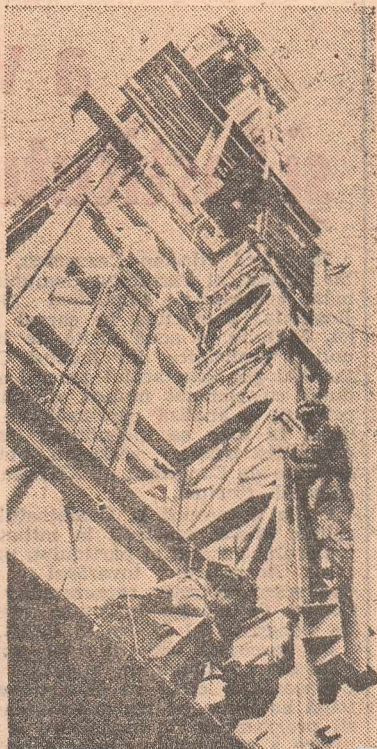
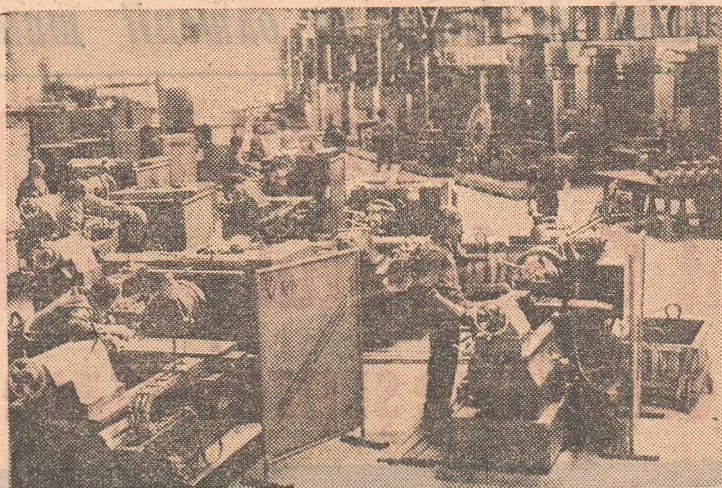
ION CODRU ■

Reporterii noștri

transmit din județul

Dimbovița

Și mândria este un drept al omului!

Ar fi putut să fie, acest oraș în care a strălucit odinioară gloria stemei și-a stindardului Țării Românești, o Florență valahă! În vremea lui Matei Basarab era, cu cei șazeci de mii de locuitori ai lui, se spune, cel mai populat dintre toate ținuturile locuite de români. Și nu poți să nu întrezărești, cu ochii minții, ce mândră ar fi înflorit viața în vatra acestei cetăți, dacă potrivnicia vremurilor nu i-ar fi stins puterea politică și militară, ca și artele și meseriile prin care se ridica, dacă nu i-ar fi amestecat cu pulbera zidurile și dacă nu i-ar fi întunecat drumul. Către începutul celui de-al 19-lea veac, Tirgoviste părea o comună. Citeva zeci de ani mai târziu, Grigore Alexandrescu credea că ar fi, acesta, „între orașe cel mai umilit”. După aceea a venit o vreme în care nu au lipsit, desigur, și oameni entuziaști, oameni cu dor de bine, care au lucrat pentru înălțarea acestui ținut, dar faptele semnificative, la Tirgoviste, și decisive pentru scoaterea acestui oraș din contemplarea „ruinurilor” sale au fost prea puține, din păcate, până destul de aproape de anii noștri. Exprimând limpede un adevăr limpede, trebuie să spunem că ștergerea expresiei de umilită de pe fața acestui oraș s-a produs abia de vreo două decenii încoace. Cind entuziasmul începea să se întemeieze și pe puterea de-a înfăptui iar recursul la istorie, ca să spunem așa, al acestui oraș, avea să însemne o lucrare de vaste proporții, echivalind cu o reînnoire a lui.

Dar să lăsăm o ancoră, sub aceste cuvinte, chiar pe terenul solid al faptelor care intruchipează istoria la zi, istoria nouă, așa cum se înfățișează ea la Tirgoviste. În iulie 1969 s-a hotărât, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, amplasarea noilor obiective economice de pe platforma industrială. În februarie '70 începeau lucrările de construcție la întreprinderea de strunguri „Saro”, în aprilie la „Romlux”, la întreprinderea de becuri, iar în august, în același an, la Combinatul de oțeluri speciale. Trei ani mai târziu, la 14 decembrie 1973, cu ocazia unei vizite de lucru a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în județul Dimbovița, a fost elaborată prima șarjă de oțel de Tirgoviste. Iar șarja inaugurală a acestei noi vetre siderurgice avea, în cel mai deplin temei al cuvintului, un înțeles simbolic. Pe de o parte pentru că ea era semnul unor promițătoare orizonturi de dezvoltare a orașului, a județului, iar pe de altă parte pentru că faptul acesta se petrecea chiar în prezența președintelui țării. După cum se știe, un moment însemnat în cronică acestui oraș îl constituie perioada activității revoluționare, neobosite și curajoase, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, care, pe cind era secretar al regionalei Valea Prahovei a U.T.C., la începutul anului 1936 a fost arestat la Ulmi, în apropierea orașului, și a făcut parte din grupul comunistilor judecați de un tribunal militar la Brașov, fiind condamnat la 2 ani și 6 luni închisoare la Dofțana. Avea numai 18 ani și în Ordonanța de trimitere în judecată se spunea că este „comunist și antifascist”. De altfel, în iulie 1969, cind s-a hotărât construirea platformei industriale, în cuvintarea rostită la marea adunare populară din municipiul Tirgoviste, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „Cunosc municipiul și județul Dimbovița din anul 1935. Mă leagă multe amintiri de aceste locuri, de activitatea desfășurată aici în condițiile ilegalității, pentru apărarea intereselor oamenilor muncii. Nu departe de aici am fost arestat de Siguranță. Păstrez o amintire plăcută despre oamenii minunați pe care i-am întâlnit pe aceste meleaguri. Și atunci, în anii ilegalității, am simțit în rindul muncitorilor, țăranilor, oamenilor muncii același sprijin, aceeași hotărâre de a urma politica comunistilor, de a face totul pentru triumful socialismului în țara noastră”.

Prin ceea ce s-a realizat aici, în cei 22 de ani care au trecut de la Congresul al IX-lea al partidului, Tirgoviste, capitala județului, ca și județul întreg, Dimbovița, intruchipează în mod strălucit realitatea triumfului ideilor socialismului în România. În Epoca Nicolae Ceaușescu, volumul investițiilor alocate județului se ridică la 65 miliarde de lei. Iar județul a devenit un ținut înfloritor, bogat, cu o industrie și o agricultură moderne, cu impunătoare așezăminte de cultură și învățămînt sau pentru ocrotirea sănătății. Ca pretutindeni în țară, frumusețea peisajului natural s-a îmbogățit cu frumusețea adusă de om, de lucrarea omului, și la tot pasul, în cuprinsul județului, se vede că s-a construit mult. Iar modul în care oamenii își înțeleg viața, munca, destinul, mai dovedește că s-a construit aici, temeinic, durabil, nu numai alături de om, ci și în om. În cugetul și în simțirea lui, în modul în care își înțelege datoria, menirea, viitorul.

E tocmai ceea ce reportajele alăturate încearcă să arate, vorbind despre acești oameni care acum, în preajma sărbătorii de la 23 August și a Conferinței Naționale a partidului, adaugă prin fapte exemplare de muncă, de creație, dovezi noi prin care zilnic se adevărește că — pe urmele cuvintelor lui Nicolae Iorga — „oricine are dreptul să fie mîndru de strămoșii săi, dacă e în stare să-și îndeplinească datoria de a-i urma”.

Succesul se muncește!

Patru oameni stau aplecați asupra foilor de calc. Par niște studenți care se pregătesc, într-o sală de bibliotecă, pentru un examen dificil. Numai că, pentru ei, studenția e o amintire veche. Aurel Bălan, de exemplu, a terminat facultatea la Iași și a fost repartizat aici, la întreprinderea de utilaj petrolier din Tirgoviste, în 1960. De atunci, înțelegem, viața lui a fost chiar viața întreprinderii. Iar din acest motiv, cuvintele lui au însemnătatea unei mărturii și deopotrivă a unei profesii de credință: „Ca să lucrezi aici, este o onoare. Sentimentul acesta l-am avut și atunci cind am intrat pentru prima oară pe poarta întreprinderii și îl am și astăzi, după 27 de ani. De ce? O să mă întrebați. Pentru că întreprinderea aceasta reprezintă însăși ideea de tradiție industrială la Tirgoviste și în județul Dimbovița. În 1972, cind și-a sărbătorit centenarul, întreprinderea se afla angajată pe două fronturi: pe de o parte, avea datoria de-a ajuta cu oameni întreprinderile mai noi, care abia apăruseră, fiindcă orașul și județul se aflau într-un vast proces de industrializare. Pe de altă parte, prestigiul recunoscut al întreprinderii nu se putea susține doar prin amintiri și este un adevăr că, în anii Epocii Nicolae Ceaușescu, întreprinderea noastră s-a dezvoltat și că ea nu este mai puțin nouă decît unitățile industriale care s-au construit aici din temelii. Eu sînt inginer, nu sînt poet, și de aceea îmi permit să spun că eu cred în cifre, că-mi plac cifrele tocmai pentru că ele îmi vorbesc fără ocolisuri și cuprinzător, pe scurt și exact. De aceea, trebuie să aflați că în întreprinderea noastră, cea de astăzi, nu se mai regăsește decît puțin, foarte puțin din ceea ce cuprindea ea în 1965. În anii de după Congresul al IX-lea al partidului, producția marfă a crescut de 7 ori. Întreprinderea de azi face, așadar, cit 7 întreprinderi cu același nume din 1965. Cum s-a reușit acest lucru? Prin creșterea de 5,6 ori a fondurilor fixe și prin creșterea de 3 ori a productivității. Muncim, cum se vede, într-o întreprindere nouă. Semnificativ pentru această perioadă, caracterizată la nivelul economiei naționale de acumulări deosebite în domeniul științei și tehnicii, este creșterea nivelului tehnic al întreprinderii. Lucrăm cu tehnologii noi, moderne, ceea ce a permis o îmbunătățire considerabilă a per-

formanțelor produselor realizate aici, sporindu-le astfel fiabilitatea și competitivitatea în confruntarea cu produse similare pe piața internă și externă. În ultimele două decenii, producția pentru export a crescut de 7,5 ori și această cifră pare să spună multe, nu-i așa? Realizarea unor instalații pentru platformele petroliere maritime a constituit, de asemenea, punctul de plecare al unor oferte pentru export. Și în numele aceleiași receptivități față de cerințele economiei naționale, reorganizarea secției a 7-a a întreprinderii a creat condițiile necesare de fabricație a armăturilor industriale destinate centralelor nucleare, ceea ce este un fapt semnificativ pentru posibilitățile tehnice deosebite ale acestei întreprinderi și pentru maturitatea profesională a tuturor celor ce lucrează aici”.

Aurel Bălan este șeful atel-

ierului de proiectare a sistemelor de organizare pentru conducerea producției și a muncii. Împreună cu colegii săi, Vasile Marinescu, Viorela Șerban și Gheorghe Urușu, lucrează acum la un plan de reamplasare a utilajelor dintr-o altă secție a întreprinderii. E vorba de-a reorganiza o linie de producție și de-a crea un flux tehnologic pentru fabricarea robinetelor tip Zeidell. „Le vom produce, adaugă Aurel Bălan, pentru o firmă americană cu care am încheiat un contract de durată. Reamplasarea acestor utilaje se înscrie în acțiunea de modernizare, în întreprindere, atît a fabricației cit și a produselor. În această acțiune, multe depind de noi și, cum se vede, ne străduim să ne facem datoria. Pe de altă parte, prin executarea unor mari lucrări de investiții, cu accentul tot pe modernizare, pînă în 1990 — fondurile fixe vor crește de aproape două ori iar valoarea producției va înregistra un ritm mai înalt. Oameni nu stă pe loc, nimeni nu se mulțumește cu succesele de ieri și nici măcar cu cele de azi. La noi, deviza aceasta este: succesul se muncește!”.

Pucioasa, numai vești bune!

„Vin aici, în ultimul timp chiar an de an, nu numai pentru reumatismul meu poliarticular și spondiloză, care au reacționat mai bine ca în alte stațiuni, dar și pentru „tratamentul” cu natură, liniște, pe care le găsim din belșug pe aceste locuri” — ne spune inginerul Simion Avramescu. Pucioasa apăruse după o curbă a soselei, născută din îmbrățișarea dealurilor domoale, încărcate cu verde, fără nici o ascuțime, ce te îmbie parcă să le mîngie. Un peisaj care nu te înfricoșează, nu te domină cu piatră și hăuri, ci întinde o aripă odihnitoare cu un calmant de pădure și ozon. Acolo sus, izvoarele sulfuroase susură secretul lor tămăduitor. Încă din secolul al XVIII-lea așezarea apare pe o hartă, iar Carol Davila deschide ochii medicinei asupra miracolului acestor ape, făcîndu-le prima analiză chimică. Înainte de război, Pucioasa se chinuia să ascundă sub firma pompoasă de oras, casele țărănești, unde conform singurului tratament indicat de un medic se făcea „terapie” în băi improvizate în care apa adusă cu sacaua era încălzită cu pietre încinse, pierzîndu-se tocmai sulful esențial. După 1967, Pucioasa ridică fruntea, priveș-

te numai în sus ca întreaga țară și nu mai roșește de statutul ei de stațiune balneo-climaterică. „Disponem de peste 500 de locuri de cazare în vile, iar din toamnă va intra în funcțiune un elegant complex balnear-turistic, cu bază de tratament proprie în aceeași incintă. — ne spune primărița Elisabeta Avram. Policlinica balneară actuală face o gamă largă de tratamente moderne cu aparatură de ultimă oră, atît celor „cu bilet”, cit și la cei peste 1000 ce se tratează ambulator. „Așa cum ne relatea dr. Elisabeta Predatu, aceste ape au multiple valențe și procedurii diversificate au efecte eficiente asupra reumatismului cronic degenerativ și cronic inflamator, asupra spondilozelor și herniilor de disc operate, asupra parezilor și paralizilor, dar și în alte afecțiuni O.R.L. ale aparatului respirator. În boli de nutriție și dermatologice. După băile cu apă sulfuroasă, acum pompată din dealuri în bazine și căzi moderne, după hidroterapie, dușuri subacvatice și scoțiene, după împachetările cu parafină, electroterapie, aerosoli, gimnastică și masaj, pacienții pleacă cu ameliorări sensibile. Cei 4 medici, profesori CFM și cele aproape 50 de ca-

dre medii, asociază în această cură, ce se poate face pe tot parcursul anului, competenței și o vorbă bună. Orașul s-a dezvoltat sub semnul echilibrului. Localnicii ce lucrează în cele 2 țesătorii, în întreprinderile de mobilă și industrializare a lezilor și fructelor locuiesc în blocuri cochete și au o polifonică de multe etaje, iar cei veniți la tratament, care nu preferă complexe gigant din alte stațiuni ce pot crea senzația de spital, au la dispoziție vile mai intime, cu pașii și brazi în curte, ce alungă psihoza bolii, înlocuind-o cu un aer de vacanță. Directorul stațiunii Dinu Rădulescu, născut aici și lucrând de aproape 40 de ani în turismul din Pucioasa, a transformat vile în confort I, cu gaze, camerele având baie, radio, televizor, dar mai ales multă curățenie. Cu investiție mică de bani, dar multă de spirit gospodăresc și suflet, s-a pus la punct o stațiune rentabilă, ce se autofinanțează. La cantină, aer

de restaurant de lux, cu 5 feluri de mâncare la alegere, ce-i mulțumesc pe cei mai mulți. Tehnicianul principal Ștefan Constantinescu se tratează din 1972 cu regularitate aici, a venit cu un genunchi anchilozat, și după a 14-a ședință a lăsat bastonul la garderobă. „Îmi tragez în continuare hidratroza și poliartrita mea și a soției cel mai bine la Pucioasa, — nespune. Urmăresc cu satisfacție progresele celorlalți suferinzi și fac pariu cu nevasta că o figură nouă de pacient trece în anul următor, ca și noi, în rândul abonaților“. Gheorghe Butcă este dintr-o comună din județ, Cazaci. Bunicul și tatăl lui nici nu îndrăzneau să viseze la stațiunea Pucioasa, chiar aceea cu sacale și bolovani incinși. Ar fi fost un obicei boieresc. El își vindecă discopatia între 2 trenuri, în băi galvanice, cu diadinamice și masaj. Pucioasa de ieri Pucioasa de azi!

Citadela frigiderului românesc

Au fost înainte vreme și... așa-zise orașe. Total anonime. Până prin 1970, așa era și Găeștiul, care nu-și prea găsea locul în concertul urbanistic al țării, deși, mai mult formal, fusese declarat oraș încă din perioada antebelică. Atestat documentar în anul 1498, când — așa cum se consemnează lapidar într-o interesantă monografie locală — Radu cel Mare închină satele Vădești, Găești și Străoști mănăstirii Rincaciov, el se dezvoltă lent și contradictoriu; e chiar reședință de județ (la Dimbovița și la Vlașca), dar o adevărată înflorire cunoaște abia în anii socializmului, cu deosebire în deceniul al VIII-lea, deindată ce devine citadela frigiderului românesc cu computer și unul dintre mecanicii șefi ai industriei noastre chimice.

Am poposit aici mai zilele trecute. Orașul ne-a întâmpinat solar, cu întregul său cortegiu de mari împliniri, cu oamenii săi modești și muncitori.

Găeștiul de azi nu mai e un nechemat la masa orașelor. El dispune de o puternică platformă industrială, alcătuită din trei mari întreprinderi: de utilaj chimic, mecanică pentru petrol și, bineînțeles, cea de frigidere, care este întreprinderea fanion, o adevărată mindrie nu numai pentru găeșteni, ci și pentru noi toți. Lucrează aici, în cele 3 unități, peste șapte mii de oameni ai muncii care dau țării o producție industrială de câteva miliarde de lei. Mulți localnici păstrează însă pe mai departe statutul lor de vrednici țărani cooperatori și, reuniți în patru cooperative agricole de producție, ei se străduie, împreună cu mecanizatorii, să smulgă pământului roade cât mai bogate.

Pe această bază economică solidă, revigorată fundamental de Congresul al IX-lea al partidului — spune Ion Moise, primsecretar al comitetului orașenesc de partid și primarul orașului — Găeștiul și-a găsit locul ce se cuvine în rindul așezărilor urbane și a pășit ferm pe calea viitorului. În epoca pe care o îndreptăre o denumim Epoca Nicolae Ceaușescu s-au construit la Găești multe blocuri noi, însumând peste trei mii de apartamente, două licee, școli generale și grădinițe, magazine, baze

sportive, apoi localul nou al poștei, spitalul, noul hotel etc. Principalele străzi au fost asfaltate, s-a extins rețeaua de apă și canalizare, s-au amenajat noi spații verzi și locuri de joacă pentru copii.

Ceea ce se mai păstrează aproape intact din trecutul nu prea îndepărtat este doar Grădina publică (azi parcul central). Acum înfrunzează aici Clubul Arctic, pendante de întreprinderea de frigidere, care pune la dispoziția muncitorilor, a tuturor celor interesați o frumoasă bibliotecă, precum și absolut tot ce este necesar pentru desfășurarea activității culturale-artistice și politico-educative.

Găești e un oraș mic. Populația lui abia a depășit cifra de șaisprezece mii, dar prin această mirifică mașină care este frigiderul românesc, realizat aici la înalți indici de calitate, mica urbe a devenit cunoscută pe mai toate meridianele globului. Iar oamenii locului sint conștienți și mindri de aceasta. „Noi simțem cunoscuți în lume — zicea cu îndreptățită mindrie tinăra electrician-montator Andreana Florea, de la banda de montaj combine frigorifice — pentru că produsele noastre, mașinile astea de produs frig, sint solicitate și bine apreciate în peste 25 de țări — în China, Anglia, Cehoslovacia, Canada, Franța, Libia, Belgia, Olanda, S.U.A., Italia și altele — iar orașul în care muncim și trăim ne e drag și-i iubim. El, orașul, reprezintă strălucit un destin: destinul micilor orașe din România socialistă“.

Ce-a fost înainte Găeștiul? îl întrebăm pe bătrînul pensionar Emanoil Dumitrescu, coautor al monografiei „Găești, mărturie de-a lungul timpului“, unul dintre cei mai vîrstnici găeșteni, și el ne răspunde că... a fost un orașel, dar și centrul unei puternice activități revoluționare. În '48 au fost naționalizate și trecute în proprietatea statului 15 mori, prese de ulei, depozite de cherestea, mijloace de transport, magazine și clădiri. Că zestre edilăriea urbea avea doar... o stradă „asfaltată“ cu zgură și parcul cu arbori seculari.

Găești a devenit azi un oraș adevărat.

Nu mai în acest an el oferă lumii 430 000 de frigidere.

fost înființate pe la începutul secolului și de atunci și pînă în prezent ele și-au adus și își aduc din plin contribuția la sporirea patrimoniului piscicol al țării, la formarea a numeroase cadre de piscicultori, la introducerea cercurilor științei într-un domeniu ce fusese destulă vreme neglijat.

Bineînțeles că s-a pornit la drum cu o bază materială destul de firavă, cu o mină de oameni întreprinzători și entuziaști, dar insuficient de dotați sub raport tehnic. Ca oriunde, și aici începutul a fost greu, uneori plin de lipsuri, opreliști și tot felul de greutăți. Abia în anii socialismului, cu deosebire în ultimii 20—25 de ani, stațiunea de la confluența Dimboviței cu pîrul Ilfov s-a dezvoltat impunător. Dispunind de un valoros detașament de cercetători, de laboratoare bine utilizate, precum și de o salbă de lacuri și iazuri întinse pe teritoriul a cinci ferme de producție însumînd un luci de apă de peste șapte sute de hectare, Nucetul se înscrie la ora actuală ca un veritabil avanpost al științei în această parte a țării, ca un factor important în înfăptuirea Programului național de dezvoltare a pisciculturii. Nume ca ale cercetătorilor Ion Simionescu sau Constantin Rusu, inginerilor piscicoli Florin Ene, Gheorghe Andrei și Viorica Vizitiu, biologilor Mircea Deciu și Anca Bănavescu, ale inginerului chimist Victor Neagoe, șefului de laborator Daniel Vizitiu sau inginerului șef cu producția Florea Iordache („omul care cică ar fi navigat solitar din Marea Neagră, pe Dunăre și Ilfov pînă la Nucet) au devenit bine cunoscute în lumea pisciculturii.

Organizată inițial ca bază a Institutului român de cercetări piscicole pentru selecția, reproducerea și tresterea crapului de cultură, stațiunea a primit ulterior (în 1960—1962) sarcina de a se ocupa special de reproducerea și acclimatizarea speciilor de crap chinezesc. Urmare a eforturilor stăruitoare depuse de cercetători, a sporit necontenit ponderea acestor specii în producția proprie de pește și respectivele specii s-au răspîndit rapid în mai toate bazinele piscicole ale țării, cu deosebire în cele bogate în resurse vegetale de hrană. Aceasta, intrucît crapul chinezesc s-a dovedit a avea, în condițiile de la noi, o creștere rapidă, rezistă bine la îmbolnăviri și valorifică eficient resursele naturale. Într-o perioadă relativ scurtă, cel mai mare centru de reproducere a crapului chinezesc — Stațiunea Nucet — a asigurat bălților, iazurilor și eleșteelor din întreaga țară, inclusiv din Delta Dunării, o mare cantitate de puiet (larve) pentru populare și repopulare.

Multe bălți sint acum bogate în astfel de pește nu datorită icrorelor aduse întimplător de pasări pe... aripi și pe picioare. Anual, au fost produși la Nucet peste 250 milioane puiet de 5 zile. Într-o perioadă relativ scurtă au fost livrate diversilor beneficiari miliarde și miliarde de puiet de crap chinezesc și autohton!

De cîteva ani, cu precădere în ultima vreme, s-au intensificat cercetările stațiunii Nucet și în direcția selecției și ameliorării crapului autohton de cultură. Iată și un prim succes: la baza de la Frăsinet (subunitate aparținînd stațiunii) colectivul de cercetători de acolo a creat specia locală de crap, crapul Frăsinet, caracterizat prin prolificitate mare, rezistență sporită la boli și ritm rapid de creștere.

Perfectionarea tehnologiilor de reproducere și creștere a peștilor de cultură autohtoni și acclimatizați, studiul metodelor de prevenire și combatere a îmbolnăvirilor la pești, intensificarea chiar a cercetării piscicole fundamentale, vizavi de asigurarea a peste 1250 tone/an pește de consum, constituie direcții principale spre care își îndreaptă cu succes eforturile, întreaga pasiune și rigoare științifică, detașamentul de cercetători piscicoli din Nucet.

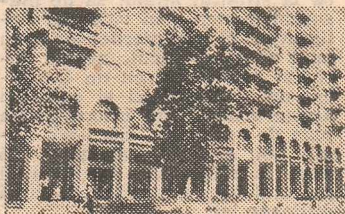
Iar dacă vreodată veți cumpăra din magazin crap proaspăt sau chiar conserve din pește, să știți și să nu uitați că peștele acesta a fost asigurat și prin munca și strădania minții anonimilor piscicultori din Nucetul Dimboviței. Că în fruntea lor se află o femeie de toată isprava: ingineră Lucica Nicolaiu din satul Răcari.

Transmite echipa de reporteri formată din: D. CONSTANȚINESCU, FLORIN CONDURĂȚEANU, MIHAI STĂNESCU și ELENA GHERA

Mai frumos decît Frumosul de Voinești

Are mărul în el ceva din roșunjimea împlinirilor, din optimismul vieții, și pînă la urmă din frumusețea ei. Mușcînd cu poftă dintr-un măr, figura omului devine mai luminoasă. Poate, pentru că, așa cum spunea inginerul Luca Șerboiu: „cel ce îl îngrijește îl face să rodească și cu o parte din inima lui!“ Specialiștii de la Stațiunea de Cercetare și Producție Pomicolă Voinești iubesc într-adevăr mărul, din moment ce i s-au dedicat ani întregi de muncă, venind acasă din livadă la asfințitul soarelui și ducîndu-se direct la un tratat de pomicultură, din moment ce medaliați cu Titlul de Erou al Muncii Socialiste, de 3 ori cu Ordinul Muncii clasa I-a, și cu Meritul Agricol și-au zis că totuși se poate și mai bine, că trebuie găsite și alte îmbunătățiri soiurilor lor. Frumosul de Voinești, rumen și frumos la chip, delicios la gust și de mare productivitate, făcuse furori în străinătate adunînd cîteva diplome internaționale și se răspîndise cu succes în țară. Puteau să se odihnească liniștiți pe prima treaptă a podiului. Au constatat însă că el era cam sensibil la unele boli necesitînd tratamente cu fungicide. Oamenii au accelerat cercetările și au obținut 3 noi soiuri: **Pionier**, **Voinea** și **Generos** care au păstrat calitățile gustative, estetice și de productivitate ale **Frumosului**, avînd în plus o mare rezistență genetică la boli, o robustă sănătate nativă. „Ele răspund unui dezi-derat de mare actualitate, și anume creșterea eficienței economice a culturii pomicole, ne spune directorul stațiunii, dr. ing. Ion Achimescu. Soiurile noi fiind absolut imune la boli nu mai necesită nici un tratament împotriva îmbolnăvirilor. În loc de 14—16 tratamente pe an se practică doar 6—7 pentru combaterea numai a insectelor dăunătoare. Se reduce astfel cu pînă la 70 la sută valoarea insectofungicidelor necesare și cu 50 la sută consumul de motorină, ca să nu mai vorbim că reducîndu-se rulajul agregatelor prin livezi se protejează structura și fertilitatea solului. În plus se diminuează poluarea mediului și rezidiile toxice din fructe. „Cariera internațională a lor a început. Sortimentul **Voinea** a obținut medalia de aur la Erfurt iar marele specialist american L. Hough ce le-a studiat cîteva luni la Voinești, i-a bătut admirativ pe umăr pe români: „sint superioare soiurilor noastre rezistente!“ Dar pomii încărcăți de rod, radiînd numai sănătate, nu au rămas numai în livada dimbovițeană de 82 de hectare, ci mii de ramuri altoi pleacă anual din Voinești pentru a fi grefate pe 84 de mii de pomi din țară. Cîtă răbdare și tenacitate au avut Luca Șerboiu și ceilalți ca să stabilească combinațiile hibride, să facă polenizări artificiale, să provoace îmbolnăviri-test simulate, să aștepte fructele pomilor maturi din care să aleagă selecțiile de perspectivă. „Uneori polenizezi cu 20 de mii de flori și o ploaie sau un ger te fac să obții doar 1 000 de semințe, ne spune. Oțezi și o

lei de la capăt.“ Au încrucișat **Parmen-ul** cu un măr sălbatic rezistent, au așteptat ani să se stabilizeze gena și „copilul“ lor l-au împerechiat cu **Ionathanul**. Au trecut alți ani și vlăstarul acestei familii s-a reîncrucișat cu **Frumosul**, noul născut, pe nume **Generosul**, moștenind robustețea strămoșului sălbatic și calitățile elevate ale bunicilor mai cultivați. În livadă, ramurile din care țînesc curajoase numeroase fructe încă lacome de soare, se apleacă parcă într-un reverans anticipat în fața așteptatei toamne și ne dezmiardă cu umbră. „Deși anul nu a fost prea favorabil, cred că merii noștri tot vor arăta ce pot! — mai spune Luca Șerboiu după „barometrul“ lui de horticultor, dar și de om născut pe aceste locuri. De aici pleacă anual circa 6 000 de tone de mere de clasă internațională spre piețele noastre și la export. Stațiunea nu înseamnă însă numai măr, ci și pruna **Record**, de mărimea unui ou, care s-a coctat fără complexe și ea în fruntea clasamentului la Erfurt, și părul cercetat de inginerul șef Nistor Andrieș, ce îmbină inspirat însușirile tipurilor asiatice și europene. Printre pomii acestei comune din județul Dimbovița, rafinamentul științific de cel mai înalt nivel a început să se simtă bine. Horticultoarea Valeria Petre intervine cu talent asupra eredității fructelor prin iradiere, neutroni rapizi și impact chimic. O mină de oameni, 9 cercetători și cîteva tehnicieni, care pe lîngă munca la stațiune îndrumă cite 2 ferme din județ și acordă asistență de specialitate gospodăriilor populației, au găsit formula de har și pasiune ce a obligat străinătatea să învețe să pronunțe: **Frumosul de Voinești**, **Voinea**, **Generos**.

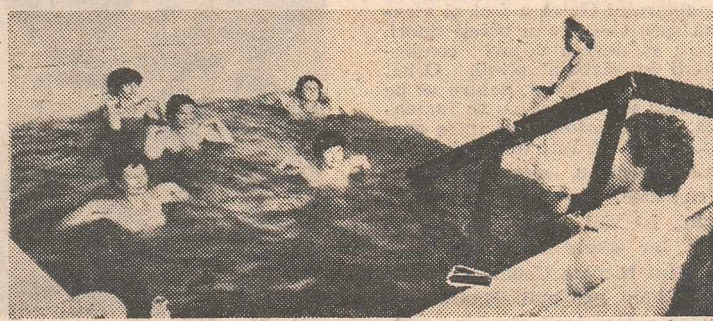
Nucet, un avanpost al științei

Ciți vor fi auzit sau nu de Nucet nu putem ști.

Cert e că aici, în această frumoasă comună dimbovițeană, așezată într-o zonă de un pitoresc aparte, cu lacuri albastre și păduri de stejar, înfrunzează una dintre cele mai vechi stațiuni de cercetări științifice din România, Stațiunea pentru cer-

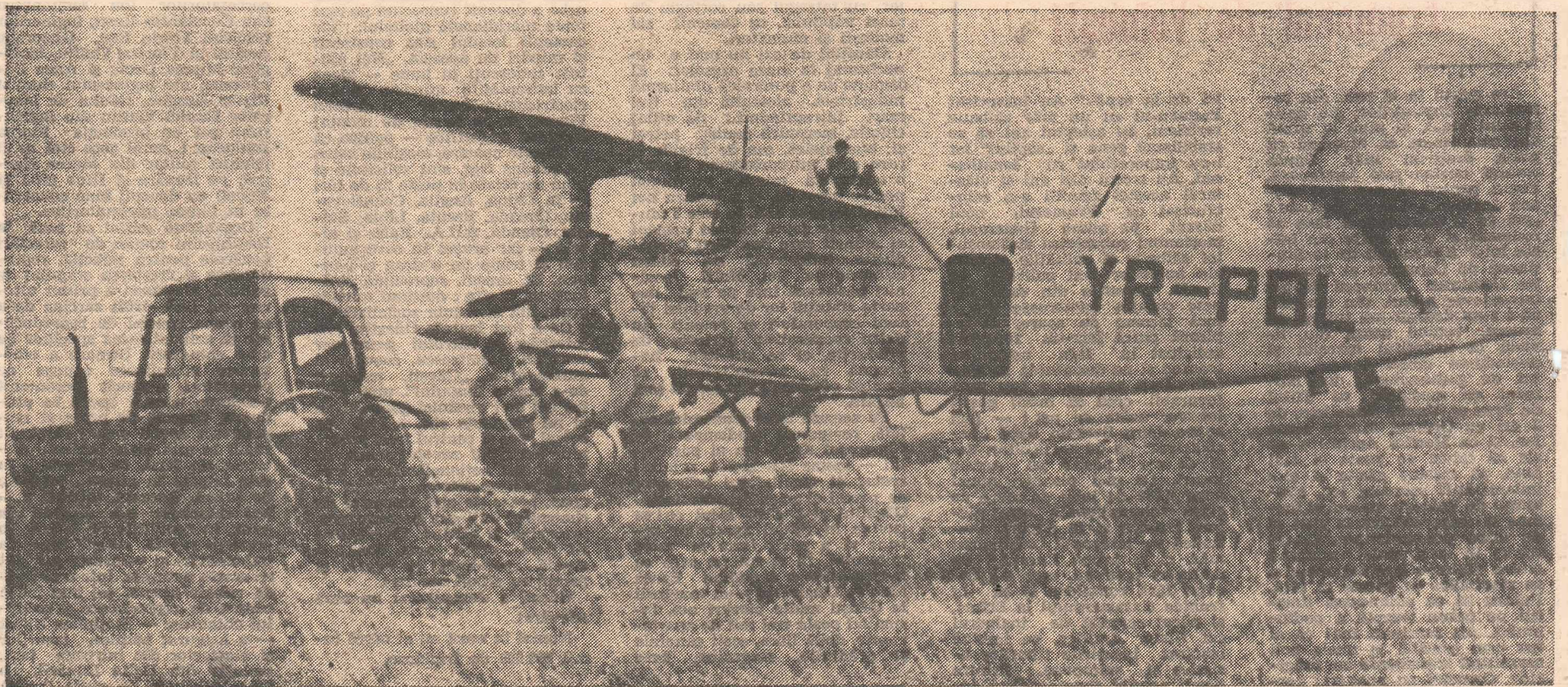
cetări piscicole — Nucet, precum și una din primele școli cu profil piscicol pe băncile căreia au învățat cîteva personalități de seamă, între care (ciudat și surprinzător...) chiar George Vraca, marele nostru actor.

După cum ne informează ingineră Lucica Nicolaiu, directoarea stațiunii, ambele unități au

STOP-CADRU in C.U.A.S.C. Gruia

După grâu, PORUMBUL!

Între stațiune și gospodărie

Dacă n-ar fi aleile betonate, te-ai putea crede într-o livadă. Pomi din soiuri alese, bolți de viță de vie, ronduri de flori și straturi de legume domină acest spațiu destinat mecanicii agricole. De ce stațiunea de mașini agricole a C.U.A.S.C.-ului din Gruia nu arată ca prin alte locuri, cu roți aruncate, cu bălți de ulei și piese uitate, cu iarba arsă de motorină? Inginerul Vasile Galea, fost și la Simlan în Mehedinți, a vrut ca stațiunea să arate ca o gospodărie. Din două motive, unul ține de educația sa țărănească și al doilea, de faptul că și el și soția locuiesc în incinta instituției. Când a venit la Gruia, prin 1979, a găsit câteva cooperative de nădejde, dintre cele cu mari pretenții de la sectorul de mecanizare, care încercau să-și sporească recoltele de pe un pământ bun. Apropierea Dunării care își întinde faldurile de apă în fiecare primăvară spre pământurile cooperativelor și orgoliul de gospodari renumiți al țăranilor erau pietrele de temelie pe care se putea ridica o casă mai mare. Și ca o ironie, stațiunea de mașini agricole nu însemna nici pe departe din ce-ar fi trebuit să fie. Cu oamenii mai vechi a început o campanie de autodotare, confecționându-și o serie de mașini și aparate cu care să intervină eficient în toate reparațiile. A făcut ordine în ateliere și le-a cerut oamenilor să fie gospodari, așa cum sint și la casele lor, știut fiind

faptul că în această parte nimeni nu cunoaște gospodari slabi. Au sădit pomi, au amenajat o grădină de zarzavaturi, și-au construit o gospodărie anexă în care cresc cincizeci de porci și au pus la cale o cantină pentru mecanizatori. Odată asigurate condițiile, a început să le ceară oamenilor să dea alt cit pot, nu alt cit vor. Și astfel, stațiunea de mașini agricole de la Gruia a început să fie la înălțimea pretențiilor ridicate ale oamenilor din zonă. Dar pentru aceasta a fost nevoie ca trei oameni ai stațiunii, încadrați la serviciul de aprovizionare, să fie tot timpul pe drumuri, prin toate întreprinderile țării pentru a procura toate piesele de schimb necesare. Iar aceștia nu sint fitecine, ci doi maștrii, Constantin Caramaliu și Constantin Golea, și un merceolog, Marin Ionașcu. Una din șansele acestei stațiuni a stat și în oamenii ei. Cei mai mulți dintre mecanizatori au aproape douăzeci de ani de muncă pe șaua tractorului. Nu de multă vreme s-a pensionat Cezar Popescu, primul tractorist din Pătuțe, omul care, prin 1960, trecea mindru și plin de importanță pe ulița mare a satului cu un tractor zgomotos și lenes. După el vin alții din prima generație și una din preocupările inginerului Galea a fost să atragă spre stațiune și băieți tineri, care să devină viitori combatanți în războiul piinii. Oricât ar părea de ciudat, pentru că pe tractor se lucrează nu se fumează, mecanizatorii sint între gospodarii de frunție ai satului. Cei mai mulți au solarii, grădini frumoase, cresc vite și, printre ploi, își văd și de gospodăriile lor. Iar casele lui Ion Schiopu, ale lui Nicolae Cheala sau Iancu Chelu par mai degrabă ale unor zidari decît ale unor trac-

toristi pe care nu-i vezi de primăvară pînă toamna.

Pămînturile de la Gruia nu suferă niciodată de sete. Aici totul este irigat și apele au adus seminte de buruieni pe care nimeni nu le-a văzut vreodată. Dar în ciuda acestora, recoltele sint totdeauna spre virful clasamentelor întocmite la nivelul județului Mehedinți. Explicațiile sint multiple și mecanizatorii nu țin să fie socotiți pionii de bază. Lor le ajunge doar bătălia zilnică, goana după piese de schimb, necazurile create de calitatea unor utilaje. Și cu toate bătăile de cap pe care le au în campanie, nu pot să rămînă nepăsători la munții de legume care rămîn în câmp să se deprecieze aproape în fiecare an pentru că întreprinderile de legume și fructe nu vin să-și ridice marfa. Ei știu un lucru, că dacă au muncit și stau cu fruntea sus, atunci munca lor trebuie să conteze, chiar dacă din ea nu au ieșit coliere de diamante, ci niște grămezi de roșii strălucitoare.

Pași siguri spre bunăstare

— Și la C.A.P. Pristol, ne spune Ilie Leca, președintele acesteia, problema numărul 1 a devenit de la o vreme încoace cea a rentabilității. E normal ca la sfîrșitul anului să ne măsurăm munca prin valoarea cîștigurilor sau a pierderilor. În anul care a trecut, ne-am încheiat activitatea cu un beneficiu de 1 milion lei și chiar în aceste condiții am întocmit un plan de redresare, așa l-am numit noi, a cărui finalizare să ducă la creșterea beneficiului pe anul acesta la peste două milioane lei.

Metodele pe care le au în vedere cooperatorii de la Pristol sint simple, legale bineînțeles, la îndemina tuturor oamenilor harnici și întreprinzători. Una din căile cele mai sigure de mărire a beneficiului este creșterea producțiilor. Deși la 1 aprilie, din cauza condițiilor atmosferice nefavorabile, grîul încă nu răsărise s-a obținut o producție de aproape 6 000 kilograme la hectar. Porumbul, sfecla de zahăr, floarea soarelui, se anunță de pe acum a fi peste producțiile planificate. Se știe, cîștigurile cooperativelor sint direct proporționale cu producția. Cu cît se obține mai mult de pe un hectar, cu atît crește cantitatea dată la fondul de stat și retribuția în bani și natură a membrilor cooperatori. La Pristol, de 3 ani, cooperatorii își încasează drepturile bănești, la zi fixă. La porumb, fasole, sfeclă și floarea soare-

lui, cu excepția semănatului, toate lucrările se execută manual în acord global. Anul trecut, cocii de pe 500 hectare au fost tăiați la seceră. Avantajele sint clare: reducerea pierderilor, recoltarea în perioadă optimă, creșterea cantității de furaje, pentru zootehnic, atît pentru complexele cooperative cît și pentru cooperatorii care cresc animale în gospodăriile proprii. Asigurarea unei cantități cît mai mari de furaje se face și prin producția dată de recolta a doua, din care o parte va fi retribuită membrilor cooperatori. Transportul hipo, în cooperativă sint 25 de atelaje, reduce cheltuielile și asigură încadrarea în indicatorii de consum fără a se face rabat de la calitatea lucrărilor.

La ultimul recensămint, s-a înregistrat o creștere a efectivelor de animale în gospodăriile populației de circa 10 la sută. Producțiile mari aduc după sine un fond de retribuție mare, ceea ce permite creșterea unui număr mai mare de animale.

S-a pus accent pe o structură cît mai rentabilă a culturilor insistîndu-se pe legumicultură și cultivarea semîntelor, ceea ce presupune muncă, dibăcie tehnică în lupta cu dăunătorii și bolile plantelor, respectarea întocmai a tehnologiilor pentru obținerea soiurilor extratimpurii. Mazărea de grădină pentru seminte de la Pristol, nu se spune, este cea mai frumoasă din județ. Semintele aduc un cîștig la hectar între 5 și 15 mii lei. E drept că nu e ușor și trebuie să deprinzi meșteșugul unor lucrări speciale, a purificării biologice, să asiguri din timp baza materială pentru tratamentul bolilor și luptei împotriva dăunătorilor. Inginera șefă a C.A.P., Maria Cirlig este considerată una din cele mai bune din județ. Contabilul Nicolae Ștefănescu pare a fi mai strîns

cu banii cooperativelor decât cu propriul buzunar.

C.A.P. Păstărie participă cu pământ și forțe de muncă la două asociații intercooperatiste, de legume și viticolă, și la complexul de creștere și îngrășarea porcilor de pe raza C.U.A.S.C. Gruia, altă sursă de câștiguri, mai mică deocamdată e drept. Măsura adoptată ca C.A.P. să nu participe la eventuale pierderi este salutară pentru creșterea veniturilor cooperativelor și a membrilor cooperativi.

La Păstărie, putem spune, se face și cercetare. Pe 20 de hectare a fost înființat un lot demonstrativ pentru cultura demonstrativă a 11 hibrizi de porumb în 3 variante de densități. În anii următori, pe pământurile C.A.P. se va cultiva exact hibridul cel mai productiv și la densitatea optimă, o altă sursă sigură de creștere a recoltelor.

Să încheiem spunând că n-a fost uitată nici industria mică, sursă și de câștiguri și de creștere a calității vieții oamenilor. metoda verificată de stabilizare a forței de muncă.

C.A.P. Păstărie nu e mare. E o cooperativă mai degrabă obișnuită, dar care înaintea cu pași siguri spre bună-stare.

Un loc pe malul stîng al Dunării

În sudul Severinului, pe a doua terasă a Dunării, mai exact pe malul său stîng, intri în Gruia printre fostele lanuri de grâu și cele, în plină putere, de porumb unduind în soarele verii. În curtea S.M.A.-ului privești cum își ia zborul un avion utilitar.

— Așa se face agricultura azi, cu știință și mijloace de acțiune moderne (voce energetică, ușor răgușită, aparține Mariei Negoescu).

— C.U.A.S.C. mare, Gruia, tovarășă președintă?

— Destul de mare. Cuprinde șapte comune, cu șapte C.A.P.-uri, un I.A.S., o asociație horticolă cu 18 ferme, o asociație de creștere și îngrășare a porcilor cu 21 000 de capete și un complex porcine cu 10 000 de ca-

pete, un S.M.A. Pământul e bun, ne ajută, din cele 21 500 hectare, cite are C.U.A.S.C.-ul, 80% sînt cu cernoziom, restul, brun-roșcat și nisipuri. Astea ne cam dau de furcă, dar în cîteva ani le răzbim noi.

— Cum?
— Păi, cu știința, nu v-am spus? Avem la Pătule II vreo 1 200 hectare de nisipuri. Le spulberă vîntul de nu scoți nimic de pe ele, ba mai strică și culturile învecinate. Așa că am cerut ajutorul Stațiunii experimentale pentru cultura nisipurilor de la Dăbuleni. Am plantat perdele de protecție din salcîmi, am însămînțat plante perene pentru stabilizarea nisipurilor; avem acum și cultură mare. Și, fiindcă vorbeam de știință, sînt în studiu trei loturi experimentale, specialiștii noștri cercetează și aplică permanent.

— M-ați convins; știința agricolă ocupă locul central al muncii dumneavoastră.

— Este absolut firesc. Azi nu se mai poate face agricultură după ureche. Condițiile noi impun atitudini noi. E criză de energie. Da' noi trebuie să creștem vite și porci? Trebuie. Avem 31 000 porci, 6 000 bovine și 9 000 ovine. La fiecare unitate zootehnică funcționează instalații de biogaz, panouri solare și instalații eoliene. Uite, încă un exemplu că trebuie să gîndim altfel ca pînă acum. Cine se ocupa, cu 10—15 ani în urmă, de boscheții, mărăcinișuri, arboret, de terenurile cu exces de umiditate? Nimeni. Azi nu le mai putem ignora. Avem nevoie de fiecare metru pătrat de pămînt.

Din ianuarie pînă în iunie am redat agriculturii 132 hectare care au și fost însămînțate, iar pînă la sfîrșitul anului vom mai reda încă 330.

— Vă pun o întrebare la care sînt sigur că răspunsul va fi afirmativ. Aștept însă mai mult decât o simplă afirmație. Considerați că e important să ridici mereu ștacheta autoexigenței?

— Ei, da' noi ce facem în fiecare zi? O să vă spun însă mai multe — de fapt, știți că așa o să fie, că eu sînt vorbăreț din fire. Da' munca asta de conducere îți cere și multe vorbe. Ca să te faci înțeles, trebuie să știi să explici. Să revin însă la întrebare. Nu te poți mulțumi cu ce ai făcut azi cînd știi sigur că miine poți face mai bine. Avem în C.U.A.S.C. 58 specialiști cu studii superioare și 110 cadre medii. Cu un asemenea colectiv,

ștacheta exigenței nu poate fi decât foarte sus. Avem pămînt bun și rezultate frumoase și la cultura mare (la porumb, spre exemplu, am obținut 11 500 kg/ha iar în cultură dublă, după orz, 5 500 kg/ha), și la legume, și la vie, și la pomii. (A fost mai greu ultimii trei ani, secetoși, fără pic de ploaie). Mai avem însă multe de făcut. La grâu am obținut numai 3 600 kg/ha, la orz, 4 250, la floarea soarelui, 2 400. Avem acum 31 000 de capete de porcine. Trebuie să ajungem la 60 000. E și asta un mod de a ridica ștacheta.

Ograda bunului gospodar

Povestea — ne spune Dumitru Moșneanu, primarul din Pătule, comună mare în C.U.A.S.C. Gruia — a început acum cinci ani, cînd un autobuz cu 60 dintre cei mai buni gospodari ai comunei a plecat în Dolj, la Poiana Mare, într-un schimb de experiență. După numai doi ani nu exista în comună gospodărie să nu aibă un mic solar pentru nevoile familiei. Azi sînt peste 110 solarii și sere personale în care țărani noștri produc legume pentru piață, adăugînd astfel câștigului în bani de la C.A.P., încă 90 000—100 000 lei anual.

Da, sînt case frumoase în Pătule, oamenii au mașini, televizoare, frigider, magnetofon.

Dumitru Rădoi are 47 de ani. Împreună cu soția și părinții face, în fiecare an, peste 700 de norme la C.A.P., convertite toamna în bani și produse industriale.

De ce te mai ocupi și de solar, nea Dumitru? Păi, cînd vin acasă să stau? Uite, tata, acum e la C.A.P., la săpatul tutunului. Știi mata cîți ani are? 71. Și mama, 70. Au muncit toată viața; și pe mine m-au învățat la fel.

Solarul e mic, 10 ari. Roșiile au rod bogat anul ăsta. Le privesc și mă gîndesc cit de simplu pare totul. Păi, zice nea Dumitru, și este simplu. Uite, am aici 7 000 de fire de roșii, 500 de castraveți și mai pun 7—8 000 de varză de toamnă. Răsadurile mi le produc singur. Mai și vind pe la vecini. Am o seră de 150 mp. Să-ți spun cum le fac. Din decembrie încep cu cernerea mranitei, cu reparațiile. Pe 10 ianuarie semăn în ghivece. Apoi fertilizez cu gunoi de grajd, fac tratamentele. De la sfîrșitul lui ianuarie pînă în 10 februarie, urmează repicatul. Încălzesc sera cu cuptoare de cărămidă. Ard în ele te miri ce. La 1 aprilie plantez răsadurile în solar. Dar nici aici nu le las de capul lor. Dacă nu le muncеști o zi, a doua zi ele îți cer dublu de osteneală. Asta-i tot. Ce mare filozofie!

Asta-i tot, cum spune Dumitru Rădoi. Ce mare filozofie? Și, sigur, are dreptate. Dacă tatăl lui, de 71 de ani, muncеște, cum ar putea el sta? Țăranul care stă are ograda goală. Cei din Pătule cunosc vorba asta. În ogrăzile lor găsești solarii, oi, miei, porci, păsări, ca la adevărații buni gospodari.

„Țăranii noștri au înțeles valoarea pe care o reprezintă pentru ei. Adevărul statuat al Congresului al IX-lea al partidului; cel ce muncеște o face spre binele țării și al său, iar calitatea muncii fiecăruia trebuie să se reflecte în calitatea vieții lui“. Cuvintele primarului Moșneanu vorbesc despre o realitate pe care țărani din Pătule o trăiesc plenar.

Cotletul comandat geneticii

La Institutul de Cercetare și Producție pentru Creșterea Porcinelor Peris s-a creat o linie de vieri de mare, care își transmit calitățile de excepție numeroșilor urmași. Cam așa s-ar rezuma în cîteva cuvinte o muncă științifică tenace și inspirată de ani și ani. Pentru că, de cînd reprezintă pionul principal al unei adevărate industrii și nu doar animalul nepretențios din curte, porcul a devenit și obiectul de studiu al unor puternice echipe multidisciplinare, care-l analizează pe toate planurile pentru a-l face să joace din ce în ce mai bine acest rol. „Pe lîngă preocuparea permanentă de ameliorare și perfecționare a raselor curate, — ne spune directorul institutului dr. Constantin Aureliu, căutăm să încrucisăm linii și rase diferite pentru combinarea calităților lor, sau, cum spunem noi, pentru obținerea vigorii hibride. Încercăm să găsim cele mai eficiente tehnologii de nutriție și întreținere a animalelor, studiem reproducerea în sistem industrial pentru creșterea natalității pe tot parcursul anului, chiar cînd ceaul biologic nu indică perioada de înmulțire“.

Specialiștii din Peris lucrează cu una dintre cele mai delicate fațete ale vieții, și anume ereditatea, pe care caută s-o dirijeze astfel, ca porcii nou-născuți să poată moșteni de la părinți însușirile cele mai valoroase. Nici o împerechere în crescătoriile de porci nu se face la întîmplare. Tatăl și mama viitorului porcel se aleg numai după „rețetele“ cercetătorilor, care au perfecționat componenta acestor cupluri, în așa fel, ca fiecare să poată investi cele mai bune gene ale sale. Să vedem cum au reușit doctor inginer Liviu Beris și colectivul lui „să fabrice“ un partener ideal pentru scoafa F 1, și anume o nouă creație biologică, vierul din linia sintetică 345 Peris, din familia lor născîndu-se porci cu caracteristici de nivel european. Deși un succes mai vechi, însăși obținerea tipului de scoafa F 1 a fost o realizare valoroasă. Rasele Marele Alb și Landras erau recunoscute prin prolificitate mare, dar prin încrucșarea lor, datorită fenomenului de vigoare hibridă, metisele au prezentat calități de reproducere superioare ambelor rase de la care s-a plecat. O fi Peggy vedeta porcine a Muppets-ilor, dar și scoafa F 1 este vedeta utilă a crescătorilor, căci naște cam de 2 ori pe an cite 10 porci. Deși o mamă bună, ea nu avea în constituția ei procent foarte mare de carne. Trebuia găsită o pereche care să îmbunătățească și această latură. La Peris s-a pornit la studierea minuțioasă a tuturor raselor, cu defectele și calitățile lor. Rasa Landras Belgian prezenta proporție mare de carne de calitate (jambon, cotlet), dar nu se acomoda bine la sistemul industrial de creștere și nu era prea rezistentă. Porcul Hampshire avea multă carne și rezistență la stress, dar era pretențios la hrană și dificil la reproducerea în sistem industrial. Duroc-ul se preta bine la condițiile din marile crescătorii, avea viteză de creștere bună, dar, deși carnea era de calitate, prezenta proporție mare de slănină. După numeroase

teste de combinabilitate a scoafelor F 1 cu aceștia, specialiștii s-au hotărît să ia de la fiecare rasă însușirile cele mai valoroase. S-a ajuns în final la linia sintetică românească de vieri terminali 345 Peris, prin arterele cărora circula, singe de la Landrasul Belgian, de la Duroc, și de la Hampshire. Au trecut 10 ani de cercetări de subtilitate, s-au succedat multe generații test pînă a se ajunge la această „rețetă“ genetică. Datorită inspiratului cocktail de calități, vierul de Peris moștenește de la Landrasul Belgian producția mare de jambon și cotlet, procent mare de carne de la Hampshire și rezistență combinată cu ritm rapid de creștere de la Duroc. Ce avantaje a adus această formulă de împerechere la porcul de serie, de abator, pentru că acesta era de fapt scopul final? Directorul științific, doctor inginer Dumitru Simionescu ne spune: „Hibridul comercial Peris ce are scris în fișă la rubrica părinți pe scoafa F 1 și vierul din linia sintetică 345, prezintă ritm rapid de creștere adică atinge 100 kg la vîrsta de 6 luni, cu 14 zile mai devreme față de combinația cu Hampshire, și dă cu 4 kg mai multă carne superioară decât dacă tatăl ar fi Duroc. Este mai rezistent la condițiile de exploatare industrială și valorifică mai bine hrana“. Pentru a se ajunge la această linie de porci competitivi, cită răbdare au avut specialiștii, care așteptau să se nască și să se maturizeze o generație pentru a constata dacă experimentul e pe drumul bun, cit profesionalism nuanțat pentru a finisa prin numeroase tatonări o caracteristică biologică. Deși noua linie era bine consolidată genetic, s-a mai lucrat cu cîteva generații pentru ca și culoarea să fie albă, uniformă, „design-ul“ plăcut. Pe lîngă productivitate și rezistență, noul porc are acum și un aspect comercial ireproșabil.

Institutul de la Peris și stațiunile sale sînt de fapt și o „fabrică“ de reproducători valoroși, livrînd mii de exemplare de rasă curată fermelor zootehnice. Așa cum ne relatează inginer Felicia Popovici, fiecare nou-născut, ca să primească certificatele de viitor părinte, trece multe examene dure, ocupă poziții în adevărate clasamente. Prin selecționarea doar a „cremei“ calitative, se păstrează puritatea rasei, ba se realizează chiar ameliorarea ei prin apariția unor noi linii care vor ridica ștacheta datorită progresului genetic dirijat.

Pentru a pune în valoare calitățile moștenite prin această regie riguroasă, dr. Longin Alexandrescu și colectivul lui se ocupă de stabilirea unor tehnologii moderne de creștere și îngrijire în vederea unui confort optim de viață al animalelor. Cităm doar cîteva rezultate în acest domeniu: determinarea timpurie a gestației prin radioimunoanaliză, însămînțări artificiale, realizarea de supraovulație la scoafele de valoare și grefarea de ovule fecundate ce depășesc potențialul de fătare la scoafe acceptoare.

La I.C.P.C.P. — Peris, specialiștii pasionați, dăruiți meseriei și rezultate pe măsură!

FLORIN CONDURĂTEANU ■

Grupaj realizat de: CORNEL NISTORESCU, OPREA GEORGESCU, ROXANA PAICU MANOLESCU și ELENA GHERA ■

Poveste despre atașament

(Continuare din pag. 1)

Severin. În anii războiului, cînd cazanele făceau ravagii printre vapoarele care treceau pe Dunăre. În acel atelier mecanic, ucenicul a învățat să sudură, să tehnice de reparatie ale sloopurilor și ale motoarelor, și modul în care trebuia întreținută uzina electrică a orasului. După anii petrecuți la patronul care l-a învățat că disciplina cea mai importantă pentru un meseriaș care învață să trăiască pe picioarele sale este disciplina. Constantin Tipar a trecut la

Santierul Naval. Era 2 Iunie 1948, și-n cadrul șantierului el a preferat uzina de vagoane, pe atunci secția a treia, acum cea mai mare fabrică de vagoane din țară. A ajuns la mecanicul sef și el a fost omul care ani la rînd, decenii chiar, a reparat compresoarele, motoarele mici de locomotive, forja, turnătorii și pînă la urmă a devenit nea Tipar omul bun de consultat în orice împrejurare, căruia îi poți da telefon la orice oră din zi și din noapte pentru că fără nici o întrebare se îmbracă și vine la întreprindere. Așa se face

că atunci cînd te aștepti mai puțin, tîrziu, după miezul nopții, la casa de pe strada Tabla Buții numărul 51, se aprind luminile și un om scund și slab se îmbracă și pleacă la serviciu după cum, în după-amiezele liniștite, concetenii săi îl văd pe bărbatul cu părul alb și adus de umeri trebăluind la culturile din grădina ca un țăran pripceput. Adevărul este că acest om, în ciuda faptului că este un impecabil muncitor specialist, a rămas țăran. Țăran nu ca îmbrăcăminte și obiceiuri, ci din punct de vedere al judecăților morale. Pentru el cel mai important lucru este cinstea. Să fi cinștit cu tine și în egală măsură cu ceilalți. Anul la rînd Constantin Tipar și-a învățat

colegii să-și țină banii pe masă. Cînd avea de strîns un ban de la tovarășii săi, îi trimitea la el în birou să semneze tabelul și să-și pună partea peste a celorlalți. Și nu l-a înșelat nimeni, nu de frică, ci de rusine. Sau dintr-un nemărginit respect pentru încrederea pe care o avea și o mai are în colegii săi. De cîteva ani, Constantin Tipar și-a adus și copiii în întreprindere. E un fel de a spune, pentru că nu i-a luat de mină și nu i-a angajat el. Fiecare și-a meritat și cîștigat locul. Fiul său, Vasile Tipar, lucrează ca economist la biroul de import-export, iar fiica sa, Ana Tipar, ca proiectantă. Și singura dată cînd Constantin Tipar a avut o nemulțumire a fost atunci cînd portarul între-

prinderii n-a vrut să-i lase soția să intre la ei cu masa de prînz. În fond, acesta a fost visul său, să fie mereu cu ai săi, și la muncă, și la masă, și la odihnă, și la bucurie. A fost chiar evenimentul zilei respective, căci toată lumea povestea că portarul din prea mult zel și din respect pentru lege, a oprit-o pe nevasta lui Nea Tipar. Și, în aceeași zi, inginerul Vasile Bacalu, directorul întreprinderii, a dat ordin ca, de acum înainte, în mod cu totul excepțional, în fiecare zi, nevasta lui Constantin Tipar poate să intre cu masa de prînz. Și astfel, într-una din încăperile întreprinderii de vagoane, în fiecare zi se prelungeste viața unei familii care a dat un nume pentru lumea vagoanelor.

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ Despre o întâmplare, am spune, lipsită de haz, am aflat din relatarea bucureșteanului Radu Nichiforescu (domiciliat pe strada Berzei, la numărul 4 bis, sectorul 1); așadar, unui reprezentant al Consiliului popular al sectorului 1 al Capitalei — se vede, un om din cale afară de „zelos” — plimbându-se într-o frumoasă duminică pe amintita stradă din preajma Cișmigiului, i-a venit ideea de a amenda cu cite 300 lei... toate cele 9 familii ce locuiesc în imobilul amintit! Motivul — nerepectarea regulilor privitoare la păstrarea curățeniei în fața blocului. Desigur, nimeni nu poate pleda în favoarea aceluia care se abat de la respectarea acestor reguli, considerate în mod unanim ca fiind absolut necesare. Dar tot așa, nimeni nu își poate imagina măcar, că ar fi firesc și legal să se aplice astfel de amenzi „în masă”, ci din cite știm, în cazul constatării unor asemenea abateri pot fi amendate administratorul sau președintele asociației de locatari. Este lesne de imaginat ce s-ar fi întâmplat dacă s-ar fi procedat la fel — după cum a făcut-o „întreprinzătorul” reprezentant — și în cazul unui bloc turn — să zicem — cu 15 etaje?! Oricum, tocmai pentru ca lucrurile să dobindească și o undă de umor, s-a mai întâmplat ca o parte dintre locatari să depună contestații, și cumea — unora, contestațiile le-au fost admise, iar altora — nu! Pe ce criterii, nimeni nu poate ști!

■ **Consiliul popular județean Constanța** răspunde scrisorii lui Ion Tomozei, fost lucrător la Platforma petrochimică Midia-Năvodari: „Petentul a fost internat la Căminul-spital de boli cronice din Cernavodă, iar în prezent este transferat la Căminul-spital Babadag (județul Tulcea). Oficiul de pensii din cadrul DPMOS Constanța a expediat sus-numitului toate diferențele de bani restante”.

■ **Consiliul popular al municipiului Piatra Neamț**: „Restituindu-vă scrisoarea nr. 1248/1987, adresată dumneavoastră de către Adrian Patat, domiciliat în Piatra Neamț, str. 9 Mai, bl. A-13, ap. 31, prin care acesta solicită sprijin în vederea încadrării sale în muncă, vă aducem la cunoștință că, în urma discuțiilor purtate cu conducerea Întreprinderii de celuloză, hirtie și cartoane Piatra Neamț, petentului i s-au întocmit formele de încadrare în cadrul acestei unități”.

■ „De curind, am avut prilejul să trec prin satul Brebu, județul Dimbovița — ne relatează Modesto Ferrarini din București (str. Vasile Conta nr. 16). La „ducere”, în drum spre sat, am trecut cu dificultate prin albia unui riu, fiindcă podul care îl traversa odinioară era deteriorat, probabil, de mai multă vreme. La întoarcere, situația a devenit și mai grea, ploaie, și cotele apelor riuului erau în creștere. Și pentru că trebuia să-l trecem totuși și înapoi cu mașina, timp de aproape o oră, cinci oameni am tot aruncat pietre în apă pentru a asigura „succesul” traversării. Efortul s-a dovedit a fi însă inutil, pentru că autoturismul nostru s-a împotmolit chiar în mijlocul apei. Într-un târziu, ne-a scos din impas un tractor...”

Necazul prin care am trecut este, de fapt, necazul întregului sat Brebu, al sutelor de familii care locuiesc aici. Pentru că, din toamna anului trecut — spun oamenii — podul s-a stricat, iar reconstrucția lui se desfășoară în „pas” de melc, sau mai exact, aproape că nu se întreprinde nimic. Cei însăreinați cu lucrările trec din cînd în cînd pe acolo, fără să lase în urma lor vreun folos. Locuitorii satului — mulți dintre ei, muncitori la Runcu sau la unitățile industriale din Fieni — sînt astfel nevoiți să parcurgă pe jos, zilnic, de cel puțin două ori circa 5 kilometri, autobuzul care circula pînă la Brebu nepunînd traversa riuului lipsit de pod. Pe ploaie, ger, sau viscol, aceștia, cu copii mici în brațe, cu bagaje etc., sînt obligați să suporte consecințele indiferenței și delăsării manifestate de unii dintre semenii lor, care, nici mai mult, nici mai puțin, sînt chiar... retribuți anume pentru a asigura reparațiile și lucrările de întreținere a podului”.

La rindul nostru sperăm, to-

tuși, ca măcar de-acum înainte să se întreprindă ceva. Nu de alta, dar s-ar putea ca într-o bună zi, nu numai sătenii, ba chiar și cei vizafii... să intre la apă!

■ **Primim de la Întreprinderea de Transport București** un răspuns de larg interes cetățesc, ca ecou al relatării noastre din cadrul rubricii „Scrisoare comentată”, apărută în nr. 26 din 26 iunie a.c.: Din verificările efectuate a rezultat că, într-adevăr, dintr-un mare număr de vehicule de transport în comun au dispărut inscripțiile de rezervare a locurilor pentru persoanele handicapate, în vîrstă sau cu copii în brațe. Acestea urmează să reapară în toate vehiculele, pînă cel mai târziu la 1 septembrie a.c.

■ **De la Consiliul popular municipal Galați**: „În legătură cu aspectele sesizate de Ilie Matei, om al muncii la C.S. Galați, în calitate de controlor C.T.C., de la data de 8 mai 1973, cu contract de muncă pe durată nedeterminată, și comunicăm că petentul îndeplinește condițiile pentru stabilirea domiciliului în municipiul Galați.”

Avînd în vedere cele menționate, cetățeanul Ilie Matei a primit — din partea comisiei municipale de resort — aprobarea pentru stabilirea domiciliului în municipiul Galați”.

■ **Consiliul popular al sectorului 1 — București**: „Referitor la scrisoarea Asociației de locatari a blocului B 9, situat pe strada Băiculești nr. 13, prin care se menționează că un locatar al blocului a transformat în mod abuziv terenul de joacă pentru copii și zona verde în grădina de legume, vă informăm: verificînd la fața locului aspectele semnalate, toate acestea se confirmă. Locatarul respectiv a fost somat să aducă în starea inițială terenul de joacă și zona verde din fața blocului, în caz contrar, urmînd să trecem la aplicarea prevederilor deciziilor și hotărîrilor în vigoare, stabilite de Consiliul popular al municipiului București.”

■ **Din partea conducerii Școlii profesionale din comuna Vernești, județul Buzău**, primim următorul răspuns referitor la scrisoarea semnată de Constantin I. Negrilă din satul Bascov, județul Dolj: „Dosarul în baza căruia petentul a obținut permisul de conducere categoriile „C” și „E” rămîne definitiv în arhiva Miliției județului Buzău. Pentru obținerea categoriei „B” — care credem că-l preocupă pe semnatar — este necesar ca acesta să facă dovada că este posesor al unui autoturism proprietate personală, sau că unitatea unde lucrează are în parcul auto un autovehicul corespunzător categoriei „B”, pe care este nevoie să-l conducă în condițiile reglementate de lege. Astfel că, urmează să-și întocmească un nou dosar conținînd toate actele necesare, în vederea programării la examenul de conducere.”

Mai menționăm că, potrivit dispozițiilor legale, diploma de absolvire nu se poate elibera decît personal și sub semnătură. În acest sens, Constantin Negrilă se poate prezenta la secretariatul școlii pentru a-și ridica personal diploma de absolvire.

■ **Costel Muraru din Moinești (str. Oituz nr. 22, județul Bacău)** cu părere de rău ne aduce la cunoștință că ștrandul din orașul Comănești a intrat în reparații și renovare tocmai acum, în plin sezon estival, în miezul fierbinte al verii. Oare aceste lucrări nu se puteau finaliza mai devreme? — întreabă semnatarul și întrebăm și noi, la rîndul-ne. Nu de alta, dar ștrandul din Comănești nu poate fi utilizat tocmai acum, cînd cetățenii ar avea cea mai mare trebuință de binefacerea lui!

■ **La scrisoarea unui grup de oameni ai muncii din cadrul Centralei industriale pielăriei, cauciucului și încălțămintei București**, prin care aceștia solicitaseră redeschiderea celei de-a doua ieșiri din stația de metrou „Timpuri Noi” — astfel, în mod firesc și eficient fiind rezolvată problema accesului celor interesați către întreprinderile „Danubiană” și „Pionierul” — ne răspunde **Întreprinderea de exploatare a metroului București**: Vă informăm că deschiderea căii de acces menționate este momentan condiționată de unele lucrări edilitare care sînt încă în curs de finalizare în zona de suprafață. Concomitent cu încheierea

acestor lucrări din zonă, întreprinderea noastră va lua toate măsurile necesare pentru redeschiderea celei de-a doua ieșiri în cel mai scurt timp cu putință.

■ „Multe nereguli se manifestă la Oficiul poștal din comuna Firdea, județul Timiș — ne scrie Gheorghe Oprea, domiciliat în satul Gladna Română nr. 143, comuna Firdea. Despre ce este vorba? Ziarele sînt distribuite cu foarte mare întîrziere, iar scrisorile — contrar prevederilor care asigură secretul corespondenței — prezintă urme clare de violare, iar în unele cazuri, chiar fiind recomandate, nici nu ajung la destinatar. La data de 5 iunie a.c., de pildă, conform recipsei nr. 1130, pe care o anexez, soția și rudele mele din București mi-au trimis o scrisoare recomandată, felicitîndu-mă cu ocazia zilei de naștere. Credeți că am primit pînă azi respectiva scrisoare? Nici pomeneală. Nu mă pot consola nici cu gîndul că șeful Oficiului poștal din comuna Firdea poartă întîmplător numele meu. Încercătura cred că o face factorul poștal, care nu catadicsește să vină în sat, decît după bunul său plac”.

■ **Primim de la Ministerul Sănătății**: Pacientul Ilie I. Ștefan din Craiova a fost examinat la nivelul Clinicii de cardiologie a Spitalului județean Dolj, stabilindu-se conduita terapeutică de urmat. De asemenea, i s-a aprobat acordarea medicației solicitate cu prioritate.

În același context al rezolvării problemelor de sănătate ale cetățenilor, menționăm că în privința lui Chiriță Bujanski din Timișoara, s-au făcut toate demersurile pentru a fi internat la Clinica de neurologie a I.M.F. Tg. Mureș.

Ecou

Ce zice Sanepidul?

■ Ca un ecou la grupajul de articole apărut în numărul trecut al revistei noastre, Mariana Vasile din București ne sesizează că, la unele tonete pentru vînzarea siropului la pahar, spălarea acestora se face cu o mică instalație care, de fapt, nu folosește la nimic, poate doar vînzătorului să nu-și ude miinile. Într-adevăr, din patru asemenea tonete instalate în zona Gării de Nord, de exemplu, în fața cărora, pe tot timpul zilei lungi de vară, multe persoane — bucureșteni sau cei aflați între două trenuri — așteaptă să-și astîmpere setea, două au robinete normale, iar la celelalte funcționează o mică artizană. Vînzătorul ia paharul abia golit, îl așază cu gura în jos, acționează un resort și în pahar țîșnește un mic jet de apă ce „spală” eventuale resturi de sirop. Nici o picătură nu atinge marginea exterioară a paharului, cea cu care iau contact buzele celor care l-au golit pînă atunci sau îl vor goli pînă seara. Este foarte cald. Aerul e fierbinte, asfaltul e încins, zidurile dogoresc, pînă și florile și-au pierdut parfumul. Ne e sete, mereu ne e sete, dar nu trebuie să bem oricum. Pentru un preșcolar care lipsește din colectivitate mai mult de o zi se cere aviz epidemiologic și rezultatul unor analize. Atunci cum se permite să se ofere de băut unui copil dintr-un pahar, practic, nespălat?

■ „La Circumscripția medicală „Ambrozie” din Calea Vitănești se întîmplă un lucru cit se poate de neplăcut — ne scrie **Ileana Rugină din București** (Calea Vitănești nr. 231, bl. 6, ap. 182). Ce se întîmplă, de fapt? Pentru că lucrătoarele de la fișier sînt prea distrase ori pentru că, pur și simplu, sînt neglijente, nu este pentru prima oară cînd nu mi s-a găsit fișa. Mai concret, pe 7 iulie a.c. s-a întîmplat exact același lucru. Fiește că mi s-a întocmit altă fișă. Dar imaginați-vă dumneavoastră că din fișa veche, medicul putea citi, ca într-o „ogîndă”, evoluția afecțiunii mele în timp”.

■ **Consiliul popular al municipiului Cluj-Napoca**, analizînd situația deosebită a pensionarei Maria Paraschiv, care ne-a solicitat sprijin în vederea repartizării unei locuințe proprietate de stat, ne informează următoarele: Solicitarea petentei a fost rezolvată în mod favorabil prin repartizarea apartamentului nr. 6 din strada Karl Marx nr. 7 din Cluj-Napoca, apartament pentru care i-a și fost întocmit contractul de închiriere.

■ „Împreună cu Ion M. Pătrășcoiu am făcut o fîntînă în anul 1983 în satul Gornăcel, co-

muna Schela, județul Gorj — ne relatează **Dumitru Popeci** din localitatea gorjeană menționată. Vecinul meu Pătrășcoiu, după o vreme, s-a hotărît să nu-mi mai dea voie să-mi iau apă din... fîntina lui! De la săpătul fîntinii și pînă la cumpărarea găleții am contribuit în mod egal la construirea fîntinii, ba, mai mult, contribuția mea se ridică la peste 5000 lei. Nu despre bani neapărat este vorba, ci despre omenie, mai ales cînd este vorba de apă de băut atît de necesară traiului și vieții. Fîntinile dintr-un sat, de cînd e lumea lume, sînt și un bun al sătenilor. Accesul la fîntinile sătești este neingrădit. Dar Ion M. Pătrășcoiu a îngrădit fîntina cu gard în toată regula și a pus capac pe fîntină. E corect așa?”

Cum să fie? Raporturile dintre doi vecini și sătenii nu merită viciate în vreun fel, cu atît mai mult cu cît motivul gilcevei este... o fîntînă cu apă de băut!

■ Cîteva soluționări favorabile sosit la redacție cu poșta de ultimă oră, pentru cetățenii care ne-au solicitat sprijin în clarificarea situației lor profesionale. **Combinatul de prelucrare a lemnului Brașov**: ne informează că Mihai Cristea a fost repartizat la Fabrica de mobilă și articole tehnice Codlea (județul Brașov); **Consiliul popular al județului Cluj**, cu toate că Ioan Cîmpeanu a refuzat pînă acum cîteva locuri de muncă! — n.n. — i-a oferit un post la **Trustul Antrepriză Generală Construcții-Montaj Cluj-Napoca**; iar **D.P.M.O.S. Buzău**, analizînd situația Elenei Oprea din Rm. Sărat — căreia i s-a desfășurat contractul de muncă disciplinar — i-a emis repartizie de încadrare la I.C.S.M.I. Buzău.

■ Prin adresa 432/1987, Con-

foane care se „încăpăținează” să rămînă insensibile la apelurile cetățenilor? se întreabă **Maria Ionescu și Ion Milostivu** din str. Paris nr. 48-A și, respectiv, strada Argentina nr. 42.

■ La scrisoarea unui grup de locatari din blocul 92, din str. Victoriei din Baia Sprie, ne răspunde **Consiliul popular județean Maramureș**: Din verificările efectuate s-a constatat că în spațiul repartizat Cooperativei „Avintul” din Baia Sprie, este organizată și funcționează activitatea de producție tricotate, neautorizată din punct de vedere sanitar de către Centrul sanitar-antiepidemic Maramureș. Efectuîndu-se determinările de zgomot, s-au pus în evidență intensități sonore de 78 dB în hala de tricotație și de 38 dB în apartamentele 1 și 2 din imobil, în timpul funcționării a numai 6 mașini de tricostat manual. Cu toate măsurile luate pentru diminuarea zgomotului prin izolații fonice, situația necorespunzătoare persistă de 1 an de zile, aducînd prejudicii locatarilor. Fapt pentru care s-a dispus Cooperativei „Avintul” - Baia Sprie să-și înceteze activitatea de producție în spațiul situat la parterul blocului, urmînd să fie mutată într-un alt spațiu unde nu va produce disconfort locatarilor.

Pagină realizată de DORIN SALAJAN

Poșta redacției

■ **Gălușcă Al. Aurel** — com. Podoleni (Neamț): Potrivit prevederilor Decretului 245/1977, numai invalizii și accidentații de război încadrați în gr. I și II de invaliditate pot primi, pe lingă pensia I.O.V.R., și pensia pentru munca depusă și limitată de vîrstă din sistemul asigurărilor sociale. ■ **Iorga Gh. Nicolae** — Motru: Prin Hotărîrea nr. 4/1985 a Comitetului pentru problemele consilierilor populare s-au stabilit normele de muncă și normativele de personal pentru activitatea de exploatare a stațiilor de epurare a apelor uzate orășenești, începînd cu 1 aprilie 1985 personalul muncitor fiind retribuit pe meserii și categorii, în funcție de capacitatea stației de epurare. Stația din orașul Motru se încadrează în grupa a III-a, avînd o capacitate de pînă la 7000 mc²⁴ ore, deci poate încadra mașinisti cu categoria a II-a maximă, normativul nepermițînd depășirea acesteia. ■ **Prăjeu Nicolae** — Brașov: În conformitate cu prevederile Decretului nr. 19/1986, promovarea muncitorilor în categoria a V-a și următoarele se poate face numai după însușirea de către aceștia a cunoștințelor și deprinderilor necesare exercitării unei a doua meserii, stabilită de conducerea unității, în raport cu necesitățile producției, dovedită prin certificat de calificare (policalificare) eliberat în condițiile legii. Pregătirea teoretică pe care ați dobîndit-o în timpul studiilor liceale poate servi la obținerea certificatului de policalificare cu condiția efectuării a minimum 300 ore de pregătire practică în una din aceste meserii, iar această meserie trebuie să corespundă cu cea stabilită de conducerea unității pentru policalificarea dv. ■ **Ciupercă Constantin** — Bacău: Datorită celor întîmplute nu mai puteți fi încadrat în muncă la I.F.E.T. Adresați-vă Oficiului forței de muncă. ■ **Dobroiu M. Romulus** — satul Izvoarele, com. Plopsoru (Gorj): Anii în care ați fost pensionat de invaliditate gr. II nu constituie vechime în muncă pentru că nu ați desfășurat activitate. Pensia vi se calculează pentru vechimea de 25 ani astfel: pensia aferentă vechimii de 30 ani se împarte la 30 și se înmulțește cu 25.

REGHINA VĂRVICI

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

În întâmpinarea Congresului Educației Politice și Culturii Socialiste

Emanciparea prin cultură

Una dintre cele mai frumoase și semnificative particularități ale istoriei noastre e însuși faptul că trezirea conștiinței naționale, dobândirea imaginii de sine a poporului român ca identitate inconfundabilă în lume și în istorie a fost posibilă prin acțiunea nemijlocită a culturii: ideea de patrie, de limbă română, de popor de sine stătător cu origine glorioasă, iar mai târziu ideea de independență, unire și suveranitate au apărut întâi în conștiința luminată a unor mari oameni de cultură dăruiți pînă la sacrificiu luptei pentru afirmarea ființei naționale. Omul de cultură stă de veghe cu conștiința sa limpezită în marile valori ale umanității la toate momentele de răscruce ale neamului nostru: cronicarii primelor scrieri literare în limba română, iluminatii Școlii ardelenne, revoluționarii de la 1848, catalizatorii Unirii de la 1859 și cei ai Marii Uniri din 1918 au fost înainte de toate mari oameni de cultură! Imboldul acțiunii sociale pentru emanciparea istorică a poporului român le-a venit din conviețuirea intimă și din dialogul lor cu valorile fundamentale ale omului și umanității. Tocmai această legătură indisolubilă între afirmarea noastră socială și cea culturală, faptul că limba și literatura au fost puncte esențiale înscrise în programele și revendicările primelor noastre revoluții sociale — lucru care nu s-a întâmplat în istoria multor popoare de pe planetă — poate constitui nu numai un atestat istoric de emancipare națională prin cultură ci și un îndemn perpetuu adresat oamenilor de artă, actuali și viitori, de a-și reînnoi contractul lor de conștiință cu valorile fundamentale ale poporului român.

Acest spirit viu al culturii române pe care l-am găsit însuflețind cursul istoriei naționale, în momentele sale cheie, îl recunoaștem și azi, în cea mai fierbinte contemporaneitate, manifestându-și aceeași vigoare în păstrarea identității noastre actuale ca popor, cu profil cultural inconfundabil între celelalte valori ale umanității. Dar dacă în momentele anterioare ale afirmării naționale emanciparea prin cultură a fost revelația unor spirite luminate, profund devotate celor mai nobile idealuri ale neamului, în condițiile noii societăți socialiste pe care o făurim pe pământul României, această sarcină a devenit o consecvență a politicii de stat, însuși modul în care concepe partidul nostru rolul culturii în edificarea unui prezent devotat condiției umane, demnității sale, unui viitor pe măsura aspirațiilor dintotdeauna ale omului.

Reperul istoric fundamental al reazăării culturii pe temelii durabile ale propriei noastre tradiții în ceea ce privește raporturile ei cu dezvoltarea social-politică, l-a constituit marele eveniment care a fost și rămâne în conștiința națiunii Congresul al IX-lea al partidului comunist. Prin luminoasa sa realitate care iradiază cu aceeași putere dinăuntru celor 22 de ani care au trecut de la intrarea sa în istorie ca o uriașă deschidere spre noi înșine și spre valorile noastre distincte, prin alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la conducerea țării și a partidului i s-a dat inclusiv culturii șansa unică de a-și activa pe deplin potențialul de forțe acumulat de-a lungul unei întregi istorii.

În cadrul generos al Festivalului Național „Cintarea României” — milioane de oameni ai muncii de cele mai diverse vârste și profesii își aduc prinosele lor de dragoste și frumusețe într-o cultură nouă, puternică, vitală, orientată spre om și aspirațiile sale intime de împlinire, spre cunoaștere și valoare autentică, conștiințând o democrație reală în care dreptul la muncă al oricărui om al patriei este dublat de dreptul său la cultură, ideal și eternitate.

Tocmai existența acestui climat real de democrație continuu îmbogățită în toate dimensiunile sale a făcut posibilă sărbătoarea de conștiință și împlinire care este forumul educației politice și culturii socialiste, reuniune reprezentativă la nivel național consacrată dezbaterii largi, principalele a celor mai importante probleme legate de vitalitatea și prestigiul culturii române, de puterea ei de a se implica și participa activ la întregul demers istoric actual al poporului în marea sa construcție de sine. Deschiderea lucrărilor celui de-al treilea Congres al educației politice și culturii socialiste este întâmpinată în aceste zile de acțiuni culturale și educative care pun în lumină atașamentul profund al poporului român pentru marile sale valori, solidaritatea culturală a tuturor destinelor patriei noastre în făurirea noului ideal de om și umanitate al patriei, lucru exprimat cu limpezime genială de secretarul partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la una din multele sale întâlniri cu oamenii de cultură: „Întotdeauna s-au înfruntat în artă curente și concepții diferite, opuse, însă istoria ne arată că din aceste înfruntări nu a învins moda, prin natura sa efemeră, ci au triumfat și au dăinuit operele artiștilor în care s-au reflectat cu profunzime și cutezanță frământările societății, idealurile și aspirațiile omenirii, lucrările artiștilor care, inovând, revoluționând arta, au pus-o în slujba umanității, a progresului, a dreptății, libertății și fericirii omului pe pământ”.

ION ZUBAȘCU ■

„Victorie” — de Ion Irimescu

Mere de August...

Sînt Merele de August sărbătoare
Alte lacrimi roșii și fierbinți
Ce au urcat ca sevele în floare
Și-au așezat luminile-n părinți.

Cu două mii de ani ne-a fost datoare
Istoria, și-am cîștigat eroi
Cu sufletul și razele de soare
Zidind acasă merele din noi.

În șapte vieți plătit-am orice viață
Și-o inimă cit două mii de ani
Și-am pus statui în fiecare piață,
Carpați de muncitori și de țărani.

Și țara în priviri făuritoare
De piine caldă, lacrimi preacurate.
Ne umple stupi cu miere vie-n floare —
Pridvor de Pace și de Libertate.

Sublima energie

Rodită-n noi sublima energie
Ce urcă din pămînt către viaară
Ca iarba verde — piine să răsară
Nejămurit colind de poezie

În plopii serii lacrima cînd ară
Un fluture cu puful de lumină
Sublima energie dă grădînă
Surisului cuminte de fecioară.

Ne-om rîndui poemele în carte
Și le-om lega de o privighetoare
Ca noaptea să le fie sărbătoare
Un cîntec al pădurii fără moarte.

Tirziu vom adormi zăpada-n oase
Și-om asculta pre limba părintească
Sublima energie românească
Pornită în cuvintele mătase.

CONSTANTIN VOICU ■
învățător, Tirgoviște

Dialog într-o expoziție, nu cu pictorul, nu cu muzeograful, ci cu beneficiarul muncii lor, un vizitator ales absolut la împlinire.

Mă bucur, omule, că ne-am întîlnit

— Aș vrea să vă întreb: de ce-ati venit la această expoziție?

— Expoziția... arta modelează spiritul și, prin modelarea lui, omul devine mai bun, mai util societății. Poate nu știți, muzica, teatrul, pictura fac omul mai cult. Fiind mai cult, în momentele mai grele e mai cumpătat, mai judecat. Trăind între oameni, omul acesta echilibroază și pe cei din jur.

— Am auzit despre destui oameni culti care în momentele grele de care vorbim dumneavoastră s-au purtat ca niște...

— Aceia erau numai spoiți cu cultură. N-aveau cultura în sine, cum porți în inimă dragostea unui copil sau a unui părinte și aceasta te însoțește toată viața, te umple de bunătate sau de milă. Cei de care vorbim dvs. purtau cultura pe deasupra ca pe-o pelerină. Trece ploaia, jos

pelerina.

— Mă bucur să aud că arta poate scuti de ploaie ca un acoperiș.

— Dar nu înțelegeți că nu de arta asta e vorba. Eu vorbesc de cultura care ține loc de foame și de sete, de cald și de urît și de singurătate. Dacă eu nu citesc într-o zi ceva, e ca și cum n-as fi mâncat nimic în ziua respectivă. Despre oamenii mai puțin pregătiti se spune că sînt neciopliți. Cine devine mai spirital, e mai cizelat, adică mai legat de locul său de naștere. Sufletul cel mai înalt e cel mai legat de pămînt. E bine peste tot sau e rău peste tot, cel mai drag din lume ți-e tot locul nașterii. „Sărac locu de la noi / Cum te trage înapoi” — spuneau bătrînii. Cine a putut inventa asemenea versuri decît un om care le-a simțit din tot sufletul?

— Și ce suflet mare a avut acel om?

— Cine e legat de locul nașterii, e mai legat de țară, de muncă, e învățat să facă sacrificii pentru familie și pentru oamenii cu care muncește. Aceasta e calea indirectă a culturii.

— De ce indirectă?

— Dacă vrei să faci o treabă căreia să-i culegi imediat roadele, să te apuci să semeni zarzavaturi.

Dacă vrei să faci un lucru mai durabil, să te apuci să sădești un pom: vei culege roadele mai târziu. Sau să faci o casă: de ea se vor bucura și urmașii.

Dar dacă vrei să faci un lucru temelnic, să te apuci să cultivi oameni. Vei culege roadele și mai târziu decît ale po-

(Continuare în pag. 15)

Vitrina artelor

Costinești: Gala tinerilor actori

Aflată la cea de a cincea ediție, „Gala tinerilor actori” (care a avut loc, conform tradiției, la Costinești, anul acesta între 16 și 20 iulie), una din marile acțiuni culturale desfășurate sub egida U.T.C.-ului în colaborare cu alți factori, a demonstrat din nou ce cadru generos de implinire se oferă tinerelor talente, tuturor talentelor din țara noastră. Cu numai câteva săptămâni

înainte de Congresul Educației Politice și Culturii Socialiste, un veritabil forum al spiritualității românești, această confruntare loială a unor tineri reprezentanți ai artei noastre teatrale a constituit o confirmare strălucită a respectului de care se bucură la noi valoarea și promovarea ei, spre binele și frumusețea veșnică a artei românești.

Mai întâi, desigur, trebuia să aibă loc nașterea universului. Și chiar dacă Liviu Berchoi de la Teatrul „Tândărică” din București ne-a prezentat o posibilă istorie a teatrului de marionete, tot despre nașterea unei lumi se cheamă că a ținut să ne vorbească, despre frumusețile și dramele ei, despre puterea omului de a-și atinge felul suprem, acela de a deveni nu un stăpîn arrogant al planetei, ci o conștiință lucidă și responsabilă.

Iar Mirela Nicolau de la Teatrul „Ion Vasilescu” din Giurgiu a ținut să înfățișeze sfîșierea interioară a unei femei din *Matca* lui Marin Sorescu, o femeie care se poate lăsa cuprinsă și de panică, dar care pină la urmă triumfă, fiindcă, nu-i așa, cine poate da naștere unui om, adică unui uni-

stăm și ne gândim bine, e la fel de valoroasă ca și nobilul metal, și omenirea nu se mai satură de ea de cînd există.

Și fiind la urma urmei vară, și toți fiind dornici să se binedispună cit mai multă vreme, ce putea fi mai nimerit decît un muzical prezentat de către absolventii din acest an ai I.A.T.C.-ului, un muzical de Laurențiu Profeta și Eugen Rotaru după M.R. Parascivescu. În *Asta-i ciudat* Maria Eremia, Ionel Mihăilescu, Oana Ștefănescu, Claudiu Stănescu, Angel Rababoc, Cornel Scripcaru Teodora Mares, Lucian Nuță, Florin Chiriac, Ștefan Lenkisch jr., Marius Bindea, conduși cu pricepere de Gelu Colceag, au ris, au plîns, au dansat, ne-au creat momente de suspans și ne-au făcut să ne bucurăm că lumea poate fi

ne arate ce vrajă subtilă ascunde sudul fierbinte, ce fantasmă poate el să închege și să destrame, așa cum ni-l evocă Ion Barbu în al său *Isarlik* și în alte câteva poeme care construiesc o ambianță de un farmec aparte: „La vreo Dunăre turcească, / Pe șes veșted, cu tutun, / La mijloc de Râu și Bun, / Pin'la cor frîngindu-și treapta, / Trebuie să înflorească: / Alba, / Dreapta / Isarlik!”

Pentru ca apoi Cătălina Bărcă de la Teatrul „Ion Vasilescu” să ne răscolească atrăgîndu-ne atenția despre necunoscutul din sufletul omenesc, despre multele tainițe ascunse de el în care nu se încumetă să cerceteze oricine, decît, de pildă, un Tennessee Williams în *Proprietate condamnată*.

Iar Stanciu Călin de la Teatrul de Stat din Turda ne-a prezentat un alt fel de erou, pe cel din *Iona* de Marin Sorescu, care nu preocupă nimic pentru a-și potoli setea de cunoaștere, nici chiar prețul vieții nepărîndu-i-se a fi prea mult.

Cît de complicată e făptura umană, cît de imprezvizibile îi sînt reacțiile și gîndurile ne-a demonstrat și Nina Udrescu de la Teatrul dramatic Constanța cînd ne-a propus să luăm amînto cum un mare scriitor român contemporan, D.R. Popescu, într-un text deja consacrat în conștiința publicului, *Visul sau Damen Vals* reușește să-i dezvăluie mobilurile potrivit cărora acționează.

neri frumoși care se plimbau pe faleză. Și a fost ziua a doua.

Textul plin de un haz tensionat al lui M. Georgescu despre ce se poate petrece într-o „duminică liniștită” a fost interpretat de Stan Petrișor de la Teatrul „M. Eminescu” din Botoșani cu dorința de a demonstra ce se poate ascunde în spatele celor mai banale fapte, în aparență lipsite de vreo semnificație deosebită.

O farsă nu e numai decît un prilej de amuzament, ne-a avertizat I.L. Caragiale în schița *1 Aprilie*; Corneliu Jipa de la Teatrul de Nord din Satu Mare a conturat un erou posibil de a fi integrat în lumea marelui dramaturg.

Dar mai mulți decît farsorii sînt oamenii care visează, așa cum a fost acel mare visător pe numele său Don Quijote; Nicolae Valentin Vărtan ni l-a adus amînto exact atunci cînd aveam nevoie de cineva care să creadă în adevăr, în dreptate, în noblețea sufletului omenesc și mai năzuia să și lupte pentru triumful lor.

Nemuritorul erou al lui Beaumarchais, Figaro, și-a făcut și el o apariție agreabilă datorită actorului sucevean Radu Duda și ne-a arătat cît de mare poate fi incusința unui îns socotit pe o treaptă de jos a societății și cum poate el prin agerimea minții să-și ducă planurile la bun sfîrșit.

Iar Ghiniță Constantin, Roxana Ionescu și Doru Rădoi (Tea-

la orice în afară de demnitate.

Dan Glasu de la „Naționalul” din Tîrgu Mureș a adus în memoria noastră într-un recital intitulat *Izvoare și eremene* fabulosul tezaurului folcloric pe care îl avem și cît mai trebuie să facem ca să ni-l prețuim așa cum se cuvine.

În *Treziți-vă în fiecare dimineață* al lui Teodor Mazilu, doi actori de la Teatrul de Nord Satu Mare, Gavril Pînte și Erdős Carol ne-au demonstrat din nou ce mare scriitor e autorul *Doamnei Voltaire*, cît de lipsit de toleranță era el față de fătarnicie, de impostura sub toate aspectele.

O scrisoare inchipuită ca din partea unei necunoscute de către scriitorul Octavian Paler i-a prilejuit Ceraselii Stan de la Teatrul de Stat Baia Mare un monolog plin de vibrație, monologul unei femei care trebuie să-și facă un examen sever al vieții pentru a ști încotro s-o apuce.

Iar omul care se poate modifica potrivit conjuncturilor, omulameleon a fost adus în fața noastră de către George Custură de la Teatrul „Maria Filotti” din Brăila, interpretînd *Hidrobiciclișmul* de Dinu Grigorescu.

Fiind, nu-i așa, în continuare vară, s-a mai simțit nevoia unui muzical iar Bogdan Caragea, Mihaela Murgu Rădescu, Dorin Andone, Suzana Macovei, Vasilica Stamatîn, Nicolae Cristache

Sînt căutați pentru talentul lor!

Ovidiu Gherasim

Dan Puric

Cerasela Stan

Liviu Berchoi

Olimpia Niculescu

vers cum n-a mai fost și nici n-o să mai fie vreodată, n-are cum să fie înfrînt.

Dar, fiindcă nu se poate să nu zîmbim din cînd în cînd, fie și amar, am urmărit din nou, datorită lui Toma Vasile de la Teatrul „Ion Vasilescu”, tribulațiile prin care a trecut și va trece atîta vreme cît va fi artă, năpăstuitul personaj al lui Cehov din celebrul monolog *Despre efectul dăunător al tutunului*.

Interpretînd *Mille pardons, madame* de Vasile Sukșin, Ovidiu Gherasim de la Teatrul „Ion Vasilescu” ne-a făcut cunoștință cu un erou simpatic din prima clipă, fiindcă tot ce atinge el nu se transformă în aur, ci în poveste, care, dacă

atît de pitorească și de imprezvizibilă.

Și a fost o dimineață cu pescăruși plutind domol deasupra valurilor, și a fost o amiază toridă care alunga de pe plajă și pe cei mai inverșunați adoratori ai lui Ra și a fost o noapte plină de stele mari. Și a fost ziua întîia.

Ea, ea, ea... De trei ori Ea a fost Carmen Trocan în texte de Maxim Gorki, Teodor Mazilu și Ana Blandiana, pentru a ne arăta cît de ușor poate trece un actor de la o stare la alta atunci cînd are har și ce frumos e cuvîntul rostit limpede și încercat de semnificații tulburătoare.

Olimpia Niculescu (Teatrul de Nord Satu Mare) a ținut să

Tot despre cineva aflat în cumpănă a ținut și Emil Sauciuc (Teatrul de Stat Oradea), să ne povestească, prin intermediul unui fragment din *Un răstimp în infern* de Arthur Rimbaud, poetul care a văzut cum „văpaia se înalță laolaltă cu osînditul ei”.

Și fiindcă nu se putea ca să stăm numai încrîncenați, să gîndim numai la problemele grave ale omenirii, binecunoscutul grup *Divertis* ne-a adus buna dispoziție cu aceeași vervă și talent care îi sînt de multă vreme caracteristice.

Și a fost dimineață cu ochi încă aburiiți de amintirea vise-tandere, și a fost o după amiază cu o mare cuprinsă de talazuri și a fost o seară cu ti-

trul „Mihai Eminescu” din Botoșani) ne-au arătat cum se pot degrada sentimentele umane într-o relație ce se anunța desăvirșită și cum se poate ajunge din nou pe acel tărîm unde domnesc armonia și fericirea (*Zăpezile de altădată* de Dumitru Solomon), dar, de ce să n-o spunem drept, spectacolul pe care l-am văzut, ne-a intristat prin unele accente vulgare.

Interpretînd textul lui Eugen O'Neill, *Înainte gustării de dimineață*, Elena Manoliu ne-a propus tot o dezbatere despre condiția umană.

Iar actorul sîbian Constantin Chiriac ne-a invitat pe tărîmul mării ca să ne recite din *Nichita Stănescu*, și chiar dacă intenția sa nu s-a realizat pe deplin, tulburător rămîne faptul că pentru a asculta versurile unui mare poet se pot strînge într-o clipită sute de oameni.

Și a fost o dimineață cu nisipul încă ud de răcoarea nopții, și a fost o după amiază cu vapoare trecînd albe pe valurile mării, și a fost o noapte cu fulgere fără glas, cum spunea poetul. Și a fost ziua a treia.

Și iar am întîlnit o femeie puternică și mîndră, interpretată de Mirela Comnoiu Marin, femeie care poate să renunțe

de la Institutul de Teatru din Tîrgu Mureș au propus o versiune a binecunoscutei piese semnate de Ecaterina Oproiu, *Nu sînt turnul Eiffel*, la care partea muzicală e datorată lui Ion Cristinoiu și Mihai Dumbravă.

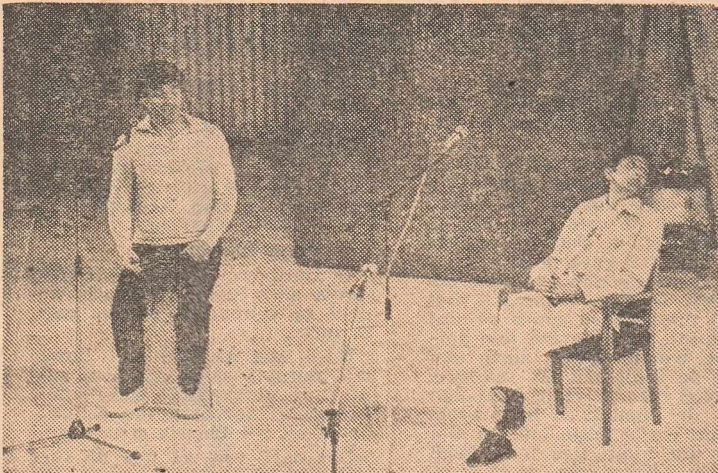
Iar Dan Puric (Teatrul „Mihai Eminescu” din Botoșani) ne-a făcut să înțelegem, cu numărul său de pantomimă, cît de variate pot fi mijloacele de exprimare ale unui actor de talent.

Și a fost o dimineață cu o briză ușoară, și a fost o după amiază cu copii gălăgioși pe plajă, și a fost o noapte cu vîietul mării sfîrșite în adîncuri. Și a fost ziua a patra.

Și a mai fost și ziua a cincea, cînd juriul prezidat de actrița Valeria Seciu și-a făcut cunoscute opțiunile și și-a decernat premiile.

Și a mai fost, după aceste cinci zile, convingerea fermă că izvorul de talente continuă să aducă în prim plan noi valori care capătă o recunoaștere după merit, și care pot constitui, mai tîrziu, nume de referință pentru teatrul românesc.

GEORGE ARION ■

Invitați de onoare ai Galei — artiști de frunte ai teatrului românesc: Olga Bucătaru, George Motoi. Alături de ei (și prezenți în fotografiile noastre) Ion Caramitru și Virgil Ogășanu, precum și Leopoldina Bălanuță care a susținut un recital împreună cu Victor Socaciu

Premiile „Galei tinerilor actori”

Marele premiu — Ovidiu Gherasim, Premiul special al juriului — Dan Puric, premii de interpretare Cerasela Stan, Liviu Berchoi — și premiul revistei Săptămîna, Nina Udrescu, Olimpia Niculescu Ion și grupul absolvenților bucureșteni: Claudiu Stănescu, Ionel Mihăilescu, Teodora Mares și Oana Ștefănescu — și premiul Stațiunii Costinești.

Vitrina cărților

„Oameni pe care i-am cunoscut“

Cunoscut ca avizat istoric literar, realizatorul unor monumentale sinteze asupra fenomenului teatral românesc și mondial, cum sint „Istoria universală a teatrului“ sau „Panorama dramaturgiei universale“, profesorul Ion Zamfirescu publică recent la Editura Eminescu un volum memorialistic pe care autorul însuși și-l prezintă în cuvinte pe cât de emoționante pe atât de exacte: „Paginile de față nu se gândesc să întoneze un requiem și nici să zugrăvească o suită de portrete, cum s-ar părea; sint fragmente dintr-o frescă rinduind în ea scumpe chipuri și vrednicii românești“. Fie că e vorba de sociologul Dimitrie Gusti, istoricul N. Iorga, întemeietorul de școală medicală Francisc Rainer, poetul Ion Pillat, geograful și naturalistul Ion Simionescu, filozoful C. Rădulescu-Motru, criticul E. Lovinescu, esteticianul Tudor Vianu sau alte nume cu mai puțină rezonanță în conștiința noastră culturală, a căror prezență în paginile cărții se justifică prin statutul lor de valori ale culturii și societății dar în egală măsură și prin acea logică vie a afectivității care le-a legat destinele într-un timp activ, într-o anumită epocă distinctă a istoriei civilizației noastre, portretele tuturor sint insuflite de amănunte inedite din viața personală și publică, unele atât de surprinzătoare încât ținând

cartea lui Ion Zamfirescu în mină, parcurgind-o cu același sentiment recuperator cu care a fost scrisă, avem de fapt în fața conștiinței un fragment viu din marea noastră istorie. Dincolo de faptul că fiecare dintre ei sint nu numai valori de spirit ci și modele de umanitate, cartea prin care Ion Zamfirescu îi cuprinde în caldă ei evocare are în același timp valoare educativă și patriotică: prin ea generația tinăre are în fața cîteva programe exemplare de viață care îi vor ajuta să înțeleagă mai adinc dimensiunea artistică, științifică și umanistă a civilizației noastre.

ION ZUBAȘCU ■

Spectacolul unei lumi

Cu un titlu nu tocmai adecvat la conținut, cartea lui Dan Grigorescu, **Înainte și după Columb** (Editura Eminescu) se dovedește, totuși, un interesant excurs reportericesc în structurile unui imens spațiu geografic. Este vorba, exclusiv, de Statele Unite ale Americii, al căror uriaș teritoriu, de proporțiile unui continent, reprezintă o lume întotdeauna fabuloasă pentru călătorul european. Ceea ce și-a propus Dan Grigorescu nu reprezintă numai o simplă plimbare turistică între două oceane ci, mai curind, o incursiune în civilizația unui popor dotat cu o impresionantă dinamică a schimbării. Dealtfel autorul a fost conștient de dificultatea misiunii pe care și-a asumat-o: „Sarcina unui explorator e azi incomparabil mai grea decît a pre-

decesorilor lui, să zicem, de la începutul secolului, pentru că trebuie să cunoască bine bibliotecile imense, muzee și depozite înșesate de obiecte încă necatalogate, înainte de a fi sigur că a găsit fapte realmente noi“. Astfel un oarecare loc, un monument, o instituție sau chiar o conversație prilejuiesc întotdeauna scripitoare reflecții, investigații și o documentare care depășește simplul gest reportericesc. Bunăoară, un parc din Tulsa poate deveni prilej de abordare a problemei parcurilor naționale din S.U.A., a pretențiilor și dilemelor lor. Altădată o familie din uriașul megalopolis new-yorkez aduce în dezbatere spectacolele sau reclamele care manipulează impresionante sume de afaceri, restructurarea unor cartiere din marile metropole americane, statisticile violenței, fabulosul impact al calculatoarelor în viața cotidiană, condiția femeii etc. Sint teme la care autorul a ajuns pornind pur și simplu de la faptul divers, de la un element mărunt dar semnificativ. Pline de sensibilitate se dovedesc paginile care se ocupă de existența indienilor, de suferințele și de unele posibilități de a-și conserva tradițiile și civilizația. Cartea lui Dan Grigorescu oferă astfel spectacolul unei Americi vii, într-o uluitoare mișcare și diversitate, cu preocupări și mentalități mereu surprinzătoare. Sondarea modelelor sociale, culturale și morale ale acestei lumi ridică lucrarea lui Dan Grigorescu cu mult peste condiția spectaculară și efemeră a reportajului.

IULIAN COSTANDACHE ■

Afirmarea eminesciană conform căreia „limba, alegerea și cursivitatea expresiunii în expunerea vorbită sau scrisă, e un element esențial, ba chiar un criteriu al culturii“, citată de cîteva ori în recent apăruta lucrare a Mioarei Avram, reprezintă, neîndoindu-ne, o convingere profundă a autoarei, mobilul unei activități constante, de peste un sfert de veac, consacrate cultivării limbii. Lucrarea unește, grupate în secțiuni tematice (ortografie și ortografie, gramatică, punctuație, vocabular, formarea cuvintelor, frazeologie), doar o parte din contribuțiile în acest domeniu ale autoarei, publicate între 1954 și 1986 în diverse perioade de specialitate sau de cultură.

Modest intitulată **Probleme ale exprimării corecte**, lucrarea nu se rezumă însă la simpla semnalare și corectare a unor greșeli frecvente și prin chiar gravitatea lor ușor de combătut. Concentrîndu-și atenția asupra unor abateri mai greu sesizabile, asupra justificării unor norme insuficient sau prea succint argumentate în lucrări normative anterioare, autoarea aduce în discuție importante probleme de ordin teoretic, unele controversate, oferind, într-un limbaj clar și accesibil, soluții sau argumente personale.

Opțiune care derivă din însăși concepția sa despre limba literară actuală, definită și caracterizată, prin opoziția dintre „limbajul oamenilor cultivați și limbajul celor lipsiți de cultură sau mai puțin cultivați“, în contextul mai larg al relațiilor dintre limbă națională și limbă literară, dintre limbaj și educație, dintre norma lingvistică și actualitatea extralingvistică, dintre variantele admise în

Limba — criteriu al culturii

normă și cele respinse. Indicațiile normative se sprijină pe discutarea din perspectivă teoretică și descriptivă a faptelor de limbă examinate. De aceea, atitudinea autoarei nu este niciodată cea a unui „legiuitor“ care cere supunere necondiționată în fața legii, nici a unui judecător aruncînd anatema asupra vinovaților „prinși cu mița-n sac“. Cel ce scrie este lingvistul fără prejudecăți și pedagogul experimentat, care demontează în fața cititorilor mecanismul, deseori complicat, al structurilor lingvistice și îl

interpretează cu argumente de ordin științific, înlesnind astfel accesul la forma corectă. Cartea Mioarei Avram nu este o reacție la cei care fac greșeli de limbă (pe care, atenți observatoarele a fenomenului, le depistează în cele mai diverse surse), ci un răspuns clar și ferm la întrebarea „cum este corect și de ce“. Poate că meritul cel mai mare al volumului nu stă în corectarea unor abateri de la normă (pe care, firește, o face), ci în transmiterea, convingătoare, a ideii că incorectitudinea exprimării dezvoltă (sau ascunde?) un raționament incorect, că mesajul nu-și poate atinge scopul, comunicarea autentică nu se poate realiza în condițiile unei formulări defectuoase. Semnificative în acest sens, sint secțiunile consacrate gramaticii și vocabularului. Pledoariile autoarei pentru corectitudine derivă din marea încredere pe care o are în limbaj ca mijloc de educație — intelectuală, estetică, morală. De aici și destinația lucrării care se adresează poate în primul rînd celor ce sint sau trebuie să fie factorii de răspîndire și impunere a limbii literare: profesori, ziaristi, scriitori, oameni de cultură în general.

JANA MATEI ■

Prezența în librării, a unui nou tiraj, **Dicționarul limbii române pentru elevi — DREV** — realizat de Editura Didactică și Pedagogică (director Dr. Constantin Floricel) ilustrează succesul de care s-a bucurat lucrarea și faptul că a răspuns unei nevoi reale a culturii și școlii românești. Este un fapt știut că, pentru a face față extraordinarei înnoiri și îmbogățiri lexicale de astăzi, este necesar să se elaboreze cit mai des și cit mai multe dicționare care să cuprindă cuvintele uzuale. Acestea, în marea lor majoritate reprezintă realitățile și ideile epocii noastre, etapă istorică de o largă difuzare a noilor cuccuriri ale științei și tehnicii, a creațiilor lexicale noi din elemente preexistente în limbă, a împrumuturilor din, ale limbii sau a sensurilor adăugate recent la cuvintele mai vechi ale limbii, ilustrînd dinamica vocabularului românesc.

Pentru întocmirea inventarului de cuvinte, autorii au pornit de la izvoarele fundamentale cu care profesorii și elevii vin în contact nemijlocit și permanent: manualele școlare. Au fost parcurse și analizate toate manualele curente aparținînd învățămîntului preuniversitar.

Un dar pentru vacanță!

În condițiile revoluției științifice contemporane, ilustrată reprezentativ în manualele școlare, ponderea cea mai mare o au neologismele din domeniul disciplinelor fundamentale. Pentru literatura română, au fost selectați termenii livresci, regionali, arhaici și cu o valoare figurată, cu precădere din textele

beletristice cuprinse în respectivele manuale. (Redactorii responsabili Luiza și Mircea Seche, cercetători științifici principali la Institutul de lingvistică, colaboratori ai unei edituri ce și-a câștigat un binemeritat prestigiu).

În modul de formulare a definițiilor, autorii au luat în considerație nivelul manualului școlar în care termenul apare folosit; iar accesibilitatea explicației este direct proporțională cu nivelul de cunoștințe al elevului cărui îi este adresat un anumit manual.

DREV este și o lucrare normativă, căci oferă indicații sistematice privitoare la scrierea și la pronunțarea cuvintelor înregistrate la formele gramaticale de bază, la circulația termenilor, în fîmp și în spațiu, la proprietatea lor, la valoarea lor stilistică etc.

DREV se adresează nu numai elevilor, ci tuturor celor care, folosind în mod curent limba română, au nevoie de informații și de lămuriri în legătură cu vocabularul românesc actual. El îndeplinește un rol științific documentar, urmînd să fie utilizat ca instrument de lucru pentru un număr cit mai mare și cit mai variat de cititori.

H. LEREA ■

Cronica literară

de Gh. Bulgăr

Scriitori dintre cele două războaie

Editorul, istoricul și criticul literar Valeriu Răpeanu și-a adunat într-un volum studiile și articolele publicate periodic despre unii scriitori și opere care i-au reținut atenția îndeosebi, preocupat de a repune în circulație valori autentice ale spiritualității românești, parte integrantă a creației literare de mare anvergură și de unică strălucire, adîncime și originalitate, desfășurată dinamic în numai două decenii, între cele două mari războaie ale acestui secol chinuit...

Capitolul cel mai întins al volumului „Scriitori dintre cele două războaie“ este cel consacrat lui N. Iorga; firește, editorul care a repus în circulație atîtea opere fundamentale ale marelui istoric și literat poate pune în relief aspecte inedite ale personalității și creației lui Iorga și o face cu o documentare și atașament mai presus de orice laudă. Erudiția, arta, dinamica istoricului acoperă o vastă epocă, ca o mare introducere la strălucita etapă a dezvoltării moderne a culturii naționale dintre cele două războaie. Acest fapt se vede cel mai clar din opera memorialistică, analizată pe aproape o sută de pagini în toate articulațiile, detaliile și semnificațiile ei, ca o imensă panoramă a climatului social-politic și cultural-moral al primelor decenii din secolul nostru: „evident, din acest flux autobiografic se desprinde ca o valoare artistică absolută **O viață de om**. Scrisă — spune autorul — asemenea oricăreia din paginile sale, la o mare temperatură emoțională, bîntuită de furtunile certitudinii și îndoielii, ale luptei și frămîntării, scrisă la tensiunea maximă la care a trăit Nicolae Iorga, această carte nu este numai un document de excepțională însemnătate pentru cinci decenii de viață românească sub toate înfățișările ei, ci și o capodoperă a literaturii noastre“.

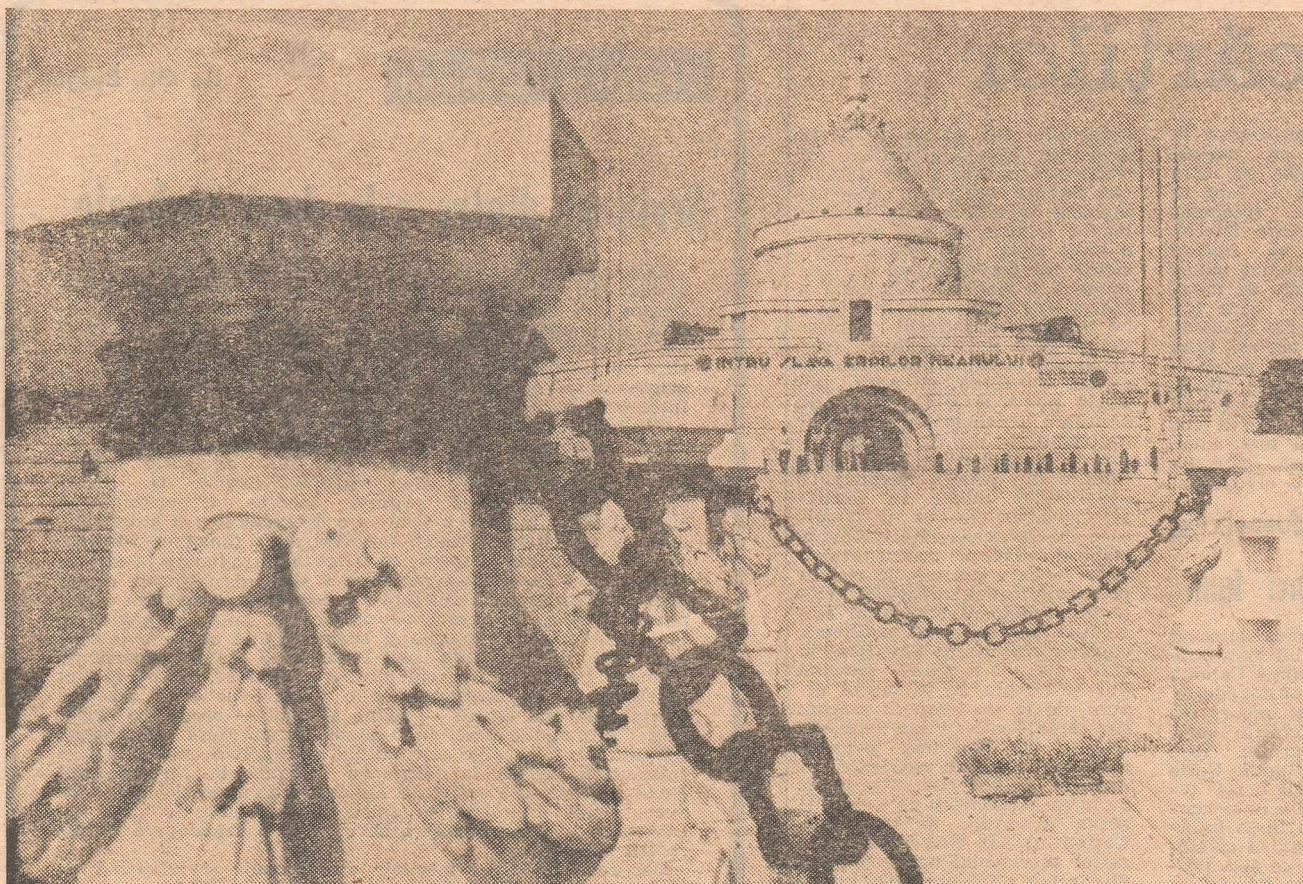
Dar recunoscîndu-i meritele excepționale și calificînd cu superlative cărțile mari ale istoricului, V. Răpeanu nu trece peste lipsurile și slăbiciunile gândirii și scrisului lui Iorga; căci, chiar marea istoric și literat a spus că „unde se lucrează mult, se și mătură mult“; și e desigur de măturat și de rețușat în imensitatea unei opere care nu încetează să uimească pe cercetători și pe cititori, ca această **O viață de om**, ca numeroasele tomuri de memorii, evocări istorice, cărți de istorie literară ori chiar lucrări dramatice, reluate, unele, pe scenele noastre.

Studiul consacrat lui Rebreanu de dinaintea lui Ion corectează opinia curentă că proza de început a romancierului nu prevestea nimic din dezvoltarea uimitoare a artei literare din primul mare roman **Ion** (1920); cea proză de început era o vastă pinză epică, dominată de sentimente, negative: prăbușirea și umilînța eroilor din nuvelele tinărului Rebreanu.

Un capitol instructiv analizează „începuturile lui Cezar Petrescu“, alt romancier apreciat și mult citit, cu zeci de romane tipărite între 1930 și 1950, aspirînd să ne dea o frescă imensă, veridică, documentată a societății noastre, precum a făcut-o Balzac în Comedia umană. Romancierul nostru n-a întrunit însă sufragiile criticii, deloc ale lui Călinescu, prea aspru cu scrisul rapid și uneori deslinat al romancierului. Începuturile lui vesteau însă un prozator autentic, de certă originalitate, iar Valeriu Răpeanu nu ezită să spună, chiar cu prima frază a capitolului, cit fusese de admirat Cezar Petrescu de generația noastră, de tinerii de acum 4-5 decenii: „Fac parte dintr-o generație — scrie istoricul literar — care a crescut în cultul operei lui Cezar Petrescu“ (p. 151). Acum cînd a început să se publice la Editura Minerva ediția critică a **Operele** prozatorului, este momentul oportun de a relua, la distanța unui sfert de secol de la dispariția scriitorului, înțelesurile și expresia scrisului său, începînd cu primele volume incluse în primul tom al ediției: **Sororile unui răzeș** (1922) și **Drumul cu plopi** (1924), pentru că avem de-a face cu o atitudine leșită din comun a scriitorului față de propria sa operă: Cezar Petrescu însuși între 1948 și 1961 (cînd s-a stîns), și-a revăzut unele din lucrările sale într-o asemenea manieră încît ele au devenit inversul lor, nuvele și romane întregi au fost pur și simplu mutilate de injoncțiuni dogmatice, proletcultiste“ (p. 154). Caz unic deci, ediția critică nouă trebuie să aibă în vedere nu principiul ultimei ediții văzută de autor, ci ediții dinainte de 1945, în cazul primului tom, ediția din 1940, unde autorul e și însuși, iar nu cel ce a devenit, voindu-se conformist și „pe linie“ după 1948. Prilejul apariției în ediție critică de **Opere** a primelor scrieri semnate de Cezar Petrescu e folosit de autorul cărții de azi pentru a aprecia judicios și importanța semnificativă și rolul lui Iorga în orientarea multor scriitori, printre care romancierul discutat și Victor Ion Popa, discutat din perspectiva situației lui „între tradiție și modernitate“. Argumentele și analizele lui V. Răpeanu sint convingătoare și dovedesc încă o dată erudiția și buna documentare asupra istoriei noastre literare din epoca interbelică. Cititorul are ce învăța din cartea sa...

Celelalte capitole ale cărții sint la fel de instructive prin detaliile definițiilor pentru opera literară a lui Mihail Sorbul — „citorul teatrului românesc modern“, — scrie autorul (p. 130), a lui Tudor Vianu, — „contemporanul nostru“, dar și „omul de teatru“ (adică, ceea ce se știe mai puțin: Vianu cronicar dramatic, informat, de gust și sensibil la valorile gândirii și expresiei în operele dramatice analizate). Pentru autor, în continuarea volumului, Perpessicius e „o conștiință morală și artistică“, — cele 12 volume din seria de **Opere** fiind un prilej de aducere aminte și de omagiu pentru istoricul și criticul literar, pentru poetul și editorul neostenit al lui Eminescu. Sint pagini vibrante și de o aleasă ținută literară, pentru un mare spirit al culturii noastre contemporane, care nu o dată a fost rînit de nedreptățile unor confrăți sau chiar ale unor începători în ale criticii, din cauza că Perpessicius „scria într-adevăr frumos și de cele mai multe ori își învîlăia reproșul sau refuzul într-o splendidă țesătură de imagini. Dar niciodată adevărul nu era falsificat și denaturat, ci asumat și spus“ (p. 149). Și noi toți, colaboratorii lui într-un fel, în munca de cercetare a manuscriselor eminesciene, știm bine cit adevăr cuprînd spusele autorului cărții. Paginile sale despre George Mihail Zamfirescu și ultimele capitole care evocă pe I. Pelz, pe Tudor Teodorescu-Braniste, — „prozatorul“, ca și precizările din **Epilog eminescian** asupra **Epigonilor** și asupra prozei publicistice a marelui poet, adunată acum în ediția academică începînd cu vol. IX, — autorul cărții analizînd ziaristica de la **Timpu**, inclusă începînd cu vol. XI al **Operele**, — sint contribuții literar-istorice de certă originalitate.

Evident, despre fiecare capitol al cărții s-ar putea spune detalii semnificative ale analizelor autorului. Cu experiența și pasiunea pentru cărți, pentru cultură și cu o documentare solidă, căreia i se asociază grija de a exprima exact, sugestiv și nuanțat finețea ideilor, Valeriu Răpeanu ne-a dat încă o care instructivă și frumoasă în același timp.

În locurile unde s-a scris

cea mai tulburătoare sinteză a istoriei neamului nostru

„PE-AICI NU SE TRECE!”

Ascult, sub nukul din curte, o poveste. Omul care își scoate amintirile la lumină are 93 de ani; nukul trebuie să fie mai vechi: e râmuros și puternic, crengile sint apăsate de fructe. Poate fi simbolul unui popor viteaz, statornic, viguros, capabil de regenerare prin sine, păstrător, prin rădăcinile adinc trimise în pământ, de glie.

Legea permanenței incolțește, parcă, din același miez.

Copii și decorații

Cînd a început războiul din 1916, Vasile Munteșcu, omul de lingă mine, avea 22 de ani și patru clase de liceu absolvite la Focșani. A intrat în armată la 19 ani, ca voluntar, și a revenit la vatră, după șapte ani. Am fost 14 copii la părinți, zice, și ne jucam cu decorațiile tatei.

— De unde decorații? întreb.

— De la Grivița, zice; tata, Gheorghe Munteșcu, a intrat în armată ca schimbăș: schimbășiiăștia făceau cinci ani armată, numai duminica. Cînd a început războiul, în 1877, a plecat la Plevna și la Grivița. La Grivița a fost rănit: împușcat în mina dreaptă. A fost adus într-un spital de campanie din Mărăști. Doctorii hotărîseră să-i taie mina. O soră din spital îl plăcuse și a venit să-i spună ce au de gînd medicii. Ce să fac?, a întrebat-o el. Am să-ți fac rost de haine și să plec la noapte din spital. După cîteva zile ne-am pomenit cu el acasă, aici, unde stăm acum de vorbă. Mama, cînd l-a văzut, a rămas impietrită: se bucura că-l vede, se întrista poate că nu mai are o mină și are de hrănit 14 copii. A chemat o bătrînă, o moașă pricepută la toate, l-a curățat, i-a băgat mina într-o oală mare cu huști, o soluție din țărițe de griu, și i-a salvat mina. N-a mai putut, însă, lucra la cîmp și a intrat în Miliția călare. A stat 17 ani, iar fiindcă știa carte îl făcuseră ajutor de comandir. După 17 ani și-a dat demisia și și-a lucrat împreună cu noi, copiii, pămîntul: citeva pogoane de vie.

— Avea multe decorații?, întreb din nou.

— Multe: Crucea Sf. Gheorghe, Trece-rea Dunării, Bărbăție și Credință, Virtutea Militară și mai avea una, dar nu-mi mai amintesc cum îi spunea. Țin minte cînd o mai atenționă pe mama; zicea: copiiiăștia or să-mi piardă decorațiile. Drept e că s-au cam pierdut unele. Altele le-am dat la unul, la atul care au venit pe la mine și m-au tot rugat să le povestesc din războaie.

— Cit a trăit tatăl dv.?

— S-a stîns la 90 de ani, în 1936; aici, în casa asta. E bătrînă, bătrînă și ea. Părintii au avut grijă, însă, și ne-au lăsat la tot, care am mai rămas în viață, cite o casă. Îi făcuse casă și fratelui meu, Ionică, dar el n-a mai avut parte de ea.

— De ce?

— Eh, de aici începe o altă poveste...

Hora din Piața Grivița

Și strămoșul din fața mea, supraviețuitor peste două mari războaie mondiale, rămas martor, aproape unic martor ocular

al acelor dramatice timpuri, își derulează povestea, fiindcă timpul ni l-a păstrat parcă pentru a depune mărturie în viitor: o poveste nu a unei familii, ci a unui neam.

— Cînd a început războiul, vă spuneam că aveam 22 de ani. Eram sergent. Fratele Ionică, mai mare decît mine, cu doi ani, ajunsese aviator, cu gradul de plutonier. Terminase școala de aviație, era absolvent de liceu și știa franțuzește. Cînd a sunat mobilizarea, eram, deci, amîndoi în armată. Eu mă aflam la Jilava, el la București. În noaptea mobilizării ne-am întîlnit în Piața Grivița. Era o horă imensă și am intrat în horă și eu și fratele. Cînd a încetat muzica, ne-am dat drumul de mîini și puhoiul aia de lume ne-a rupt în două, ne-a despărțit... Nici măcar n-am putut să ne luăm rămas bun.

Hora aceea imensă era o reverberare a unui destin dramatic; era hora morții care începea să se întindă peste glia noastră străbună. Cei doi frați, ca atîtea alte zeci

Vrea să cam schimbe vorba; îmi spune că o să se încarce de nuci anul ăsta. Mă mai întrebă de niște medicamente pe care nu le găsește la Focșani. Îmi mai spune că fiul său, Mihai, profesorul de matematică, care stă acum la bloc, vrea să repare casa și să vină, să locuiască aici, cu soția și cu fetița lor. E o casă în care istoria strigă ca o gură arsă de sete; o casă care mai are de povestit, care nu vrea să moară, care vrea să rămînă o mărturie, care nu vrea să devină nici chiar muzeu, pentru singura condiție că vrea să rămînă o casă vie, într-o țară vie, întreagă, o casă în care să se mai nască eroi, să se mai cultive iubirea de patrie. Numai strada poartă acum alt nume: strada aviator Munteșcu...

— În octombrie, spuneți?...

— Da, 17 octombrie, de nu mă înșel.

Eram secretar la comandamentul artileriei din Tecuci. Un camarad îmi spune: a căzut un avion de-al nostru. Cine o fi? Un gînd mi-a trecut ca o sîrmă arsă prin

n-a fost mortală. Dacă ar fi sterilizat la Mărăști, ar fi scăpat, dar ar fi fost luat prizonier...

Aviatorul român Ioan Munteșcu n-a conceput, însă, să cadă viu în mina dușmanului care ne dorea țara și atunci a ales altă cale: și-a continuat zborul pînă la Tecuci în speranța de a se salva pe sine și a salva și avionul, prețios mijloc de luptă la vremea aceea. Nu a ajuns atîta speranță de cită avea el nevoie. Rana a sîngerat masiv, a pierdut sînge, și-a pierdut cunoștința. A căzut cu avionul la o sută de metri de aerodromul escadrilei.

Exemplul morții sale trimite adinc în istorie; pînă la viteazul rege Decabal!...

Casa vie mai are încă povești

Mărturisesc, îmi strinsesem notițele; doream să plec. Aveam în suflet destulă istorie. Cu o zi înainte văzusem marelui Mausoleu de la Mărăști, spațiul românesc unde românii au învins cea mai puternică armată a lumii de atunci; ascultasem, în cadrul Zilelor Academice Istorice organizate la Focșani, sub genericul **Pe aici nu se trece**, comunicări ilustre, mari lectii despre vitejia și diplomația românească: vorbisera academicienii și generali, iar vorbirea lor ne încărea pieptul de triumf. Eram, gîndeam, documentat...

Nonagenarul luptător de la Mărăști nu se ridicase însă de pe scaun. Era destul de sprinten și nu mi-am permis să-i întind mina. Înțelegîndu-mi intenția, însă, îmi spuse: despre fiul meu nu vă interesează nimic? Despre profesorul de matematică?, întreb eu. Nu, zice, despre cel care a căzut prizonier în munții Tatra. Cum, mai aveți un fiu care a luptat în al doilea război mondial? Nu ne-a scăpat, dar nici nu ne-a ocolit nici o mare luptă pentru libertate și întregire. Istoria se repetă, cum zice o vorbă, noi sintem trei la metereze.

— Cum îl chema?

— Pompiliu Munteșcu; caporal, regimentul 10 infanterie. Are și asta o bravură, pentru care a fost decorat. Se joacă nepoții cu decorațiile lui acum.

— Care e bravura?

— La o incursiune, în contra horthyștilor, a prins patru inamici înarmați, pe care i-a adus singur pînă la comandament. A căzut apoi prizonier în munții Tatra. A stat în prizonierat pînă la încheierea păcii. Eu îl credeam mort. A murit la 64 de ani tot în casa asta. Telefonul e și acum pe numele lui...

Și abia acum se ridică de pe scaun.

Iar despre el nu mai apucă să povestească, fiindcă viii, așa se cuvine, vorbesc doar despre vitejia morților. El, Vasile Munteșcu, sergentul de la Mărăști, este o prezență nu stranie, ci cit se poate de vie, vie ca și casa aceasta care nu vrea să moară, fiindcă în ea s-au născut eroi și se vor mai naște eroi, fiindcă ea, casa neamului Munteșcu, de pe strada aviator Ioan Munteșcu nr. 30, din Focșani, a strîns între pereții ei și sub vatra ei atîta istorie cită are o țară.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Casa vie

de mii de frați, au fost lansați pe traiectorii diferite ale sorții. Vasile, sergentul voluntar, a plecat spre Dunăre, apoi în Dobrogea. De acolo s-a retras în bălțile Brăilei, iar de aici, la Galați și apoi la Fălcu. Acolo a stat pînă a început marea ofensivă de la Mărăști. Ioan, aviatorul, s-a îndreptat către Moldova, la Botoșani, pentru antrenamente. După un timp escadrila s-a mutat la Ungureni, apoi la Tecuci.

Într-un timp, reia bătrînul nonagenar, ne apropiasem: veneam de la Fălcu la Tecuci, călare. Ce fericit era cînd mă vedea! Eram sergent și mă prezenta la camarazii lui. Eram ca frații. Devenise între timp un adevărat aviator de elită. Doborise cinci sau șase avioane inamice, avea oarecare glorie. Cînd se lansa în lupin-guri, golea Tecuciul! Într-o zi, a mers la căpitanul Beroniade, comandantul escadrilei, și a cerut să fie înscris în școala de ofițeri. Era lipsă de ofițeri. Comandantul l-a ascultat și l-a făcut pe loc sublocotenent: avea școală. Apoi, ce, mult a mai trăit după ce l-a făcut ofițer? O lună, cel mult...

Raid peste rînd

În octombrie, parcă; 17 octombrie, de nu mă înșel...

Mă invită apoi să ne mutăm mai la umbră, între timp ne-a ajuns soarele. Căldura asta nu-i prea bună pentru inima mea, zice; o țin cu doctorii. Dar, cu toate leacurile astea, parcă mult o s-o mai ducă? Am depășit vîrsta tatei, înseamnă că fiul și-a făcut datoria...

inimă; să nu fie Ionică al nostru, mi-am zis; și am venit repede acasă. El locuia la doamna căpitan Marian, eu la o familie de evrei, tot în Tecuci. După ce am ajuns acasă, n-au trecut zece minute și oprește o mașină la poartă. Domnul sergent Munteșcu?; mă întrebă un gradat. Eu, îi răspund. Haideti în mașină, cu noi! Știu de ce mă chemați, le-am răspuns și am întins mîinile... Am ajuns la aerodrom. Era lungit pe pămînt. Avea un picior rupt, o rană la cap și o alta la mină.

— Cum s-a întîmplat?

— S-au anunțat trei avioane inamice și comandantul a întrebat: cine pleacă? Eu, a răspuns Ionică. Dumneata, Munteșcu-le, ai fost ieri, nu e rîndul tău, a zis comandantul. Lăsați-mă să merg eu, domnule comandant, a stăruit frate-meu, și a plecat.

— Unde s-a dat lupta?

— Deasupra Mărăștilor; participase la multe raiduri pînă atunci. Era, vă spuneam, asul escadrilei, doborise cîteva avioane. Nemții îl știau și îl vinau, se înțelege. El însă a cerut raid peste rînd. Pe toate cărțile, caietele lui de notițe, avea scrisă următoarea deviză: O viață are omul! În lupta asta doborise un avion german. Celelalte două au venit asupra lui. Ionică știa că germanii, ca și noi, aveau instalate pe avioane mitraliere fixe și grija lui era, se deduce, să nu apară în fața dușmanului. Din momentul acelei lupte, germanii introduseseră pe avioane mitraliere mobile, fapt pe care el nu l-a cunoscut. A fost împușcat în mină. Rana

ui românesc

ști • Oituz

Dintr-o lecție cu tata

Să nu uiți niciodată
că tu, care-ai trăit
de mic copil într-un oraș
din Transilvania, te-ai născut
într-un sat de eroi la Grivița,
undeva, departe, sub aripa
dulce și blîndă a Birladului,
un sat întemeiat
de-acei bărbați adevărați
ce-au sfărîmat, netemători
de moarte, cu singele lor,
cu oasele lor, cu dinții
și cu unghiile, cu uriașa
lor dorință de-a fi, cea mai
puternică dintre toate armele
lumii, meterezele de cremene
ale redutei Grivița.

Și iar să nu uiți,
niciodată,
că-ntr-una din criptele
sfîntului Mausoleu
de la Mărășești
sînt și osemintele
unui soldat, infanterist,
fratele bunicului tău,
un bărbat înalt, duios
și cald, pe care eu, pe-atunci
copil fiind în clasa-ntîi
primară, abia că mi-l aduc aminte.

Și iar să nu uiți,
niciodată,
că eu, tatăl tău,
mi-am făcut datoria,
cît am putut și cum am putut,
lingă unul din tunurile
celui de-al doilea război
mondial, un tun a cărui țevă
adeseori fierbinte
ca o plită, mi-a fript palmele,
palmele astea cu care
și pe care v-am crescut
pe voi toți.

Toate astea să nu le uiți
niciodată, dar mai ales, uncori,
din cînd în cînd, să te-ntrebi
dacă ești tu în stare
să-nfrunți, din dragoste de viață
și de țară, moartea. Dacă ești fu
în stare să te faci una cu pămîntul,
să te strecuri pe sub gloanțe,
să stringi din dinți și din puni
și-apoi, ca un vifor, necruțător,
să te năpustești peste dușman
într-o luptă pe viață și pe moarte.

Iar dacă, vreodată, la Mărășești,
în tăcerea și răcoarea Mausoleului,
vei simți cum ți se rup coastele
și cum ți se sfișie carnea
pentru a țîșni
din adîncul ființei tale,
un vultur uriaș
cu aripi de lumină
și plise de diamant
și vei zări în acel plisc
o nucă de argint
cu patru mieji de aur
curat înlăuntru, și-l vei zări
pe-acel vultur luind drumul
Albei Iulii, atunci toate sînt
bune, orînduite așa
cum le-au visat toți cei de
dinaintea ta.
În rest, fii gata
oricînd.

Noapte și dimineață la Mărășești

Eram și parcă nu eram,
un fel de pasăre pe-un ram,
un fruct, acolo, dat în pîrg,
un greiere cîntînd cu sirg,
eram și parcă nu eram
cînd i-am văzut o noapte-ntreagă,
lumini albastre, argintii,
călătorînd peste cîmpii,
în boarea dimineții, largă.

Veneau din toate patru zări,
din satele acestei țări,
călcau pe rouă blînd, sfios,
alai de umbre maieștuos,
veneau din toate patru zări,
niște țărani întorși de-acasă,
țărani cu dorul ostiit,
ieșiți din mit, intrați în mit,
ca-ntr-o pădure-adîncă, deasă.

Deși au fost murit demult,
cu trupul sfișiat și smult,
ci încă mai trăiau, curat,
un timp al lor, neterminat,
deși au fost murit demult,
eroi întregitori de țară
ieșînd adeseori din lut
și-n lut întorși neîntrerupt
cu inima ușoară, clară.

Purtau pe umeri duh de zori
și-amiroseau a fin și flori,
a țara toată-amiroseau
peste pămînturi cum călcau,

purtau pe umeri duh de zori
în acel miez de sfîntă clipă
și m-am plecat îngenuchiat
și nu mai știu cînd m-am sălțat
cu umeri mari și tari de-aripă.

Seară la Oituz

Atîta singe-a curs pe-acest pămînt
și l-a hrănit cu apa cea mai vie,
că piatra i s-a preschîmbat în glic
iar brazdele nemuritoare-i sînt

E liniște acum și lin adie
o pace-afocuprinzătoare — cînt
ce cade din înalturi alb și blînd
și viața pare a-ndrăzni să fie

Ci uneori se-aude-n carne fier
scrișniind și oase sfărîmate dur
și strigăte cumplit-e-nfig în cer

păduri de baionete, un măcel
sălbatic, aspru, erunt. Dar împrejur,
acum, e liniște și-i cald, mister...

Amiază la Mărășești

Înalt, în mijlocul cerului chiar,
ca un ochi de foc, mistuitor
și necruțător, oprească-se soarele!
Încremenească aerul, țare
ca piatra fie! Așijderea apele,
ca de eleștar fie-le duhul!
Necîntite frunzele arborilor!
Nici iarba, pe dealuri,
să nu îndrăznească să freamăte!
Doar stejarii să aibă dreptul
din trunchiul lor de bronz să cînte!
Doar stejarii și, aidoma lor, vulturii,
sus, în țării, rotească-se-ntruna!
În rest, o tăcere adîncă
și-o necîntire a toată ființa!

Iar tu, acum, pămîntule
al patriei mele, să te despici
parcă lovit de lumina orbitoare
a unui fulger! O clipă doar
să te despici, cît ar biciui
lumina aceluia fulger! O clipă
doar, cît să zărim,
la însăși temeliea ta, sacră
și inviolabilă, uriașul
munte de oseminte,
de aur și platină, uriașul munte
pe care se sprijină,
în vecii vecilor întreagă,
liberă și demnă,
România!

VICTOR NIȚA ■

Sus, copii, întindeți pasul,

Dați năvală rînd pe rînd

Și grăbiți să vie ceasul

Biruinței mai curînd.

Explicațiile sînt extrase din
volumul „Ne învață Mărășești”,
de Octavian Goga.

Cînd a avut vîrsta care să-i
permită să se înscrie la studii
superioare, Eremia Grigorescu
nu a ales cariera militară.
Nu s-a putut întreprinde și s-a
înscris la o școală de ofițeri.
Cine ar fi fost în profesia de
inginer Eremia Grigorescu?
Acum nu-l mai putem gîndi
decît ca pe generalul cu cele
mai strălucite victorii în răz-
boiul de reintregire a neamului.
Biografia lui (deși cuprin-
să în întregime de sentimentul
onoarei) pare stînjinită de
faptul că nu l-a prevăzut.

Generalul Teodor Grigoriu,
singurul supraviețuitor din
compania căpitanului Grigore
Ignat, mărturisea despre el că a
fost un erou care a știut să
aleagă eroii. Cînd formațiunile
de luptă treceau prin fața lui,
fiecare soldat ar fi vrut să de-
fileze la nesfîrșit spre a-l ve-
dea continuu. Taina puterii ge-
neralului asupra celorlalți mi-

litari era cuprinsă cu echilibru
în expresia feței, care le dă-
dea sentimentul că trecuse prin
toate suferințele prin care tre-
cuseră și ei, că le împărtășește
soarta, că nu se sustrage, prin
grad și forță, morții, că are
doar suprema exigență față de
ea, exigență pe care le-o în-
spira și lor.

6 august 1917 (calendar de-
clarat cu 14 zile), cota 100, la
300 de metri de mausoleul de
azi. Nemții concentraseră aco-
lo toate forțele. Generalul avea
nevoie de timp pentru a reor-
ganiza regimentele, spre a le
deplasa prin lanurile de po-
rumb și a le arunca în luptă
împotriva inamicului. Avea la
dispoziție 8 cuiburi de mitra-
lieră și 120 de luptători gata
să se sacrifice. Mai trebuia
unul, unul singur, care să fie
garanția înțelepciunii și lucidi-
tății lor, în fața morții, omul
alături de care ceilalți puteau

să lupte pînă în ultima clipă.
După ce a ales fapta, genera-
lul trebuia să aleagă omul ei.
L-a văzut pe acest om în că-
pitanul Grigore Ignat.

Teodor Grigoriu era și el în

Generalul

compania căpitanului. A căzut
printre cei din urmă și, înainte
de leșin, i-a văzut acționînd
pe ultimii trei luptători în
viață: căpitanul Grigore Ig-
nat și doi sergenți. Grigore
Ignat a trecut la mitra-
lieră. N-a murit de glonț,
a murit de baionetă. Ceilalți
luptători români, regrupați, au

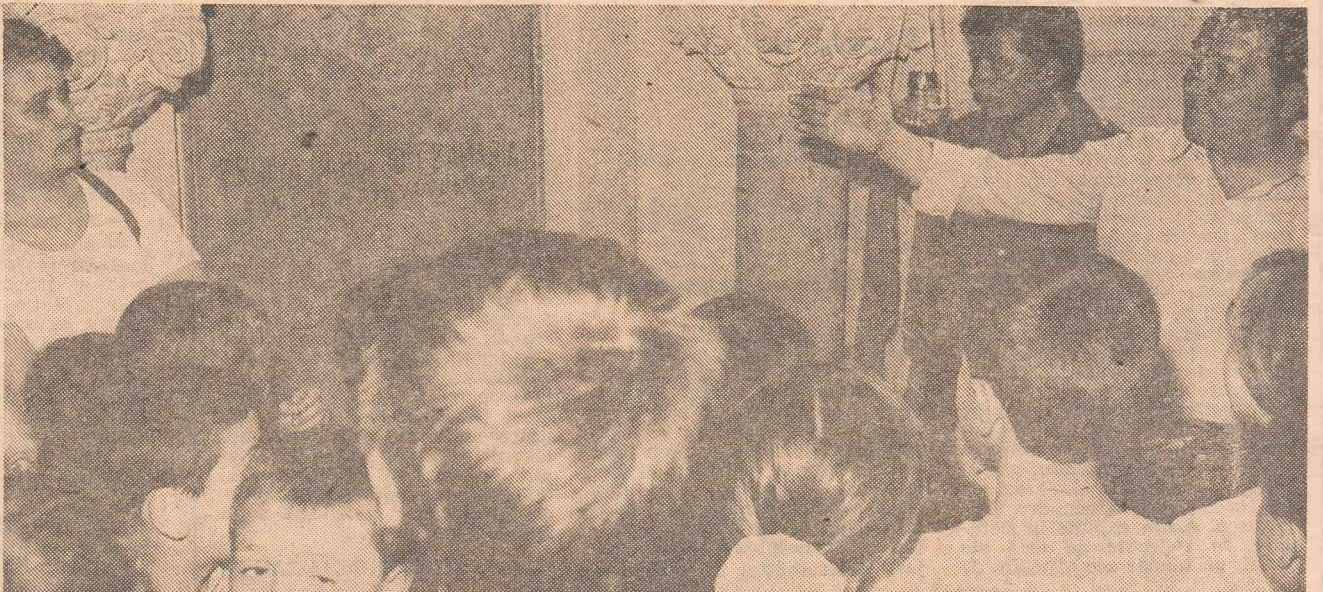
ieșit din lanurile de porumb și,
atacînd la baionetă, profitînd
de spaima ostirii germane, care
a crezut că românii au primit
întăriri, au cîștigat bătălia
Teodor Grigoriu a fost găsit
de nemți, fără veston, o cască
nemțească pe cap, și, nefiind
considerat român, a fost inter-
nat într-un spital din Berlin.
Întors în țară, a mărturisit că
pînă și strigătele de luptă ale
ofițerilor fuseseră emise de
generalul Eremia Grigorescu.
Ofițerii nu și le însușiseră din
mimetism, ci pentru că erau
cele mai potrivite și reprezen-
tau un cod al bărbăției, al cura-
jului, sentimente care au proiectat
faptele ostirii române în
funcție de hotărîrea ei funda-
mentală, exprimată tot de ge-
neral: „Pe-aici nu se trece!”

Ar fi vrut să moară tot pe
cîmpul de luptă, dar după ce
victoria ar fi fost sigură. N-a
fost să fie așa. Moare la un

an după luptele de la Mără-
șești. Soția, Sofia Negru Pontes,
il înmormîntează, la cererea lui,
în cimitirul de la Mărășești,
între soldații pe care i-a con-
dus în luptă. În 1923, a fost
așezat în sarcofagul din cen-
trul Mausoleului, care adăpos-
tește osemintele a 10 mii de
ostași din totalul celor 27 mii
căzuți în 29 de zile.

Dar cred că generalul a „mu-
rit” pe cîmpul de luptă, acolo
unde ar fi vrut să moară cu
adevărat. Inima lui a bătut în
zecile de mii de ostași români
care au intrat în pămînt. Le-a
supraviețuit puțin, spre a se
ingriji să fie așezați după da-
tina. Apoi, generalul i-a urmat
în moarte, după cum și ei l-au
urmat în viață. Iată de ce fie-
care soldat ar fi defilat la ne-
sfîrșit prin fața generalului,
spre a-l vedea continuu.

AURELIAN TITU DUMITRESCU ■

...Zilele de glorie ale acestui sat din Moldova trebuie să fie zilele de înaltă pedagogie națională care va îndruma viitorul.

Iubirea de frumos

Cursuri de vară

Au început la Grădina Botanică din Capitală Cursurile de vară pentru studenți și doritori de a cunoaște limba și literatura română, din diferite țări ale lumii.

Unii dintre ei vin foarte de departe, unii sunt profesori deja, mulți dintre ei traduc din literatura română în țările lor, — doi ani la rând am întâlnit printre ei un bibliotecar din Norvegia, Knut Sparre, de la Universitatea din Oslo, care a învățat limba română ascultând la casă în tramvai, în drum spre casă de la slujbă, poezii din Eminescu și teatru din Caragiale. Vorbea bine românește și în marea bibliotecă universitară a deschis un ungher al cărții românești.

O dorință sărbătorească a tuturor este de a se întâlni cu scriitorii români de astăzi. An de an au avut parte de un seminar nemijlocit: un poet sau romancier citind și comentând din cărțile sale. Apoi, la sfârșitul cursurilor, o întâlnire la Uniunea Scriitorilor înaintea unei excursii prin țară.

Mulți dintre ei vor să vadă Maramureșul. Cred că ar fi potrivit ca un etnograf să-i pregătească prin imagini și exemplificări pentru acest drum în această matcă de spiritualitate arhaică, de faimă mondială de acum, dar puțin știută în amănunt.

Bine ar fi ca în holul facultății să se deschidă o librărie pe toată durata cursurilor, în pauze să poată fi văzută cartea românească în drum spre cititorul ei, cea clasică și contemporană, sau măcar cartea scriitorului invitat la un astfel de simpozion, dorită cu autograf, să fie adusă aici, la îndemână, Iorga pune mare preț pe acești ambasadori ai culturii românești în țările lor. Să-i primim cu iubirea și grija cuvenită, cu ospitalitatea de neuitat, ca pe cei ce s-au angajat de bună voie să poarte în inima lor și zarea luminoasă a sufletului românesc.

IOAN ALEXANDRU

Cu gravitate despre comedie

— Convorbire cu DINU GRIGORESCU —

Comedia satirică ocupă acel etaj al dramaturgiei cu viziune verticală asupra zonelor mai puțin sistematizate moral. „Curtile interioare” oferă imaginea autentică a realului. Privind din interior, crește și mai mult posibilitatea de a surprinde cu exactitate și obiectivitate adevărurile. Din balconul comediei sar în ochi lipsurile și neajunsurile, acțiunile și inacțiunile care diminuează, întinzează opera constructivă. Severă și intransigentă, satira își indeplinește atribuțiile cu responsabilitate politică, nelăsându-se nici înduioșată de sentimentalism, nici influențată de „intervenții neprincipiale”. Ea — comedia mult iubită — acționează permanent pentru înlăturarea „condensului moral”.

— Am preluat, ca să zic așa, stimate Dinu Grigorescu, vorbele care vă aparțin, dintr-un colocviu al Școlii, la care nu demult ați participat alături de alți dramaturgi, fiindcă ele divulgă viziunea unui artist despre arta comediei. Mai credeți în ele?

— Cum s-ar pune îmi aruncați mâna de la început; adică, la ce v-ați aștepta dv., să vă răspund: nu, nu mai cred?

— Știu și eu ce să zic? Poate v-ați redimensionat între timp viziunea!? Cit despre mânușă, dacă ați prins-o, înseamnă că ați primit „provocarea”!

— Vă anunț că rolul asanator al teatrului satiric, începând cu Aristofan și terminând cu Dinu Grigorescu, priviți-mă ca pe cel mai modest comediograf dacă vreți, a rămas același; comedia e tridimensională la statuia morală a omului.

— E bine, iubiți, constat, la țintă! Se întâmplă asta și când scrieți o nouă comedie?

— Când pornesc la scrierea unei lucrări știu din timp ținta satirică; nu lovesc la întâmplare, nu boxez cu mânuși, nu evit confruntările, provoc o stare de perfectă luciditate în abordarea negativului. Sint tranșant și, sper, destul de percutant.

— Asta cere o bună cunoaș-

tere a realului, a socialului în special?

— Comedia care nu derivă din social, care nu e preocupată de năvăliri și moravuri, de luarea lor în ris, de vitriolizarea lor, nu se justifică; chiar dacă oferă interpretelor partituri corespunzătoare. Continuatoarele a unei mari tradiții, cu momente de vîrf în comedia interbelică, comedia de azi demonstrează clar și oferă numeroase exemple, modele, unele strălucite, în progresul domeniului, chiar de la momentul Aurel Baranga, pildurilor pentru o epocă, încoace. Numai că — e doar o părere — genul acesta e mai puțin luat în seamă în comparație cu alte genuri literare.

— Care vă sint temele predilecte?

— Cariile și avariile morale, dereglările ce se manifestă în plan uman, fuga de efort a unora, de asumarea corectă și totală a răspunderii de către alții, abuzul, încălcarea normelor de etică, inechitățile flagrante sint doar câteva dintre direcțiile satirei actuale și, în parte, și ale mele.

— Aduceți în comedie așa-zisul erou pozitiv, deși există părerea că în satira de substanță el nu prea ar avea ce căuta!?

— În Mobilă și durere, ultima piesă a lui Mazilu, conflictul opune două grupuri negative. Și mie mi s-a demonstrat, prin multe spectacole cu Fluturi de noapte, că riposta pozitivă nu e formală, „lipită acțiunii”; gabaritul satiric nu e diminuat. Tot mai mult realizez că forțele pozitive din societate au obligația de a interveni și în aria comediei satirice de actualitate. Spectaculosul, acum, are cred alte legi: trebuie căutate acele „portite” care te conduc la el.

— Apare nevoia de construcție! De sondare a conștiinței?

— Vicile nu se etalează, stau ascunse, unele sint de-a dreptul paradoxale. Întâlnești o persoană investită cu unele răspunderi, care nu întâmplător a ajuns la rangul social respectiv; omul a avut, mai are

poate unele calități, se mai bucură de stimă, sancționează în numele unor principii. Sondându-l mai atent, observi însă părțile vulnerabile, zonele de conștiință unde s-au culbărit lașități, imoralități, comodități, descoperi că valoarea lui morală e alta decît cea presupusă.

— Trebuie să găsești acele „portite” care conduc spre subterană!?

— Să descui acele uși tainice din om, pentru a avea imaginea lui autentică. Lumea noastră manifestă o permanentă exigență în toate domeniile, impune, în cadrul dificultății proces transformator al conștiințelor, norme de muncă și de viață noi și obligatorii. Eludarea lor se produce uneori cu talent, se simulează deseori virtuțile, se invocă merite niciodată avute, se camuflează astfel și se apără impostura.

— Toate, cu intenția de a vă păcăli?

— Nu e cel mai grav lucru: gravitatea o dă intenția de a păcăli colectivitatea din care un astfel de ins face parte. Autorul de comedie trebuie să vadă dincolo de jocul înșelător al aparențelor.

— Aș numi aceasta: spectacolul din subterană!

— Sinteți un iubitor de metafore; comedia nu abordează viața prea metaforic, ci pieptis, frontal, la obiect...

— „...la „punet fix”!

— Conștiința care își asumă normele de muncă și de viață noi, care se purifică de tentațiile înșelătoare, încriminate de legile comediei, e o conștiință nouă, conștiința unui om, pe care noi, într-un limbaj diurn, îl numim om nou; un om nu mai altfel alcătuit fizic, ci mai altfel alcătuit moral.

— De la Cîrpiț de pășărela n-ați mai fost jucat în București: de ce credeți?

— Am avut prea mare șansă la debut, oameni de teatru mari: Sanda Manu, Stela Popescu, Iurie Darie. Am avut și neșansa unui spectacol mai recent (cu Fluturi de noapte), reprezentat la Palatul Sporturilor și Culturii din Capitală (turneul Teatrului din Piatra Neamț — 1986). Trei mii de spectatori. Preferam cinci sute, dar în sala de la Bulandra. Publicul mă cunoaște insuficient. Am credința, însă, că nu-l dezamăgesc.

— Care e starea risului la comedie?

— Se ride unde nu te aștepti, nu se ride deloc, se ride interior, se aplaudă la comicul de situații, la unele replici. Dacă se ride continuu și se aplaudă în final peste cinci minute (minute cronometrate), atunci totul e foarte bine: actorii sint excelenți, regizorul e fericit, dramaturgul stimat.

— Cam mic numărul autorilor de comedie: de ce credeți?

— Că nu-l atinge pe acel al poezilor, prozatorilor, e adevărat. Corelat cu numărul mare al teatrelor din țară (peste 40 de scene profesionale), iar e adevărat. Contingentul dramaturgilor reprezentanți, însă, mi se pare evident în creștere.

— Se debutează greu?

— Am mai spus-o, unele teatre nu acordă suficientă încredere debutanților, nu urmăresc evoluția autorilor și ce mult stimulează solicitarea unei piese, de către conducerea unui teatru, un autor! N-ar strica să-l jucăm pe marele Molière tot atât de des pe cit este jucat pe alte meridiane marele Caragiale. Sintem, uneori, foarte generoși cu alții.

— Ați debutat relativ tîrziu?

— Am fost de citeva ori pe rampa de lansare. Esecul nu m-a descurajat, rezistența la esec pare a fi un semn bun. Am ajuns mai greu la un stil. Climatului ultimului deceniu mi-a

prîit dramaturgic, fiecare autor are, cred, un timp al său.

— Ați fost ajutat?

— Am fost incurajat, e important, e foarte important să fii și jucat, dar cel mai important lucru e ceea ce scrii. Teatrul este o artă de sinteză, o tribună la care n-ai voie să te prezinti nepregătit; ai o mare responsabilitate socială: cînd îi critici pe alții, trebuie să-ți îți moralitatea, obiectivitatea mereu sub lupă.

— Scrieți ușor?

— Rescriu de multe ori un text destinat publicului, chiar după premieră. Uneori, ajungi să nu te mai bucuri. Rămii doar cu bucuria muncii.

— Vorbești de limbaj, critica „descoperit” un anume limbaj și în comediiile dv.: în ce ar consta el?

— Nu sint teoretician, ci un practician al teatrului, al comediei, remarcat intruciva în ultimul timp de critică. Pregătirea mea este juridică, nu estetică, lingvistică, filozofică. Nu e un impediment acesta, ci dimpotrivă: meseria mă poartă de mină prin social. Sebastian, să dau doar un exemplu, practica avocatului. Lucrările care l-au consacrat au fost scrise, paradoxal, în „subsidiarul” profesiei, dar și el a creat un limbaj inconfundabil. Replica lui în teatru e unică. În aceeași scară a valorilor se situează Mazilu și Băieșu. E suficient să auzi o frază, o sintagmă și știi imediat că le aparține. Și nu este vorba numai de o originalitate formală, stilistică; original la el, ca și la alții, este conținutul operei dramatice, modalitatea specifică de a oglindi adevărurile de viață exprimate. Mazilu, vehement contestat de unii, este inventator de limbaj teatral; oralitatea lui Ion Băieșu n-are egal în literatura noastră contemporană; Tudor Popescu, deși scrie un teatru de factură realista, aduce în dramaturgie multe elemente noi, după opinia mea insuficient analizate din punct de vedere teoretic. La fel Dumitru Solomon și alții din „noul val” se impun prin limbaj inedit. Mă refer, observati, numai la unii autori de comedie, restringînd în mod deliberat perimetrul reflexiilor.

— Cum v-ați definit limbajul personajelor dv., al celor ce devin obiect de satiră?

— Nu este altceva decît expresia sintetică și metaforică a „anormalității lor” în raport de „legislația firescului”. Cineva care confundă viața cu sedinta se comportă și în natură ca la birou. Hazul (tragic) de aici rezultă. Exagerarea, caricarea situației respective, senzația uneori de conventionalizare a însăși convențiilor teatrale, este mai evidentă, să rămîn „la obiect”, în Plimbare cu telescaunul (piesă lansată de regizorul Constantin Codrescu), unde în mod deliberat am verificat, cu succes zic, în sălile de spectacol, modalități noi de confruntare cu realul. Fantasticul, aici, este încorporat cotidianului, replica reflectă, de multe ori, suma unor replici: nu este un joc de cuvinte; „cliseele verbale”, așa-numitele „ticuri și automatisme”, rezultînd din osificarea limbajului propriu-zis, suportă dezvoltări rapide și succesive, fixarea realizîndu-se cu participarea „substanțelor”: autoironie, autoanaliză, sub semnul desăvîririi morale, al intransigenței satirice. O astfel de comedie nu poate fi „amabilă”.

— Curînd va avea loc, la București, al treilea Congres al Educației Politice și Culturii Socialiste: cum întîmpinați acest eveniment?

— Acest important congres, în mod sigur, va deschide un nou orizont, mai larg, în viața culturală a țării se va face bilanțul unei perioade, bilanțul unei activități la care, măcar în parte am participat și noi, dramaturgii, după puterile noastre. Vom afla dacă am făcut-o bine sau mai puțin bine, dar am făcut-o în permanentă în ideea de a sluji omul, de a modela conștiințele, de a servi cu armele noastre societatea în care trăim și pe care o dorim mereu mai bună, mai dreaptă, mereu prosperă. Lucrările congresului ne vor jalona drumul pe care îl vom parcurge în viitor și pe tîrîmul comediei satirice de actualitate, pentru a ști mai bine ceea ce vom avea de făcut, pentru a rămîne mereu revoluționari la posturile încredințate de societate, a lucra mereu la modelarea omului acestei societăți.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

mare de peisaje și naturi statice, în ulei pe pinză și pastel, pentru ca să pricepem atît dimensiunile resurecției, cit și însemnătatea ei. Botoșanii i-au chemat pe pictorii născuți în Bucovina să dea seamă acasă de lucrul lor. E o treabă înțeleaptă. Astfel au ajuns să deschidă expoziții aici Costin Neamțu, Ion Grigore și alții. Galerile municipale sint încăpătoare și bine

Plastică

Tablouri cu viață și artă

luminate, iar publicul, grav, inclinat spre simpatie și cugetare. Costin Neamțu e un „realist”, un pictor adică născut să contemple natura, înfățișările ei și să se încinte de ceea ce vede. În anii formației sale, într-un timp în care creația contemplativilor le apărea, tinerilor, mai ales, oarecum compromisă, în raport cu creația abstractă ori cu susținere conceptuală — incurajată nediferențiat de majorita-

tea criticilor — opțiunile sale echivalau cu o aminare. Ori, nu prea era vreme de aminat. Trebuia să decizi repede ce fel de pictor vei fi, dacă vroiai să ai un debut comentat, confirmat, lăudat. Pentru mulți, orientarea prîpită, fără autocontrol a însemnat deprofesionalizare și ani irosiți. Cei care au avut tăria sufletească să aminece cei care au ales calea tenacității și a adevărului — a adevărării mijloacelor la țel și a țelului la posibilități — au pictat din ce în ce mai bine, au continuat să învețe, în sensul în care învățătura e și definire a caracterului, și au reușit să fie luați în seamă pentru ceea ce sint ei cu adevărat, pentru meritele reale ale artei lor. Costin Neamțu s-a specializat în pastel și în cele mai frumoase cartioane ale sale pastelul are strălucirea și sugestia de durabil ale unei picturi în ulei mai uscate. Peisajele și naturile statice sint intens evocatoare. E realismul unui visător. Costin Neamțu nu e din categoria artiștilor ce par a reuși în tot ce întreprind. Pentru el, reușita înseamnă muncă și luciditate, o motivație interioară, puternică, o stare generală de împăcare și echilibru. Cînd toate acestea se întîmplă, din atelierul lui Costin Neamțu ies niște lucrări marcate, imagini cu viață și artă și un soi de molcomă monumentalitate, care-l de fapt a naturii ce o înfățișează.

TUDOR OCTAVIAN

(Urmare din pag. 9)

mului dar roadele acestea te pot face nemuritor. Arta adevărată cultivă oameni.

Aveți familie, copii?
— Am trei copii: cel mic de doi ani, al doilea de opt și cel mai mare de treisprezece ani.

Să vă trăiască, să vă bucurați de ei!
— Soția n-a vrut ultimul copil. I-am spus că divorțez. Acum când se joacă cu el (e băiat), i-l iau: „Asta-i numai al meu, lasă-l în pace!”. „Ba-i al meu, că tu ai vrut fată. Așa că-i al meu!”.

Invată bine?
— Bine și nu prea. Eu mergam la școală șapte km, pe jos. M-am născut în Grid, un sat din comuna Șercaia, lângă Făgăraș. Odată m-am supărat pe copil, am vrut să-i pun sub dus și apoi să le spun: „Conștienți, domnilor, că v-a plouat mergând pe jos șapte km între Grid și Șercaia!”. Așa mi-am făcut eu școala, mergând pe jos șapte km, pe ploaie, pe ninsoare.

Ce studii aveți, dacă nu vă supărați?

— Șapte clase, o școală profesională de patru ani (sculermatriter: meserie universală!), liceul la șef și... un an la facultatea de matematică.

Eu credeam că-ți terminat ceva în legătură cu artele, filologia. După cum vorbiți...

— Nuuuu. Sint muncitor specialist la Electroprecizia Săcele, lângă Brașov.

De ce v-ați lăsat de facultate?

— Greutăți materiale. Aveam părintii bătrâni, bolnavi. Nu puteam să-i las singuri în situația din acea clipă. Măla de copil te trage înainte, mila de părinte înapoi. Când ești într-o dilemă ca aceasta, te duci și înainte și înapoi, atît cît poți.

Cred că sînteți un om bun.

— Nu e bine nici să fii prea bun. Și bunătatea e bună numai cu măsură. Drumul demitloc e drumul de aur în viață. Când ești prea bun, trebuie să te sacrifici mai mult. Cui îi place ceva și are o chemare anume pentru ceva, acela face și cele mai multe sacrificii. Cine descoperă la copiii săi că au o pasiune, acei copii trebuie învățați de mici cu sacrificiul. Va veni mai târziu și răsplata spirituală care e mai bogată decît orice răsplătă materială. Satisfacția morală...

Dumneavoastră aveți vreo satisfacție morală?

— E un mod de a vedea altfel viața decît mulți dintre cei din jur. Uitați, de exemplu, eu am venit aici la Electroprecizia Craiova...

Nici nu v-am întrebat ce faceți la Craiova. M-am temut să nu-mi sunați că-ți venit să vedeți expoziția de pictură.

— Aveau un generator stricat. Unul urias pe lângă ale noastre. Noi la Săcele facem echipament electric auto, delcouri, magnetouri, bobine de inducție.

întrerupătoare, motoare de putere mică. Generatorul asta era cît o cameră de mare. Avea ceva la frîna dinamometrică. Niște table subțiri, niște benzi... trebuiau înlocuite. Au chemat specialisti de peste tot. Nu i-au găsit leacul. Noi lucrăm în aceeași centrală, Electroprecizia, Electrotimis, Electrobanat, Electroprecizia, toate sintem în aceeași centrală. Întreprinderile se ajută între ele. Așa am ajuns și eu aici. Sper că-am făcut ceva treabă. M-au întrebat unde-am terminat facultatea. În ce mi-am dat doctoratul? Le-am spus că-s simplu muncitor. Nu m-au crezut. Le-am arătat actele... Poate că-am făcut mai mult decît alții. Ei și? Care-i recompensa mea? Sentimentul că mi-am făcut datoria, că-am fost mai util societății decît alții! Am crescut poate cu un centimetru în ochii lor dar important e că-am crescut și în propriii mei ochi. Oricît de bine ai trăi, lumea de mai târziu nu te va judeca după cît de bine ai trăit ci după ceea ce-ai lăsat în urma ta, după

sfrîșit, v-am prins! Despre ce e vorba?

— În satul meu natal a trăit un om. Toată viața lui a scris o carte: Monografia satului Grid. Cînd a murit, mi-a lăsat-o în zădărnici. E munca de-o viață a unui om. În carte sînt cuprinse toate documentele și tradițiile despre satul Grid. Inclusiv cele adunate de Ion Cavalier de Puscas, unul dintre întemeietorii „Astrei” și printre cei mai luminați oameni care au scris despre Tara Făgărașului. Ați putea să m-ajutați să încredințez cartea tiparului? Dar n-as avea ce recompensă să vă ofer decît bucuria mea și a satului Grid de a vedea tipărită istoria locului nostru de naștere.

Cu ce vă ocupați la Electroprecizia?

— Sint mecanic în probleme de aparatură de precizie.

Adică!

— Repar cîntare. De la cele de 50 de tone pe care urcă un camion întreg pînă la cele de farmacie pe care se cîntărește

lui. De aceea trebuie să ia poziție cînd vîd o greșeală.

Ce poziție luați ca muncitor fată de arta zilelor noastre?

— Ori îmi place, ori nu-mi place, uitați cîm vîd eu că stau lucrurile cu arta și cultura. Fiintă omului e alcătuită din două părți mari: partea animală, metabolismul, reflexele, necesarul vieții... Și partea spirituală: creierul, gîndirea, judecata, suflul. Prin cultură, prin muncă și educație, partea intelectuală reusește să domine partea animală. Să luăm un exemplu...

V-as ruga, chiar mai multe!

— Unii fumează, sau beau peste măsură, au tot felul de vicii. Desi știu că nu le fac bine nici lor, nici societății. Inseamnă că partea intelectuală, gîndirea și judecata n-au reușit să învingă cealaltă parte, să dea lucrurilor și vieții un sens bun. Se impune, deci, mai multă educație, prin muncă și prin cultură, ca omul să se desprindă cu o parte tot mai mare din ființa sa din stadiul de animalitate sau inconștientă. Să ajungă să facă

decît minimum, cît să trăiască. Poate că spre ceva asemănător tînd și oamenii.

Cu sănătatea cum stați?

— M-am luat pînă acum în viață după deviza lui Chaplin: „pierdută-i ziua în care n-ai ris deloc!”. Dacă ride, omul nu se face mai sîrac dar dacă-l face și pe celălalt să ridă, se-mbogătește de-a binelea. Risul înținereste omul și ajută psihic la vindicarea oricărei boli. E un tonic universal.

Păreți un bătrîn înțelept.

— Sint născut în '45. Cu ambiția de-a trăi o sută de ani, cel puțin!

Om trăi și-om vedea!

— Un bătrîn a fost întrebat odată: „Ce-ai făcut de-ati trăit o sută de ani?”. A răspuns: „Am respirat continuu. Primii o sută de ani sint mai grei”. Așa și eu: respir continuu, duc o viață de muncă și odihnă echilibrată ca respirație. Îmi vîd de familia mea și de meseria mea. Muncesc cît pot de mult și de bine fără să am pretenția materială că merit mai mult decît mi se cuvine. Cum v-am spus... Cea mai mare împlinire a mea e satisfacția că-mi fac datoria de om care trăiește o singură dată pe pămîntul acesta și în această lumină.

Cum vă explicați că pictoarele lui Tudor Gheorghe din tabloul de alături sint atît de lungi, cu mult mai lungi decît în realitate?

— Poate nu înțeleg nici eu corect. Dar mă silesc să înțeleg într-un fel. Dacă vreti, îl putem întreba pe pictor, cînd ieșim. Dar mă străduiesc să înțeleg singur. Îmi scot ființa dintr-o inerie, mă constrîng, îmi supun creierul unei presiuni. Dmneule, creierul conține 10 miliarde de celule. Doar zece la sută sint active, adică stim ce fac. Restul nu stim deocamdată ce ce se ocupă. Străduindu-te să înțelegi ceva nou, prin cultură și educație mai distingi o celulă conștientă. Vă dați seama: încă o celulă conștientă în materie! Încă un pas înainte, spre univers și spre noi însine.

Un pas mic pentru om, dar urias pentru omenire!

— În viziunea mea, peste secole și secole, procentul de creștere a părții conștiente din creier va fi din ce în ce mai mare, pînă va cuprinde peste nouăzeci la sută din capacitatea lui. Să nu ne mire că printre noi sint oameni, poate unu la un milion, cu mari puteri luminoase în ei. Numărul lor trebuie să sporească. Sintem ne drumul cel bun. De aceea ne-am oprit în această sală de expoziție.

Cînd vă aud cum vorbiți, mă cuprinde teama că mulți dintre cititorii o să mă suspecteze că v-am inventat.

— Mă numesc Boeriu Ion și locuiesc în Brașov, pe strada Cocorului, nr. 5, bloc 226, ap. 9. Lîngă Uzina „Tractorul Rosu”.
Mă bucur, omule, că ne-am întîlnit!

ION ZUBAȘCU

Mă bucur, omule, că ne-am întîlnit

dira de lumină pe care o lasi zilnic printre oameni.

Stati o clipă să-mi notez ce-ai spus. Eu sint...

—Trecem o singură dată prin viață și cel mai important lucru pentru fiecare dintre noi e cum trecem prin singura noastră viață.

O clipă, doar o clipă să-mi notez. Repetați vă rog...

— Ce să repet? Așa zicea și Decebal către popor, acum aproape două mii de ani: „că nu-i totuna leu să mori ori cîine-nlăntuit!”

Dacă-ar gîndi toată lumea că dumneavoastră! C-o floare însă...

— Nu-i adevărat. Nu-i adevărat! Toate primăverile... prima primăvară a lumii a început cu o floare. Floare lîngă floare face cîmpul.

Fiecare palmă de pămînt își are istoria ei străveche. Toate părțile acestea luate laolaltă fac istoria noastră ca popor în lume. Orice istorie adevărată începe cu povestea unui om.

Intr-un desert s-a născut înții o floare apoi a apărut oaza, apoi cîmpia roditoare. E important să fii sămintă roditoare. Să pui un grăunte de adevăr la temelie unei idei. A unei vieți.

Scrieți cumva literatură, măcar așa, cînd nu vă vede nimeni?

— Nu, nici măcar pe ascuns. Dar as vrea să public și eu o carte.

Ziceați că nu scrieți. În

un fir de praf de ordinul zecimilor de miligram. Dar mă prîcep în general la multe. Toti mă știu de Nică-moasa-comunală.

Încep să înțeleg cum de sînteți atît de precis în vorbe și atît de măsurat în toate. Cum cîntăriți dumneavoastră cuvintele... Oamenii, situațiile...

— Patruzeci de oameni, asta-i toată metrologia. Noi sintem cu balantele. E un climat sănătos la noi, poate veniți odată. E o stare generală de echilibru.

As fi curios să aflu în ce relații sînteți cu sefii dumneavoastră? Nu mă-ndoiesc că veți fi la fel de sincer ca pînă acum.

— Să știți că din firea mea sint mai... revoluționar. Dacă un sef îmi trasează o sarcină și eu vîd, după douăzeci de ani de experiență, că nu-i bine ce-mi cere să fac, nu fac! Un subaltern docil execută. Eu mă cert, iau poziție. Cred că toată lumea ar trebui să ia poziție. Am avut un sef care mă aprecia: „Mă, tu ai multe realizări, dar n-ai învățat încă să ascuți ca lumea!” Ba da, sint ascultător. Dar ascult în primul rînd cu conștiința și apoi cu urechea. Degeaba faci un lucru dacă nu-l faci cu tragere de inimă. Or, că să-l faci cu tragere de inimă, trebuie să auzi și cu inima! Seții trec, muncitorul rămîne. Cîți sefi n-am văzut eu cîrșind la vale... Prestigiul unei întreprinderi stă pe umerii muncitorilor. Ei rămîn locului, sint ai locu-

doar ceea ce e folositor lui și societății.

Un doctor sau un inginer, oamenii de studii superioare, oameni de cultură, — dacă nu reușesc să-și impună voința în lucrurile îndreptate spre bine, dacă cedează vicțiilor și corupției, cu toată pregătirea lor superioară nu se pot considera printre adevărații oameni.

Sau dacă un om simplu are stăpînire de sine a unui om moral, influențează și pe cei din jur, pe cei apropiați, copiii, familia, colegii de muncă. E un punct de rezistență al binelui, un focar de sănătate în lume.

Victor Babes a fost întrebat odată ce l-a determinat să se facă medic. A răspuns: înții am fost medic pentru mine, apoi pentru familie și acum pentru societate. M-am întrebat: de ce n-as fi și eu, ca alții, omul care să se autoeduce pentru el, pentru familie și pentru societate? De la această întrebare pe care trebuie să și-o pună fiecare încete lupta cea grea, în singurătate, cu tine însuți.

De unde știți dumneavoastră toate acestea?

— Citesc. Îmi plac și medicina și matematica, filosofia și literatura, cu precădere științele exacte, științele naturii. Uitați-vă la un stup de albine, o comunitate de insecte, o formă de organizare a viului ajunsă aproape la perfecțiune: toate albinele lucrează după maximum de posibilități și nu-si iau

(Urmare din pag. 1)

cert: „Viitorul omenirii — sublinia președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu poate fi conceput decît pe baza celor mai noi cerceri, pe baza dezvoltării impetuoase a cunoașterii și punerii acestor cunoștințe în serviciul poporului”. Iată numai cîteva din cauzele care aduc în primul plan al atenției problema utilizării potențialului cercetării științifice și tehnologice.

Primul aspect care se impune observatorului avizat este universalitatea problemei. În structura mondială actuală, problema unei utilizări sociale adecvate (în raport cu criteriile multiple și diferențiate) a binomului C + D (Cercetare + Dezvoltare) se situează pe un plan privilegiat, deși nu toate țările sint confruntate cu aceeași cerințe. S-ar putea spune, și pe drept, că pentru majoritatea țărilor lumii, dezvoltate sau în curs de dezvoltare, problema cea mai presantă rămîne cea a creării potențialului C + D și nu cea a utilizării sale. O asemenea teză ar ignora însă specificul sarcinilor complexe ale dezvoltării în aceste țări, care sint obligate să combine într-un proces unic atenuarea și/sau lichidarea dezvoltării și o utilizare corespunzătoare a potențialului științifico-tehnologic, pentru că numai astfel crearea lui va avea efectele dorite la scara societală.

Universalitatea problemei pre-

supune însă o mare diversitate de strategii și căi pentru soluționarea ei. Tocmai de aceea insist asupra necesității de a lua ca punct de plecare premisa posibilității (și necesității chiar) a căilor alternative pentru dezvoltarea științifică și tehnică contemporană care trebuie să se traducă și în politici științifice și tehnologice alternative. Tocmai pentru că nu există un model unic posibil pentru dezvoltarea științifico-tehnologică sporește necesita-

aceste momente presupune rezolvarea unor probleme complexe. De ex. pct. 1 are bogate implicații de teoria planificării și de viitorologie; el reprezintă un proces deosebit de complex în care intervine „percepția” problemelor societale și „transpunerea” sau traducerea lor în probleme de cercetare. Problema creării „cunoașterii relevante” nu este mai puțin dificilă pentru că implică aprecierea „stării cunoașterii” într-un domeniu sau altul. În le-

cunoașterii științifice devine posibilă predominant în al treilea stadiu, cînd cerințele „externe” pot prelua rolul de stimulator al dezvoltării viitoare. E drept, teoria „finalizării” nu oferă criteriile care s-o valideze, stabilind cînd o disciplină științifică este preparadigmatică ori completă. În fine, problema utilizării practice nu este nici ea simplă, în literatura de specialitate fiind promovate mai multe sensuri ale utilizării, de care se leagă

și imprecis, că ea se realizează pentru a „îmbunătăți situația oamenilor”, pentru că, în această manieră, cineva ar putea spune că obiectivul ameliorării situației umanității este atins chiar dacă rezultatele sint relevante, măsurabile și/sau simțite doar pentru (sau de) o parte restrînsă a omenirii.

Or, termenul „societal” — așa cum s-a încetățenit în sociologie — vrea să spună, în cazul nostru, că utilizarea C + D presupune efecte măsurabile la scara și în beneficiul întregii societăți; și dacă, prin extensie apreciată ca legitimă din cauza interdependențelor crescînd ale lumii actuale care nu acționează univoc (așa cum K. Deutsch o sublinia chiar pentru S.U.A., arătînd în ce măsură își datorează progresul celorlalte țări ale lumii), am include în ecuația utilizării societale, ca parte intrinsecă și necesară, cooperarea științifică și tehnologică internațională, aceasta înseamnă că s-ar putea incorpora și procesele structurale, naționale și internaționale, care fac posibilă, gradual, o asemenea utilizare. O analiză realmentă științifică a problemei esențiale „pentru cine este (și trebuie să fie) utilă cercetare științifică socialmente relevantă?” nu poate rămîne în pragul realităților contemporane prezente. Or, problema valorilor, scopurilor și normelor este indisolubil legată de cea a structurilor socio-politice naționale și internaționale.

Știință și politică

tea unei politici cu adevărat științifice, cu valențe creatoare pentru acest domeniu al dezvoltării pe de o parte, iar pe de alta crește responsabilitatea socială a decidenților în cadrul acestei politici.

Pentru a înțelege mai bine cadrul preocupărilor, e util, poate, să amintesc că aplicarea societală a „abordării științifice” presupune o triplă problemă: 1. — previziunea și identificarea tendințelor și problemelor ce apar în societate și/sau în sistemul C + D; 2. — crearea sau dezvoltarea cunoașterii relevante (C + D) și 3. — aplicarea practică a rezultatelor C + D. Fiecare din

gătură cu modul în care diferitele stadii ale dezvoltării își găsesc o aplicabilitate societală s-a produs un model cunoscut sub denumirea de teoria finalizării. Ea postulează un model trisdadial al dezvoltării unei discipline științifice: a) un stadiu „pre-paradigmatic” (în sensul utilizat de Thomas Kuhn); b) un stadiu de „paradigmatizare” sau dezvoltare teoretică — în care știința are nevoie de autonomie pentru a-și soluționa propriile probleme teoretice; c) un stadiu de „finalizare”, în care dezvoltarea teoretică și-a dobîndit completitudinea. În această viziune, o aplicare societală a

și identificarea diferitelor standarde de utilizare.

Iar pentru a cuprinde întregul proces este necesară cunoașterea modului în care operează, pe de o parte, (sub)sistemul C + D și, pe de altă parte, sistemul societal (național)corespunzător, precum și înțelegerea interacțiunii, interdependenței și transformărilor dintre ele.

Dacă nu considerăm necesară discutarea modelelor propuse, socotim că se impune însă precizarea sensului sintagmei „utilizarea societală a C + D”. Evident, ni se pare insuficientă o definiție care consideră, extrem de generic

Extraordinarele căi pe care le deschide și în investigația medicală automatizarea, folosirea tehnicilor de calcul (ne referim, de astă dată, la posibilitatea realizării unor analize medicale cu precizie maximă — în timp foarte scurt — și cu precizie extrem de ridicată) a impus pe plan mondial, în ultimul deceniu, aparatura de laborator cu facilități de programare (cu microprocesoare încorporate). Aceasta a condus la o devalorizare a aparatului uzual, chiar și a celei automatizate dar fără programare, impunând o atitudine reflexivă cu privire la strategia dotării laboratoarelor de diagnostic paraclinic și de cercetare medicală. Analiza atentă a problemei a scos în evidență oportunitatea abordării unei alternative strategice — aceea a păstrării aparatului existent și valorificarea acestuia cu ajutorul microcalculatoarelor — tendință manifestată pe plan mondial nimeni, nicăieri în lume (practică a dovedit-o) nu-si mai poate permite să arunce aparatul numai pentru că e demodat.

În cele ce urmează vom prezenta o experiență extrem de interesantă, al cărei grad de reușită o impune astăzi drept o realizare de excepție în domeniul tehnicii medicale de investigație nu numai pentru spațiul românesc. Este vorba de Laboratorul central de spectrofluorimetrie — BIOSPEC — al Academiei de Științe Medicale, laborator ce funcționează în Institutul de virusologie „Stefan Nicolae”.

Mai întâi, câteva detalii menite a arăta cititorilor noștri ce este spectrofluorimetria și ce cuprinde aria de probleme abordate și rezolvate în acest laborator, oferite de către conducătorul colectivului BIOSPEC, dr. Oswald Hörer. Deci, spectrofluorimetria este o metodă de analiză care folosește lumina emisă de o substanță atunci când este iradiată cu o lumină cu alte caracteristici spectrale. De exemplu, foarte multe substanțe iradiate cu lumină ultravioletă emit în domeniul vizibil al spectrului o fluorescență ale cărei culori și intensitate sînt specifice substanței respective. Tocmai acest fenomen stă la baza metodei spectrofluorometrice de analiză. Farmacopeea americană, una dintre cele mai severe din lume, nu acceptă nici un produs fără analiză spectrofluorometrică, fără probe de fluorescență, pentru că această analiză este de mii de ori mai sensibilă în relevarea prezenței substanței în concentrații foarte reduse. Am amintit acest amănunt pentru a sublinia o dată în plus locul ocupat în prezent de spectrofluorimetrie. Folosirea sa în analizele medicale cele mai diverse asigură prin sensibilitatea înaltă, accesibilitatea unor determinări imposibile de efectuat, prin alte metode spectrofluorometrice; de asemenea, permite reducerea substanțială a volumelor probelor de analizat — iar prin aceasta înlătură stresul pacienților — ca și reducerea

consumului de reactiv de sute și mii de ori față de metodele fotometrice uzuale (să nu uităm că economia de reactivi înseamnă, practic, economie valutară).

În momentul de față, microprocesoarele au devenit o componentă aproape universală a întregii aparaturii medicale. În aceste condiții, s-au dezvoltat două tehnologii diferite: pe de o parte, crearea de aparate cu funcții specifice, dotate cu microprocesoare (calculatoare programate exclusiv pentru funcțiile respective), iar, pe de altă parte, s-a recurs la interfațarea unuia sau mai multor aparate la un calculator. S-a optat

Diagnosticul — o dilemă strategică

pentru cuplarea cu un calculator, ceea ce a constat primul pas în crearea a ceea ce constituie azi laboratorul BIOSPEC. Începînd din 1980, aici a fost abordată problema automatizării analizelor spectrofotometrice prin calculator, acționîndu-se pe trei direcții principale: Automatizarea operațiilor spectrofotometrice cu ajutorul unui microcalculator din seria Felix M 13; proiectarea și construirea de noi dispozitive care să poată fi acționate prin același microcalculator și să reprezinte accesoriile ale spectrofotometrului de bază; extinderea automatizării prin robotizarea unor operații de rutină.

Este evident, ne spune doctorul Hörer, că interfațarea unui aparat clasic la un calculator crește nu numai eficiența exprimată prin numărul de analize care se pot efectua în aceeași unitate de timp, ci mai ales precizia și sensibilitatea măsurătorilor. Interfațarea a fost realizată cu ajutorul unui dispozitiv electronic standard, ce permite ca semnale diferite de cele utilizate de calculator să fie adaptate acestora din urmă. Aceste interfețe standard fac parte din dotarea opțională a calculatoarelor și microcalculatoarelor produse în serie, în țară.

În cazul existenței mai multor substanțe fluorescente în amestec, mai ales în concentrații foarte mici ale acestora, se pot face analize curente, cum ar fi determinarea în soluție a adrenalinei și nonadrenalinei din produse biologice, utilizînd o unică probă; datorită concentrațiilor foarte mici ale adrenalinei și nonadrenalinei ce trebuie detectate, în cazul acestei analize singura metodă utilizabilă este fluorimetria.

Folosînd un accesoriu, pot fi identificate și evaluate cantita-

tiv substanțe toxice la concentrații mai mici de o miliardime de gram, cum sînt aflatoxinele. Acestea sînt produși cu o toxicitate fără precedent, a căror detectare în condiții clasice de analiză implică riscuri deosebit de mari pentru cel ce le manevrează.

Un alt avantaj al fotometriei asistate de calculator îl reprezintă și posibilitatea prelucrării analitice rapide a unor spectre de fluorescență, astfel pot fi puse în evidență cantități chiar mai mici de a miliardă parte dintr-un gram de substanță deosebit de cancerigenă, cum este 3,4-Benzopirenul.

Alte probleme de interes biomedical deosebit, ca de exemplu determinarea intoxicațiilor acute cu plumb prin evaluarea protoporfinei, măsurarea unor indicatori ai îmbătrînirii făcînd o genetică experimentală pe animale prin determinarea lipofuscinei — sînt numai cîteva dintre domeniile de vîrf ale aplicațiilor spectrofluorometriei abordate în BIOSPEC.

De o mare actualitate, continuă interlocutorul nostru — sînt problemele legate de structura membranelor celulare modificate prin diverse procese, ca, de exemplu, ateromatoza sau infecția virală. Pentru rezolvarea acestor probleme, se folosesc accesorii de polarizare a luminii și de prelucrare specială a spectrelor de polarizare a fluorescenței obținute, accesorii care (ca de altfel toate accesorii folosite în laborator) sînt creația colectivului de aici. Fiînd vorba de lucrul prin calculator, e de la sine înțeles că toate aceste analize se fac cu ajutorul unor programe, realizate, de asemenea, de colectivul laboratorului, programe ce pot fi puse la dispoziția tuturor laboratoarelor din țară. Extraordinara flexibilitate pe care o oferă asistarea de către calculator a unor măsurători explică de ce pe plan mondial numărul aparatelor interfațate la calculator și al soft-urilor comercializate este din ce în ce mai mare.

Nu putem încheia prezentarea laboratorului BIOSPEC din Institutul de virusologie fără a pomeni de una din ultimele realizări ale colectivului său. Este vorba de microrobotizarea determinării fotometrice utilizînd plăci cu microgodeuri în vederea evaluării unor tîrîuri de interes virusologic prin EIA (enzime immunoassay). Acest sistem microrobotizat valorifică atît posibilitățile și performanțele spectrofluorometriei, cît și flexibilitatea operațională a programelor implementate pe calculator. Și pentru a înțelege exact valoarea realizării colectivului laboratorului BIOSPEC, trebuie arătat că în lume asemenea determinări se fac cu aparate strict specializate, extrem de scumpe, realizate de cîteva mari firme de tradiție în producerea de aparatură medicală.

cuitarea clemelor de iesire din dispozitiv. Datorită procedurii de încărcare în impulsuri pînă la 6 Arperi se evită șocurile de supracurent care conduc la dezlipirea pastei de pe plăcile acumulatorilor cu plumb. Pe aparatul de mărimea unui telefon, cu un design ultramodern, există afișată durata încărcării, în funcție de capacitatea în A/h a acumulatorului vehiculului, între 10 și 15 ore. Se alimentează a rețeaua de

Încă un drum în tratamentul paradontozei

O mare parte din populația planetei suferă de paradontopatie cronică marginală, o afecțiune a paradontului marginal (gingia, osul, ligamentul, cementul, țesutul care susține dintele în alveolă și echilibrează forțele de masticație ce se exercită pe dinte). În prezent, se consideră că jumătate din dinții pierduți se datorează cariei dentare, iar cealaltă jumătate, paradontopatiei marginale. O boală de masă, așadar, care, chiar dacă nu are un prognostic foarte grav, este extrem de neplăcută și stresantă, în formele în care se manifestă: paradontopatii inflamatorii și degenerative, cu evoluție cronică și progresivă, ce duc în final la pierderea dinților.

Tratamentele aplicate pînă în prezent sînt, în general, nespecifice, ele constînd în igienizare, tratament antiinflamator, fizioterapie, medicamentos, chirurgical, proteic etc.; aceasta deoarece cauza bolii nu a fost încă deplin elucidată.

Între cercetările și soluțiile de ultimă oră, se evidențiază cea a colectivului condus de prof. dr. Memet Gafar, șeful catedrei de odontologie și paradontologie de la Facultatea de stomatologie din București, colectiv din care fac parte medicul primar Ion Teodor Georgescu, de la Dispensarul ICAB, asistentul universitar Horia Dumitriu, de la Facultatea de stomatologie, și medicii Irina Coșîță și Marian Neguț de la Institutul Cantacuzino. Drumul l-a deschis doctorul I.T. Georgescu, în urmă cu trei ani, remarcînd frecvența cu care paradontopatiile marginale apar la bolnavii de reumatism cronic degenerativ; și, cum cercetări recente susțin că procesul de alergice bacterian stafilococic ar putea constitui un falcor etiopatogenic al bolilor reumatismale cronice evolutive a fost luată în studiu posibilitatea ca și paradontopatiile marginale cronice să aibă aceeași etiopatogenie.

S-a început cu însășiștiri pe medii de cultură cu puroi recoltat din pungile paradontale, în 9 din 13 cazuri evidențindu-se prezența stafilococului auriu hemolitic, care a răs-puns favorabil tratamentului specific cu vaccin stafilococic (produs de Institutul Cantacuzino), cu efect desensibilizant și imunizant. (Deși printre ipotezele privind etiologia paradontopatiilor marginale, unele au avut în vedere și cauze infecțioase și (sau) alergice, nu se precizase ferm un asemenea agent causal). Experimentat pe pacienți, tratamentul cu vaccin stafilococic a înregistrat rezultate impresionante, 90 la sută dintre aceștia cunoscînd o ame-

liorare spectaculoasă a bolii. Relevant ni se pare primul caz tratat; îl vom reda deci și cititorilor. În vîrstă de 42 de ani, pacientul se prezintă la consult cu o paradontopatie cronică marginală profundă în formă gravă, cu toți dinții mobili, cu secreție purulentă mare; de fapt, venise la medic pentru a-și extrage 3 dinți ce nu mai erau deloc implantați, urmînd să efectueze apoi și un tratament protetic. După 10 injecții, s-a observat schimbarea bruscă a aspectului gingivilor, culoarea violacee de stază s-a modificat spre roz, gingiile nu mai singerau nici la atingerea cu sonda, secreția purulentă scăzuse și mobilitatea dinților se diminuase vizibil.

Colaborarea cu Facultatea de stomatologie din București a creat posibilitatea verificării pe un număr mai mare de subiecți a soluției, permițînd aprofundarea studiului și stabilirea formulei optime de tratament. Procentul de 90 la sută pacienți ce răspund favorabil la tratament (înregistrat la primul lot tratat), se menține. Colectivul condus de profesorul Gafar continuă cercetările. Tratamentul, constînd într-o serie de inoculări succesive cu vaccin stafilococic în diluții diferite, și-a dovedit eficacitatea în peste 100 de cazuri, ținute sub observație în cadrul Dispensarului I.C.A.B. și al Facultății de stomatologie.

„Deși cunoscut în literatură ca posibil prezent în pungile paradontale, stafilococul auriu nu a fost cercetat pînă în prezent, ne spune asist. univ. Horia Dumitriu. Experimentele noastre l-au evidențiat. Ceea ce constituie însă noutate în domeniu, este folosirea vaccinului stafilococic în paradontopatii. Datele obținute de noi în această privință sînt, fără îndoială, foarte interesante, ele deschizînd un drum nou în tratamentul paradontopatiilor cronice marginale. În același timp, vaccinul ne ajută în înțelegerea mecanismelor de producere a bolilor, ca și în descifrarea răspunsului imun”.

Experimentul continuă. Cu siguranță, stafilococul nu acționează singur, ci într-o asociație microbiană în care el s-ar putea să aibă un rol dominant: în formele care au fost rebele la tratament, s-ar putea chiar să fie vorba de un alt agent.

Un drum nou, o speranță nouă. Tratamentul original cu vaccin stafilococic în paradontopatiile cronice marginale a confirmat speranțele celor care l-au urmat.

ROXANA PAICU
MANOLESCU ■

Locul de naștere a 255 de familii de aparate, întreprinderea de aparate electrice de măsurat din Timișoara și-a statornicit o firmă pentru care s-a luptat încă din primul an al existenței sale, un an nu prea îndepărtat în timp: 1970. AEM sînt inițialele cunoscute azi pe toate meridianele, căci în întreaga lume se cere folosirea cît mai economică a energiei și materiei prime, iar economie înseamnă măsurători cît mai exacte ca și reglări automate de mare finete, pe care timișorenii știu a le face astăzi cu mare artă.

Nu ne putem aventura în a vă prezenta gama extrem de largă a preocupărilor întreprinderii timișorene și nici măcar noutățile de ultimă oră nu vi le putem creiona pe toate. Sînt mult prea multe. Am acceptat, cu entuziasmul celui ce se vede în imposibilitatea de a alege singur, propunerea unuia dintre specialiștii locului: Constantin Ghiță, președintele Comisiei municipale a inginerilor și tehnicienilor din Timișoara, sufletul trupei inventatorilor de la IAEM. Oferta era tentantă și, de ce să nu mărturisim, reporterul a contat pe interesul pe care-l va stîrni în rîndul multora dintre dumneavoastră, stimat cititori: invenții și inovații AEM pentru autoturismul personal.

Întreprinderea din Timișoara colaborează, printre altele, și cu întreprinderile producătoare de automobile din țară, motiv pentru care între multele nou-

tăți tehnice prezentate, sînt cîteva menite a-i interesa în mod deosebit pe posesorii de autoturisme, inclusiv pe cei care, după expresia inginerului Constantin Ghiță „nu știu despre mașină decît unde se pune benzina și unde se află cheia de contact”. Înaintea unei succinte prezentări pe care o veți găsi în rîndurile următoare, menționăm că toate cele 8 invenții purtînd marca AEM sînt brevete ale anului 1987.

Pentru autoturismul dumneavoastră

REDAC — procedeu și dispozitiv pentru încărcarea acumulatorilor autovehiculelor — reprezintă un progres net față de ceea ce ne oferea pînă acum comerțul. Procedeu a fost gîndit de autorii săi, inginerii Marcel Damian și Ion Bivolaru, astfel încît viața acumulatorului să fie mult prelungită. Dispozitivul este autoprotejat la suprasarcini și scurtcircuitări. Eventualele stîngăcii ale soferului amator nu distrug nici acumulatorul nici dispozitivul. Dacă din lipsă de minime cunoștințe se fac greșit legăturile, dispozitivul semnalează acustic și optic eroarea, fără a produce nici cel mai neînsemnat accident. Același lucru se întîmplă și la scurtcir-

220 V și funcționează în medii de temperatură ce pot varia între -20°C și +40°C. Pentru baterii de la 15 la 90 A/h, dispozitivul are o greutate de 2,5 kg.

Dacă nu reușiți să vă porniți motorul datorită temperaturii ambiante foarte scăzute, vi se oferă alimentatorul START, aparat ce conține în interior același procedeu de încărcare a acumulatorilor în impulsuri de curent, avînd un curent nominal de 20 A și un întrerupător cu declanșare automată la 60 A. În momentul pornirii autovehiculului cu dispozitivul conectat la bornele acumulatorului, parte din șocul de pornire este preluat de acest dispozitiv, ceea ce

iară este foarte important pentru durata de viață a acumulatorului, care crește astfel cu circa 30 la sută. Avînd același gabarit cu cel al REDAC-ului, START îl poate înlocui, posesînd în plus funcțiunea de pornire a mașinii pe timp de iarnă.

IPATR este tot o instalație destinată pornirii autovehiculelor în medii de temperatură foarte scăzute. Supranumit „robotul de pornire mașinilor”, avînd un curent nominal de

400 A cu tensiuni de 12—24 volți, cu capacități de la 8 la 150 A, poate fi folosit nu doar la încărcarea tuturor tipurilor de acumulatori, ci și la pornirea tractoarelor și autocamionelor pe timp rece. Urînd din loc și cea mai îndărătnică mașină, IPATR prezintă și funcția de control a capacității bateriei de 12 și 24 V. Efectuează, de asemenea, operația de desulfatare.

MB — inovația inginerului Ladislau Kollar, se prezintă sub forma unui aparat de mărimea unui pachet de țigări, care permite unui conducător auto — ceva mai priceput de data aceasta — să-și regleze funcționarea mașinii. Avînd domenii de tensiune de 1,5 V, 15 V, 30 V,

aparatură permite verificarea întregii instalații electrice a unui autoturism: tensiunea pe elementele acumulatorului, funcționarea schemei de încărcare a acestuia, depistarea elementului defect din instalație. Poate efectua, totodată, verificarea și reglarea diverselor turatăi ale motorului, ca și a unghiului DWELL (deschiderea platinelor care dau scintila la motor). Oriunde pe sosea, îți poți deci verifica mașina, asta însemnînd timp cîștigat, drumuri mai puține la service și, de ce nu, economie de energie nervoasă.

Inginera Irina Gruber a gîndit și conceput un instrument care să indice în timpul cursei consumul instantaneu de benzină în litri pe suta de kilometri. Astfel a apărut MOTOR-TESTER, care se așază pe bordul mașinii, zonele colorate ale cadranelor permițînd și o apreciere a funcționării corecte a motorului chiar de către conducătorii auto mai puțin experimentați.

Următoarele două invenții ale specialiștilor timișoreni vin în sprijinul atelierelor de vulcanizare și a service-urilor. Ion Bivolaru, Sabin Popa, Alexandru Nagy și Sorin Ionescu de la IAEM Timișoara au conceput o serie de instalații de vulcanizat anvelope mari, anvelope mijlocii și mici. Prin vulcanizarea pot fi recuperate acum toate tipurile de anvelope cu defecte de tip perforare.

LIANA MOLNAR ■

Vești dintr-o mare expoziție

De la aragazul care se „spală” singur la seringă fără ac

Zilele acestea am asistat, fără îndoială, la momentul unei noi întâlniri dintre om și tehnică. Fiecare panou sau exponat fizic prezentat în Pavilionul J al Complexului expozițional Piața Științei avea, parcă, menirea de a-ți dezvălui strădania de a ajunge la mașina perfectă, izvoară din creierul omului pentru a-i depăși cu mult puterea minii.

Expoziția de creație științifică și tehnică din ramurile industriei electrotehnice și electronice, deschisă sub generoasa egidă a Festivalului național „Cîntarea României” — ediția 1987—1987, a însemnat cu mult mai mult decît prilejul oferirii unor binemeritate distincții. O ocazie în plus pentru schimburi de experiență, resimțite mereu ca o necesitate pentru specialiști, expoziția demonstrează, cu puterea exemplului, înaltul nivel de creativitate tehnică la care s-a ajuns. Cele peste 500 de produse realizate de inventatori din 7 centrale industriale, cuprinzînd 100 de

unități și 13 institute sau centre de cercetare științifică și inginerie tehnologică, înseamnă tot atîtea noutăți de marcă în domeniul luat acum în discuție. Nu ne vom risipi în multe cuvinte. Exemple oferite de Ion Dobre de la Direcția tehnică a Ministerului Industriei Electrotehnice, exemple luate chiar și la întâmplare, avînd în vedere că toate exponatele poartă pecetea valorii, vor susține, fără îndoială, cele afirmate mai sus.

Instalația de preîncălzire pentru motoarele Diesel tip P 12,5, realizată de I.C.S.I.T.E.M., înscrisă la capitolul eficientă economică cifra de 1 miliard lei anual. De reținut: pentru un autovehicul cu motor de 215 CP, la o singură pornire pe zi se realizează o economie de 1,4 tone combustibil într-un an.

Pe linia introducerii robotizării în industrie, întreprinderea „Electromotor” Timișoara propune spre generalizare, la nivel de economie națională, o celulă flexibilă robotizată pentru prelucrarea arborilor mo-

toarelor electrice. Aplicarea ei duce la o creștere a productivității muncii cu peste 350 la sută. Tot în scopul modernizării proceselor tehnologice, specialiștii de la „Electrotehnica” București au gândit o mașină de implementat componente electronice, cu indicarea locului de implementare semiautomată, cu spot luminos și comandă numerică pentru nu mai puțin de 50 tipuri de componente electronice. Dincolo de substanțiala creștere a productivității muncii, noua creație aduce un câștig de 460 800 lei anual.

Din categoria bunurilor de larg consum rețin atenția, atît specialiștilor, cît și celor mai puțin pricepuți, mecanismele de ceas autonom cu baza de tip electronic și motor pas cu pas. Acestea vor fi încorporate în viitoarele noastre ceasuri de masă și de perete, avînd asigurarea creatorilor săi — cercetătorii Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru mecanică fină și școli — că nu se vor abate de

la măsurarea precisă a timpului nici cu o secundă.

Ca la toate aparițiile sale „în public”, „Electronica” București atrage atenția și de această dată în mod deosebit. Gama de aparate de radio tip stereo „Miniturn”, sistemul pentru audiții de înaltă fidelitate modular — încorporînd pick-up, turner, casetofon, egalizator, amplificator stereo și incintă acustică —, ultimul tip de televizor color, Electron — 5 100, se prezintă nu numai ca design, ci și ca nivel calitativ, în pas cu realizări similare ale multor firme de prestigiu în lume.

Emailul cu proprietăți de autocurățire obținut de întreprinderea sătmăreană „23 August” ne va oferi în curînd aragaze ce nu vor mai avea nevoie de neplăcuta operațiune de întreținere pentru că, ne asigură Simion Ghiță, din Centrala industrială mecanică și de articole casnice, grație ingenioasei invenții acestea se vor „spăla” singure.

Un sector aparte, un capitol puțin cunoscut pînă nu demult, îl constituie aparatura medicală. Grație cunoscutului medic general dr. Mircea Olteanu, de la Spitalul Militar Central, în colaborare cu dr. Maria Ciocmarean și ing. Gh. Păscuț, oftalmologia beneficiază de un nou aparat de incizie refractivă, utilizat în intervenții chirurgicale de mare finețe. Și încă un exemplu. În premieră mondială, vom beneficia de injecții... fără ac. Clasică seringă este înlocuită de un aparat pentru administrarea soluțiilor medicamentoase, în care acul este înlocuit de un jet capabil să realizeze perforarea tegumentelor. Autori: M. Andronic, R. Gruia, M. Negoiță.

Ceea ce ne-a oferit zilele acestea Complexul expozițional Piața Științei a fost mai mult decît o expoziție. Am numi-o, fără teama de a greși, o demonstrație de creativitate și calitate; o dovadă concretă a unui unanim recunoscut adevăr — știința promovează dezvoltarea tehnicii. Recenta expoziție ne mai arată viteza cu care se produc schimbările în producția industrială. Iar într-un timp în care elementele științei devin un bun al tuturor oamenilor, aceste rapide transformări vizează perfecțiunea.

LIANA MOLNAR

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE

Eminescu și științele vieții (I)

Animat de un interes fără margini, de o curiozitate nicoară satisfăcută, pentru cunoașterea lumii, vieții, omului, evoluției, Eminescu ne apare astăzi tot mai mult — în special în lumina manuscriselor sale, dar nu doar a lor —, drept un veritabil erudit-autodidact. Nu un om de știință, nici un cercetător științific, am mai arătat aceasta în coloanele acestei reviste, dar drept un nesățios cititor de cărți științifice, care acumulează cunoștințe în practic toate domeniile, care știe să selecteze spre traducere integrală (chiar fără intenție de publicare) tocmai acele articole și studii care vor deschide noi pagini în cunoașterea Universului, constituind adevărate pietre de hotar, ca acel articol din 1842 al medicului J.R. Mayer — multă vreme contestat — care fundamentează legea conservării energiei. Fără filonul științific al uriașei sale personalități, ca și fără cel filosofic, filonul de orientalist, filonul istoric, filonul patriotic, filonul cultural-general — fără a mai vorbi de filonul major, liric, ca și de cel al prozei și dramaturgiei sale — Eminescu nu ar fi fost Eminescu, nu ar fi fost „gigantul” de care ne vorbește într-un inspirat eseu profesorul Edgar Papu, dotat „cu tentacule multiple, deschise, asemenea unor polipi uriași, întocmiți să absoarbă totul” (Apolo sau ontologia clasicismului).

Științele vieții au constituit dintotdeauna o preocupare majoră pentru poetul-gînditor; ea se reflectă pe spații largi în manuscrisele sale și — într-o anumită măsură — în publicistică și proză. Eminescu și-a pus și în această privință marile întrebări

ale cunoașterii: ce este viața, cum ia naștere și cum se stinge, cum și de ce evoluează formele de viață, în ce constau procesele vitale și care este mecanismul lor? O mare admirație pentru ceea ce am putea numi „logica viului” caracterizează observațiile sale, un imens interes pentru enigmaticele biologice: „...nouă-nă viața e o cifră nențleasă” (La moartea lui Neamțu).

De anumite lucruri se declară sigur, ca atunci cînd scrie, în mai multe rînduri: „Cine nu minte niciodată este natura”. În manuscrisul 2270, fila 161 verso, citim: „Organismele, mașine intercalate în linia directă a mișcărilor mari ale Universului — paranteze într-un text general”. Studiind științele naturale, biologia, Eminescu căuta înainte de toate semnificații, elementele concrete îi erau de folos pentru edificarea viziunii sale despre existență, despre viață. În problema evoluției lumii vii, își exprimă astfel opțiunea: consideră ca factori decisivi ereditatea (factorul conservator) și adaptațiunea (factorul de schimbare și progres). Ca mulți dintre oamenii noștri de știință ai epocii, este adeptul darwinismului și adversarul detractorilor săi: „Biserica, scrie el, condamnă pe Giordano Bruno și pe Darwin pentru că ei descoperă secretele coteriei. Biserica știe de mult ceea ce acești învățați descopăr. Dar biserica ține oamenii în cercul adevărilor fenomenologice. De la nouen ea respinge pe omul de rînd” (ms. 2255, f. 377). În alt loc, îl găsim preocupat de implicațiile psihice ale cercetărilor de eraniologie. Il preocupă, pe de altă

parte, în cel mai înalt grad — și nu este deloc surprinzător — esența geniului și a genialității, comentînd de aceea lucrarea din 1869 a medicului și naturalistului Francis Galton, în legătură cu ele.

În perioada studiilor sale universitare de la Viena și Berlin, audia nu numai cursuri de filosofie, drept, istoria artelor, etc., ci, în mod frecvent, și de biologie și medicină, predate de profesori care erau savanți renumiți. T. V. Ștefan își amintea că Eminescu asista, în capitala austriacă, la disecții pe cadavre, ceea ce îi stîrnea întotdeauna interesul, și nicidecum degețat, căci în felul acesta lua nemijlocit contact cu structura viului. Pe de altă parte, în Amintirile sale, I. Slavici relatează, parcă surprins, că, după ce, datorită cursurilor de fiziologie ale profesorului E. Brücke, Eminescu „prinsese slăbiciune” pentru această știință, iar de la ea trecuse, în mod firesc, la botanică și zoologie, el a ajuns la concluzia că „nu putea să înțeleagă fără de fizică”, adică fără să cunoască legile fizicii — viziune evident interdisciplinară. Tot astfel, în articolul Cultură și știință, pe care îl traduce, cu mici modificări, după Das Leben der Seele de Moritz Lazarus (după cum a descoperit Dan Petrovanu), poetul adera la tezele interdisciplinare ale acestuia, arătînd că „toate științele stau într-o legătură, ca o rețea” (în acea vreme, interdependența științelor nu era unanim acceptată, unii savanți apărînd cu hotărîre „autonomia” disciplinei pe care o reprezentau).

Marguerite Yourcenar enunță un incontestabil adevăr cînd scrie: „Una din modalitățile cele mai bune de a recrea gîndirea unui om: a-i reconstitui bibliotecă”. Misiune deosebit de dificilă în cazul lui Eminescu. Mai întii, fiindcă, în veșnică lipsă de bani, revindea adesea cărțile odată citite, apoi fiindcă din cele păstrate puține au ajuns pînă la noi. Iată totuși cîteva notații interesante: Într-o listă de cărți a poetului din ms. 2285, f. 71 v. figurează lucrarea naturalistului și gînditorului materialist Ștefan C. Michăilescu In-

fluența luminei asupra vieții (1871), iar într-o altă listă, din ms. 2276 B, chiar pe ultima copertă, se află, printre cărțile aparținînd lui Eminescu, cunoscuta lucrare de popularizare și filosofie a științei Minunile naturii de Iuliu Barasch, ediția din 1850. În cele două rafturi de cărți provenite din biblioteca lui Eminescu din Sala de manuscrise și carte rară a Bibliotecii Centrale Universitare din București, figurează aproape exclusiv cărți științifice, printre ele L'Esprit des bêtes, de naturalistul, scriitorul și publicistul Alphonse Toussenel (1858).

Vastele, am spune pătimașele sale lecturi (care au constituit, chiar mai mult decît audierea cursurilor universitare, baza culturii sale științifice) i-au creat posibilități nebănuite de înțelegere a naturii; totodată, inteligența sa pătrunzătoare, orizontul său filosofic larg l-au dus adesea la concluzii originale, clarvăzătoare.

Idei de sorginte entropică își găseseră expresia în formulări ca: „Fiecare formă trebuie să degenereze; devine incompatibilă cu timpul, ba chiar în apariția formei, în mijlocul curentului vieții sale, putem observa germeii morții sale [...] Viața e germenul morții, moartea germenul vieții” (ms. 2285, f. 182). Alteori, orientarea sa e cu totul diferită, exprimînd bucuria de a exista, ca atunci cînd vorbește de „frumusețea naturală a vieții și a simfemintelor” (ms. 2255, f. 213).

Geneticianul Lucian Gavrila, într-un articol publicat în „Contemporanul” nr. 19 din 7 mai 1982 (Eminescu și științele biologice), observă că poetul „manipula cu mult înainte de elaborarea teoriei generale a sistemelor de către Ludwig von Bertalanffy noțiuni de integralitate a sistemelor biologice și de integrare a subsistemelor în sisteme...” Eminescu „a introdus pentru prima dată în literatură științifică românească conceptul de integralitate” (ms. 2264, f. 332 și 336).

I. M. ȘTEFAN

Oameni cu idei

Maistrul Aurel Șucă își desfășoară activitatea la Întreprinderea de utilaj greu Craiova și este de meserie instalator. Printre multe altele, a avut în sarcină și întreținerea difteritelor instalații sanitare. A observat, cum de altfel ni se întâmplă și nouă la instalațiile din apartamente, că bătaia de cap cea mai mare i-o aduc capetele de robinet sau obturimerele, cum se mai numesc. Mai altfel spus, este vorba despre acele piese care, cînd se găesc în comerț, costă 20 de lei. În locuințe și în economie se folosesc milioane de astfel de piese. Și totmai ele se defectează cel mai des. Care sînt defecțiunile pe care le-a constatat maistrul Șucă și cum s-a gîndit să le remedieze în ideea de a-i da capului de robinet o viață cît mai lungă?

Capul de robinet existent în fabricație are un filet scurt. În timpul manevrei, spre sfîrșitul cursei, la închidere, filetul lucrează doar pe ultimele flancuri, ceea ce duce la uzura lui prematură. O altă sursă de defecțiune este oringul, o garnitură de cauciuc interioară, a cărei înlocuire presupune timp și o oarecare îndeminare. Actualul cap de robinet nu permite, tot din cauza filetelor scurte, decît una, maximum două frezări ale scaunului de robinet. Cine a încercat vreodată să facă un robinet să nu mai curgă, ne-a înțeles.

Maistrul Aurel Șucă a imaginat un nou tip de cap de robinet. Este prevăzut cu un filet special care permite utilizarea lui integrală în timpul manevrei. Lucrează deci pe toate flancurile. Este robust. Se folosește pentru aceeași dimensiune a capului de robinet. Permite frezarea scaunului de robinet de cite ori este nevoie. Garnitura interioară a fost înlocuită cu o presetupă. Defecțiunile acesteia se remediază pe loc, prin stringerea unei piulițe. Noul cap de robinet este gîndit și executat să se potrivească la garniturile existente, precum și la robinetele de trecere. Ideea există. Mai mult, este materializată în stadiul de prototip.

Este perfect noul cap de robinet? Pînă la maistrul Șucă se gîndește că el ar mai putea fi îmbunătățit, mai ales în ceea ce privește designul. Poate că un cap de robinet de concepția maistrului Șucă, re-proiectat de la A la Z, ar arăta un pic altfel. Într-un calcul tehnico-economic în care ar fi luate în considerație valoarea materialelor, manoperei, fiabilitatea, s-ar putea decide inginereste valoarea ideii maistrului.

Așa, mai mult în joacă, capul de robinet, maistrul Șucă i-a adaptat un traductor care comandă un circuit electric alimentat la curent continuu de 2 V. În poziția deschis a robinetului se aprinde un bec de semnalizare. Maistrul Șucă și l-a montat pe ușa de la ieșirea din apartament. Cînd vrea să plece de acasă și vede becul aprins, știe că trebuie să închidă robinetul. Această mini-instalație de semnalizare a fost imaginată în ideea prevenirii inundațiilor cauzate de robinetele lăsate deschise mai ales la bucătării, unde lavoarul n-are preaplin și nu se prevăd sifoane de pardoseală. Prin ingeniozitatea lui, sistemul de semnalizare s-ar putea adapta și folosi și în alte situații. Părerea noastră este că ideile maistrului Șucă pot fi folosite, că a venit vremea îmbunătățirii funcționalității capului de robinet. Să ne gîndim doar cîte asemenea piese am fost nevoiți în propriile noastre apartamente să schimbăm. De altfel, cererea pe piață este atît de mare, încît ele nici nu se prea găesc în comerț. Capetele de robinet ale maistrului Șucă n-au moarte.

OPREA GEORGESCU

„Bilte, kommen Sie zu mir!“ (Veniți, vă rog, la mine!) a exclamat, plăcut surprins, un turist german venit la tratament în Băile Felix în clipa când a zărit un bătrân îmbrăcat în pantaloni și cămașă de in, albe, acoperit cu o pălărie de pai contra arșiței.

Bătrînul a tresărit brusc, cu o zvîcnire aidoma unui impuls imperios care te trezește din somn. S-a apropiat de turistul care a întins mina ca și cum ar fi vrut să se convingă că e un om în carne și oase și nu e vedenie în costum popular și, în vreme ce arma sofisticatului său aparat de fotografiat, somindu-l parcă să se predea curiozității lui nestăpînite, bătrînul l-a întrebat pe neașteptate de unde e, cum îl cheamă, cîți ani are și cum se simte la băi. Neamțul care s-ar fi așteptat la orice altceva decît la faptul că bătrînul să-i vorbească în scumpa lui limbă maternă a înlemnit și s-a bîlbîit, abia reușind să răspundă. A doua zi și-a adus aminte pentru ce l-a chemat la el și l-a căutat cu înverșunare. I-a făcut o poză color pe care apoi i-a trimis-o din Germania să se vadă cit de bine îi stă în haină albe și pălărie de pai.

„Apoi, dacă Horea al nostru a știut vorbi acum mai bine de două sute de ani cu împăratul de la Viena, eu de ce să nu știu vorbi, că doar și eu is moț!? Drept îi că reuma mi se trage dintr-un lagăr de prizonieri, dar tot de-acolo mi se trage și bruma de germană pe care n-am uitat-o și, iată, că acum îmi prinde bine la băi. Așa de mult îmi place apa asta termală că de cite ori intru în bazin, îmi aduc aminte de ciubărașul cu apă caldă în care mă punea mama și ies din bazin ca un nou născut!“

„Nou-născutul Ion Terfea în vîrstă de 65 de ani din comuna Ocoliiș de lângă Muntele Mare, județul Alba își săpa pămîntul și se sprijinea în baston.“

„Du-te la Băi la Oradea Mare!“ i-a spus nevastă-sa. Bătrînul a pornit agale cu geamantanul și bastonul spre gară de unde s-a urcat, gemind, în mocăniță pînă la Turda. De-acolo a venit, la Cîmpia Turzii și la Oradea l-a prins o ploaie torențială care l-a muțat pînă la os. În aceeași zi a fost consultat de medicul șef al stațiunii Sever Jurca care i-a dat deslegare să facă baie că are inima rezistentă.

Cînd a intrat în bazin, încă cu oasele înțepenite de frigul ploii, bătrînul a uitat brusc de grijile de acasă. A uitat și de

cel doi boi, de cei doi junci, de vaca cu lapte, de cei cinci porci și cele șaptesprezece oi pe care le îngrijește împreună cu ginecele său, de pe urmă cărora a contractat cu statul un porc, brînză, lapte și lînă. Apa termală îi deschidea lacătele încremenite ale porilor pielii ca să pătrundă printr-o dulce fraudă pînă în măduva oaselor. Se întreba uimit ce minune mare încălzește apa asta în adîncurile pămîntului și ce putere neștiută o asvirile pînă în dreptul șalelor lui trudite. Se simțea atît de bine, încît l-ar fi iertat și pe jandarmul cu pene de cocoș la pălărie care i-a tras patruzeci și patru de palme în timp ce era cărat, împreună cu alți nefericiți, în vagoanele de vite spre Germania. Atunci, după primele cinci palme, din

bească de-a binelea românește. Demult n-a mai ris cu atîta poftă bătrînul ca în seara cînd s-a dus la o comedie prezentată de Teatrul de Stat din Oradea în studioul său de la Băile Felix, pînă numai că sala era prea mică pentru atîta lume venită aici la odihnă.

Intr-o bună zi, după ce a leșit din bazin s-a dus și el unde a văzut lume strînsă buluc: o doamnă (Kolon din Grecia, mi-a confirmat, mai tîrziu directorul Stațiunii, Damian) plîngea de bucurie cînd a început să meargă iar pe picioare și, parcă neîncercătoare, făcea pași mărunți, căutînd instinctiv sprijin în jur, ca și cum ar fi învățat să umble din nou și lacrimile îi țîșneau nestăvilite cu fiecare pas făcut înainte. Bătrînul și-a sters, pe furis, o lacrimă trădătoare, a tușit parcă rușinat că se mai emoționează acum după ce a trecut prin atîtea, și în lagăr se culcase lîngă consăteni de-ai săi din cătunele moțesti: Vidolm, Runc și Lunca Largă și dimineața cînd îl striga pe cite unul, acesta nu mai răspundea și numai ochii larg deschiși țipau spre tara pe care voiau s-o vadă mintuită prin ceturile însingurate ale toamnei.

Cînd s-a întors în camera nr. 23 de la pavilionul trei, unde era cazat împreună cu un maior din București, bătrînul s-a uitat la calendar. Zilele trecuseră parcă în zbor rasant pe deasupra capului său ca avioanele pe front, cînd se aruncau în gropile săpate pe dealul Feleaucului, unde căzuse prizonier în septembrie 1944.

Oasele i se desmorțiseră și parcă era în stare de o nouă luptă. I se făcuse dor de aerul tare de la poalele Apusenilor. În noaptea de dinaintea plecării a visat ceea ce era, de fapt, realitatea în Ocoliiș: mistreți pascînd laolaltă cu vitele satului pe pășunea obștească. Dimineața, s-a îmbrăcat tot în hainele în care venise și pentru care a avut de îndurat curiozitatea turiștilor străini care-l cereau stăruitor să-l pozeze, ca unii star care a primit Oscarul pentru cea mai bună reumă, și el accepta cu resemnarea cu care, probabil, Horea, în temnițele Albei Iulii, se lăsa zugrăvit de pictorii Europei. Cînd bătrînul a ajuns în stația de cale ferată de la Oradea Mare, a observat dintr-o dată că a uitat bastonul cu care venise. Dar nici nu mai avea nevoie de el.

PASCU BALACI

Note

Cine-l trage de urechi?

Intimplarea s-a petrecut pe șoseaua București-Jilava, în ziua de 28 Iulie, ora 18.45.

Autobuzul nr. 32 B-1633 staționa... Călătorii așteptau, privind pe geam, ce altceva puteau face? Pană? Nicidecum! Șoferul a intrat în „coliziune“ cu buna creștere. Cîteva persoane cumpărau roșii. Vînzătorul le cîntărise și voia să le pună în plasa solicitantului. Șoferul, tocmai venit, cu o dexteritate care demonstrează obiceiul, le-a luat din cîntar, le-a pus în sacosa lui, ca și cînd ar fi stat la rînd, și la uimirea celorlalți a zberlat marțial: „Ce voi munciți? Vă plimbați și eu mă spetesc!“

Au urmat, bineînțeles, replicile bunului simț.

— Fiecare cu tura lui. De ce nu vă purtați civilizată?

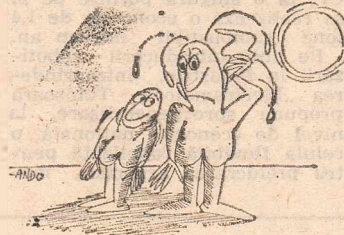
— Hei, lasă-mă cu civilizația! Din nou i se răspunde temperat, cu persoana a doua plural, așa cum se cuvine între oameni care nu se cunosc.

— Vă faceți țiguielile, tovarășe șofer, în timpul serviciului. Nu e admisibil, călătorii vă așteaptă în mașină!

— Uite și la asta! (eu eram).

Pentru a termina cu noi „obraznicii“, „plimbăreții“, „oamenii fără nici o treabă“, încheie: Să nu mă scoateți din sărite că dau jos toată lumea din mașină și vă aranjăm!

Reciții rîndurile dinainte... Nici nouă nu ne venea să credem ceea ce auzeam. Aveam de a face cu un bătăuș, care îi

OCTAVIAN ANDRONIC

consideră și pe călători la fel? Era o mașină cu marionete, credea șoferul, care ar fi răspuns la semnul lui? I-am promis o replică... scrisă. Mi-e jenă să repet gestul său, în orice caz se înscrie pe linia aceeași comportări descalficante, în total dezacord cu normele elementare ale relațiilor umane. „Teribilul“ șofer s-a urcat, victorios, la volan, însoțit de „un tînăr, umbra sa, care îl felicita zgomotos pentru „bărbăteasca-i“ altitudine. Noi, cei citiva, am rămas consternați pe șosea, dar sperăm că nu pentru multă vreme, sfîdindu-ne cu puternica mașină, umplîndu-ne de praf.

La I.T.A. — Intertrans București — Autobaza 3 călători, de care aparține 32 B-1633, personalul este politic, preocupat să execute cursele la timp și sigur, fără agresivități la volan. Fiecare pădure are... uscăturile ei.

O glumă bună?

Pînă astăzi nu am citit ce scrie pe bilețul cu care circulăm în maxi-taxi.

Reproduc, cuvînt cu cuvînt: „Călătorul, la urcare, este obligat să prezinte șoferului bilețul pentru compostare — 5 lei, valabil pentru una călătorie.“

Cine a compus acest text, cred că, nu a călătorit niciodată cu maxi-taxi. Călătorul nu poate prezenta bilețul șoferului pentru că de la el îl... cumpără. Șoferul nu-l poate composita fiindcă nu există, în mașină, aparatul respectiv. S-ar putea rupe, dar atunci, într-adevăr, ar fi valabil doar pentru „una călătorie“.

Am cerut, citorva șoferi de pe maxi-taxi, să-mi „compositeze“ bilețul. S-au uitat la mire cu aceeași nedumerire cu care citeș eu ceea ce e scris pe bilețul de călătorie.

De cîteva zile traseul liniei 517 s-a modificat, fără nici o înștiințare prealabilă. Călătorii, obișnuiți de luni de zile cu stația terminus de la Piața Unirii, au așteptat, după obicei, zeci de minute, dar, în zadar... Cite condiții nesemnate la timp în contul ITB-ului?

CARMEN DUMITRESCU

„Deci, cum s-ar spune, eu sint aici un fel de joly-foker. Și șef de coloană, și revizor, și portar. De fapt, însă, sint o simplă femeie de serviciu. Am 15 automobile în „primire“. Un fel de a spune, că nimeni nu mi le-a incredințat cu proces-verbal sau cu alte forme. Șoferii nu mă ascultă, medita Simina. Cînd l-am întrebat pe unul, zilele trecute: „Unde pleci mă. Simioane?“, că programul s-a terminat și n-am primit nici un telefon că s-ar fi ivit vreo urgență“. A început să ridă. „Uite cine mă controlează pe mine. De unde știi tu, o femeie care n-are nici în clin nici în mînecă cu tehnica auto, ce sarcini am eu pentru astăzi seară? Tu care nici n-ai auzit de o pompă de injecție. Probabil crezi că e un fel de seringă, d-ai-a mai mare. De fapt, nu greșesc cînd spun seringă, fiindcă neamțului cu numele de Diesel, care a inventat celebrul motor, i-a venit ideea cu pompa asta în timp ce nevastă-sa îi picura în ochii lui oboșiți de atîta studiu, o substanță, un fel de Proculin de-al nostru. Dacă îți înșir aici o serie de denumiri de piese, râmii, cum se spune, ca vițelul la poarta nouă“. „Degeaba mă jignești, eu nu mă supăr. Ție să-ți fie rușine, nu mie. Omul cu cit e mai deștept, mai mare, cu atît mai modest se poartă. Eu însă, pentru orice eventualitate, tot te scriu aici, în carnețel“.

Șoferul a schițat un gest avînd semnificația „Puțin îmi pasă“, i-a aruncat o privire disprețuitoare femeii și a demarat spre „Livada cu pruni“. A doua zi, după intimplarea cu șoferul de pe autobasculanta gigant, a venit un fel de șeful de la centrală s-o instruiască pe femeia cu însărcinări polivalente. Simina, o munteancă isteată, cu niște ochi frumoși, mari, negri, îl privea cu ironie pe omul care se străduia să-l demonstreze, cînd dintr-o cărtuție cu scoarțe gri, ce importantă personalitate devenise ea peste noapte, la autocoloana amplasată în

apropierea plajei de prundiș a riului. După ce omul a terminat lectura și apoi a încercat să-și șteargă transpirația abundentă de pe față, cu o batistă cit un batic, femeia, rostind clar, apăsător, fiecare cuvînt, îl interpelă pe reprezentantul centralei: „În primul rînd, ați pus formația asta de mașini, pe care dv., o numiți coloană, cum nu se poate mai prost. Locul e tare nepotrivit. Probabil nu știți că riul ăsta, cînd plouă la munte, se face tot atît de lat precum Dunărea și vă spulberă mașiniile astea ca pe niște cutii de chibrituri. O să le găsiți apoi izbite de stînci, hăt, hăt departe“. „Vom analiza, vom analiza și hotărî, vom lua cele mai corespunzătoare măsuri“. „Dv. vor-

Cronica șoselei:

pună semnătura. „Ba nu semnează deloc. Dv. vreți probabil să mă băgați în nu știu ce belele“. Îngăduitor, delegatul centralei schimbă tactica. „Hai, femeie, semnează. E de fapt o chestie de formă. Nu ai nici o răspundere“. „Atunci de ce să semnez?“ Bărbatul, un tip mic de statură, sfrijit, se lasă păgubas. Își strînge biruile cu ciudă, le introduce într-o servietă ponoșită și o pornește spre stația de autobuz, situată nu departe de coloana fantomă.

În ziua următoare, șoferii au programat un fel de curățenie generală. Intră în funcțiune furtunile, măturile, crpele de șters, ustensiile de gresat. Mai greu le e piloților de autobetoniere să-și înlăture cimentul

codim apasă pe accelerație. Conduce frumos, corect. Apoi, la „aterizare“, omul trăiește clipe de extaz cînd șoferii, deloc zgîrciți în aprecieri, încep să-l laude. Dinadins folosesc termeni pe care bietul Nicodim nu-i știe, de unde să-i știe? „Ai demarat mai teribil decît Niki Lauda. Și ce ținută de drum are mașina ta, teribilă. Ce mai, este bună pentru formula unu. Credeam că o să te înscrim. Unde e viitoarea cursă? În Brazilia, se pare. Ce-i drept, o să ai adversari redutabili“. „Ce formulă, bre? Ce Brazilie? Vorbiți mai pe înțelesul turotoră“. Șoferii fac haz de aerul timp al privirii lui Nicodim, pînă ce unul, care e interesat ca „pilotul“ să-i curețe reci-

bei iarna, la zero grade, și alta vara, la 35 plus. Omul, mergînd pe două cărări, se urcă la volanul mașinii proaspăt curățate și, neoprit de nimic și de nimeni, o pornește spre sat. Vrea să-i arate Savetei cit de meșter e în ale conducerii. O pornește vijelios. Spunea după accident: „Vedeam două drumuri, două șiruri de pomi pe fiecare parte, două linii de marcaje. Am oprit. Îmi venea să vomit. Nu m-am lăsat însă. Dacă i-am văzut pe copii?, sigur că i-am observat. Nu știu de ce mă priveau așa de speriați și s-au lipit de balustrada podului. Doar pînă la ei mai era destul loc...“ În realitate, Nicodim n-a fost în stare să ia curba. A intrat în plin în cele patru fețițe care pleaseră să culeagă flori pentru colecția ce și-o dorea cit mai frumoasă. Intenționau să o predea la începerea școlii profesoarei de Științele Naturii. Le obseda imaginea Ofeliei din filmul „Hamlet“. Tulburătoare secerșă cînd ea, după ce și-a pierdut mințile, întindea celor ce o înconjurau, privind-o cu durere, cite o floare. „Să culegem cite o floare dintre cele oferite de celebrul personaj, propuse Laura. Rozmarin, Nu mă uita, și să scriem ca titlu „Florile Ofeliei“. „Da, da, așa să facem“, aprobă prietenele Laurei. Două dintre fețițe, surorii, singurii copii, au murit pe loc. Celelalte au fost transportate la spital. Salvarea lor e incertă. Dar biata Simina? Cînd a observat că una dintre cele 15 mașini a dispărut, s-a repezit la telefon. „A fugit unul cu o basculă. Cred că e Nicodim. Trebuie găsit căci e beat. Am găsit în curte două sticle de anason goale. N-are nici carnet. E în drum spre o concubină, aia din cartierul de sus. Vrea să se dea mare“. Apelul dispărut al inimoasei muntence a intrizat doar cîteva minute. Se pregătise blocarea fugarului cu cîteva sute de metri mai jos de pod.

VICTOR BEDA

Florile Ofeliei

biți ca la sedințe, dar vă repet, mașinile pot fi oricînd luate de apă. Aici, la munte, cînd plouă, e potop nu alta. Apoi mai e o problemă. Ce fac eu cînd șoferii, unii din ei foarte recalcitranți, își fac de cap? Ca ăla care mi-a zis ieri: „D-ta cînd auzi de o piesă auto, crezi că e ceva care se mîncă cu piine“. „În asemenea cazuri, d-ta sesizezi imediat, telefonic, la sediu, și se iau deîndată măsuri operative“. „Hai să fim cu picioarele pe pămînt tovarășe... că nu știu cum vă cheamă. Doar știți că unitatea e la 100 de kilometri, în județul vecin, iar pînă îmi dă legătura trec cel puțin două ore“. Omul rămîne pentru cîteva clipe descumpănit. Nu știu ce să-i răspundă. „Apoi, clarifică în felul lui lucrurile. „Eu mi-am făcut datoria, v-am spus ce aveți de făcut. Acum semnați aici“, și îi arată Siminei locul unde trebuie să-și de-

fixat în interiorul uriașelor recipiente. Există însă soluție și pentru asta. Potrivit obiceiului, treaba respectivă, să recunoaștem, nu ușoară, e făcută de Nicodim, omul care, la cererea șoferilor, se indeletnicește cu toate treburile „negre“. Bineînțeles că nu le face gratis. Un ban, ceva alimente, o sticlă de țarie recompensează munca bărbatului înalt, vînjos, dar cu o privire pe care o are de obicei omul după ce primește o lovitură în moalele capului. Veritabile clipe de fericire trăiește Nicodim cînd vreunul din șoferi îi dă mașina s-o conducă. Face, cum se zice în aviație, un tur de pistă cu patru viraje de 90 de grade. Așteaptă exact ca piloții de avioane autorizația de decolare de la turnul de control, turn întruchipat aici de un șofer care stă pe un scaun înalt, solid. Cînd „controlorul de trafic“ îi face semn cu mina, Ni-

piențel, se face că-i ocărăște pe ceilalți. „Ia mai lăsați omul în pace. Adevărul e că Nicodim e un șofer de primă mînă. Îți promit, baiete, că vei lua toate categoriile, chiar și D-ul pentru autobuze. Mă ocup eu de chestia asta“. „Ce bine ar fi, nea Iorgule, lasă-mă să te pup. Îți mulțumesc din suflet“. Nicodim privește spre cei care au făcut haz de el fără supărare. „Eu știu că voi mă apreciați, dar vă place ca uneori să faceți haz de mine“. Drept recompensă pentru calitatea exemplară a lucrului făcut, pe Nicodim îl așteaptă o surpriză. Două sticle de țarie verde. Iorgu știe că omului la toate îi place licoarea verde. I se umezesc ochii numai cînd o vede. Oamenii pleacă la treburile lor. Își ia rămas bun de la Nicodim și Iorgu. În mai puțin de un sfert de oră sticlele sint goale. Deși alcoolul rămîne tot alcool, una e să-l

Chiar cu riscul de a spune lucruri bine cunoscute, vom reaminti preocuparea statornică a societății noastre pentru protejarea mediului înconjurător, pentru menținerea în stare de puritate și de „funcționare” firească a naturii patriei în toate componentele ei: păduri, faună, ape... Fazele din specificul dezvoltării noastre faptul că puternica implementare a industriei în toate zonele țării, ca și industrializarea agriculturii ori a altor ramuri economice s-au însoțit, în anii de puternic avânt, de după Congresul al IX-lea al partidului, cu această componentă indispensabilă, statuată ca directivă politică și ca normă legală care este grija, este răspunderea pentru natură, pentru sănătatea naturii, a mediului înconjurător. În cadrul fiecărei investiții, mediul își are cota sa, atât în faza de proiect cât și, mai apoi, în funcționarea obiectivului respectiv. Cota descori impresionantă, dacă avem în vedere alocările destinate sistemelor de filtrare, de purificare, de epurare, chiar de recirculare și revalorificare a factorilor care, altfel, ar agresa direct natura, condițiile de viață ale omului.

Dar, dincolo de această înregistrare tehnică, societatea noastră mizează, în mare măsură, pe atitudinea, pe răspunderea colectivității și a fiecărui membru al său. Sub acest aspect, avem în permanență destule de făcut. Pentru că, în contrast cu atitudinea generală, mai există și excepții care, în acest domeniu, nu afectează doar interese limitate. Un astfel de caz ne-a pus pe drum de-a lungul unui „cîntec și îndrăgît”: Tirnava Mare.

De curind, Aurel Cândea și alți 19 oameni ai muncii din Sighișoara scriau revistei, cu dramatism, dar și cu simț de răspundere, despre gravele neglijențe ce duc la poluarea „Ziua de 3 iulie 1987 a pus capac la toate. Mii de pești de toate mărimile, chiar exemplare de peste 30 de kilograme pluteau pe suprafața apei încît porțiuni întinse erau albe. Procesul a durat pînă a doua zi cînd, în urma unor ploți abundente riul s-a umflat și nu s-a mai văzut nimic. Toți semnatarii acestei scrisori sîntem pescari sportivi. La 7 iulie ni s-a comunicat că este interzis a se consuma pește din riul și apa, chiar epurată. Am dorit să se comunice cine este vinovat și ce consecințe va suporta, pentru că noi considerăm că acest fapt nu admite nici o scuză și nici nu poate fi tolerat, la fel cum este tras la răspundere un pescar sportiv care nu respectă statutul”.

De la strungar pînă la inginer ce ne scriu nu se prezintă altă calitate decît de cetățeni care se simt răspunzători pentru apărarea naturii, a mediului înconjurător, a riului care traversează orașul. Această reacție,

dacă vrei, nu are alt merit decît pe acela de a fi normală. Sigur că este deosebit de importantă respectarea legii și sancționarea celor ce o încalcă. Dar măcar din respectul acesta elementar și esențial pentru echilibrul încă viu al naturii, măcar din respect pentru asemenea oameni care o apără, pentru normalitatea reacției lor și tot se cuvine cumarec rîului. Lucru pe care, oricum, legea îl impune cu fermitate.

La Sighișoara, mai mulți semnatarii ai scrisorii repetă și susțin cele sesizate. Mihai Maiorescu, directorul E.G.C.L., ne spune că situația a fost atât de serioasă încît stația de tratare a apei a trebuit să fie oprită. Am alertat consumatorii din aval, în primul rînd Mediasul. Pe noi nu ne-a alertat nimeni, deși, din câte am aflat, fenomenul a fost prezent de la Cristuru Secuiesc în aval și s-a cunoscut la Filiași, Bogdogaia, Secuieni în județul Harghita. Plecăm pe cursul riului, căutînd vinovații.

La Direcția generală pentru agricultură a județului Harghita, directorul general

tativă? Dacă așa înțelege cite unul, de ce nu se intervine prompt și cu hotărîre, cu eficiență? În cazul acesta așa trebuia să intervină O.G.A. Dar cei de acolo au asistat la încălcarea legii, mîmînd neputința. De ani de zile. Acesta este adevărul!!! „Cu toate că, încă din 1982, ne spune Peter Somay, noi am alertat prin adrese oficiale Consiliul Național al Apelor, pe președintele comisiei județene pentru protecția mediului înconjurător, Direcția Apelor Mureș-Banat de la Tîrgu Mureș, întreprinderea de executare și exploatare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare (I.E.E.L.I.F.) Harghita în calitate de proiectant al instalațiilor de stocare a dejecțiilor din îngrășătorie (instalații care n-au funcționat niciodată bine), precum și A.E.I. Avrămești. Cele 4 bazine acumulează în preajma pirului Goagiu dejecțiile din 4 luni, circa 80 de tone zilnic. În ce privește principala sursă de poluare a Tirnavei Mari la Cristur, ea este de notorietate publică. În orăș, din zece oameni

Ce s-a întimplat mai la vale cu acești pești duși de apă nu mai contează. „Aici erau doar ameții”. Straniu raționament! Nu numai bieții pești sînt loviți de amețea în acest punct al riului. Vine și vicepreședintele Nicolae Luncan. Tot sincer și cu o luminoasă resemnare: „Pînă nu se înlocuiește canalul colector, singura soluție ar fi să închidem fabrica. Altfel, poluarea continuă, în grade diferite. Practic, ea este permanentă. Lucrarea la canal a început de doi ani și trebuia terminată anul trecut de către Antrepriza de construcții montaj nr. 2”.

Deci iată încă o fațetă a modului în care lipsa de responsabilitate afecțează interese majore sub perdea aparentă a protecției a situației cauzelor în grădina vecinului. Sigur, nu trecem cu vederea peste indolența sau lipsa de interes a unor constructori; dar ne întrebăm: nu primăria — ca instituție reprezentativă a legii și intereselor cetățeanului deopotrivă — era dator să-l oblige pe constructor la dis-

prea început-o. Oricum autorizația nu se poate da în schimbul unor hirtii de orice calitate ar fi, iar instalațiile de stocare și filtrare a dejecțiilor ele sînt așa cum au fost în ultimii ani. „Sistemul nostru de filtrare n-a funcționat niciodată. Pe mine mă depășește problema. Eu nici măcar nu sînt inginer, eu sînt veterinar”. Omul care își spune asemenea cuvinte crede, cu siguranță, că habar n-ai că aici, în acest an, au murit foarte multe animale, aceea fiind o problemă care nu se cuvenea să-l depășească pe el ca veterinar și nici chiar ca director. Dar cum tocmai este în curs de elucidare „povestea”, mai notăm doar că tovarășa Livia Bendó, locuind în Cristur, a văzut și dinși în câteva rînduri cum pe Tirnava venea „apă neagră”, după expresia sa.

Mai mult decît substanțele nocive care ajung în riul, frapăzîm imobilismul unor oameni, „capacitatea” lor de a sta liniștiți pentru simplul fapt că ei pot să bea apă minerală dacă Tirnava e poluată. Numai așa ne mai putem explica, totuși, cum de nici măcar nu alertează colectivitățile din aval. Indiferența aceasta ține de o poluare comportamentală, mai gravă decît a unui riu. Dar riul acesta nu este doar al geografiei țării. Este al lor. În primul rînd al lor. Al tuturor oamenilor care trăiesc în preajma lui. Oamenii care — în majoritate — îl apără. Așa cum fac sighișorenii care ne-au scris. Cei stăpîniți de imobilismul amintit sînt puțini. Or, pentru sănătatea riului, pentru sănătatea climatului natural și comportamentul este necesar să fie treziiți din somnolența lor toți cei ce asistă la ce se întimplă, pretextînd că n-au ce face, deși îndatoririle de serviciu îi obligau de mult să intervină ferm pentru apărarea mediului înconjurător.

Mărturisim în finalul acestor rînduri satisfacția pe care ne-a provocat-o reacția promptă și energică a factorilor din conducerea județului cărora le-am semnalat situația constatăta în cele câteva puncte unde ne-am oprit de-a lungul riului. Imediat după documentarea noastră, un colectiv intrînd competențe tehnice și administrative s-a deplasat la fața locului cercetînd cauze și stabilind măsuri de remediere. Din cele patru pagini pagini dactilografiate prin care ni se aduc la cunoștință constatările și măsurile stabilite de organele județene observăm că acestea — ceea ce spuneam și noi — privesc lipsa de preocupare și de răspundere a unor oameni care și-au neglijat unele din îndatoririle lor de zi cu zi. Este, după opinia noastră, trist că de aceste obligații să-și aducă aminte o amendă sau altă sancțiune. Dar, cum și după asemenea măsurii unii tot uită să-și facă datoria, credem că, în unele cazuri, ele sînt prea blinde.

DORIN GHERGHINESCU ■

Apărînd natura, apărăm viața

Apa trece, piatra neglijenței se vede!

Ladislau Dado fiind plecat în concediu, stăm de vorbă cu inginerul Nicolae Marschall care se recomandă director-plan. Ne asigură că „aici nu s-a comunicat nimic”. Aflăm totuși că la Oficiul de gospodărire a apelor (O.G.A.) ar exista o „documentație”. Sîntem asigurați că tocmai se execută analizele unor probe luate ieri, 24 iulie. (Deci nu la 3-4 iulie. Ne vom lămuri curînd că e vorba de o altă alertă de poluare provocată de „gospodării” municipiului Odorheiu Secuiesc. Pe aceeași Tirnava Mare). Sosește de la O.G.A. chimistul Peter Somay, șeful biroului de gospodărire a apelor care precizează: „Mortalitatea peștilor începuse din ziua de joi, 2 iulie. A luat proporții a doua zi. Se menține și azi, după trei săptămîni. Atunci, la începutul lunii, sursa principală de poluare a fost la Cechești, un sat în care se află o crescătorie de tineret taurin a Asociației economice intercooperatiste Avrămești. Una din amenzi aplicate de noi directorului asociației a fost pentru faptul că poluarea începuse (sau accentuată) de la 2 iulie continuu și la 7 iulie fără ca el să intervină pentru oprirea ei. Deci iată un prim vinovat. Aflăm cu stupeoare că acest complex nu are nici azi autorizație de funcționare de la O.G.A. Deși aceasta este o cerință a legii. Oare legea este facul-

de pe stradă, nouă o pot indica fără ezitare”.

S-ar părea că O.G.A. a făcut ce trebuia. A făcut demersuri. Oficiale. Și încă de acum cinci ani. Demersuri pe care destinarii le-au ignorat. Dar au făcut oare cei de la O.G.A. TOT ce trebuia? Simpla expediere de adrese, iată, nu este suficientă. Acoperirea cu hirtii nu ajută la nimic. Nu apără Tirnava de poluare. La 14 iulie 1987 chiar Peter Somay redacta un raport în care afirma că numai poluarea produsă de îngrășătorie de la Cechești în Tirnava Mare are ca efect „periodic mortalitatea piscicolă”. Dar în acest raport nu se suflă un cuvînt despre evenimentele exacte petrecute cu mai puțin de două săptămîni înainte de redactarea lui. Situația actuală este intolerabilă. Tirnava Mare nu este poluată numai de această îngrășătorie. Și nu doar la Cristur. Ea este poluată încă de la Odorheiu.

În această calitate, ne oprim la primărie. Îi găsim mai intui pe secretarul comitetului executiv, Gheorghe Bodos. „Logic, numai fabrica de apă putea polua masiv alaltăieri, ne spune dînsul. Nu cred să fie o problemă prea mare, întrucît nu putem spune că peștii erau otrăviți. Erau doar ameții, așa încît erau ușor de prins cu mîna. Am văzut că se jucau copiii cu ei printre blocuri”.

ciplină și la respectarea terenului fixat inițial?

La ieșirea din municipiul spre Cristur, pe dreapta, întîlnim ferma nr. 7 (de vaci cu lapte) a I.A.S. Odorhei și, dincolo de ea, stația de epurare a apei. Un canal deschis și mai ales fetid trece prin spatele fermei din care adună murdărie, dejecții din băițile și noroiul specific al incintei. Ocolind stația de epurare la cîțiva metri, acest canal duce direct în Tirnava Mare suvoiu lui întunecat. Apa care iese din stație este și ea aproape neagră. Zona aceasta a riului nu trebuie decît văzută pentru a avea o imagine suficientă a aceleiași lipse de responsabilitate. Netulburarea de ani de zile a ediliilor față de o asemenea stare de lucruri pare de domeniul fanteziei.

Și iată-ne, în fine, la Cechești. Intrăm în incinta îngrășătoriei cu directorul asociației, medicul veterinar Ludovic Gal, și cu primarul comunei Avrămești, tovarășa Livia Bendó. Urișă incintă — un spațiu larg sub cerul liber — te sufocă. Mirosul specific îți taie răsuflarea. În nici un grajd, orcît de bine închis, nu am întîlnit o asemenea atmosferă de osmar. Numai pe director pare să nu-l mire. Cît privește lipsa autorizației de funcționare ne spune că a promis că va depune la O.G.A. o documentație pînă la 10 august. Așa a promis de mult dar documentația se pare că n-a

mai multe ore din zi la locul de muncă și chiar nopțile. Tînărul inginer a venit să solicite „o locuință din fondul de intervenții”. Abia face doi pași de la ușă, cu timiditate iar tovarășul director nu-l încurajează mai mult, deși, în partea stîngă a încăperii există o masă lungă de sedințe înconjurată de scaune. Nu este poștit să ia loc, așa că nu ia, își formulează concis cererea, transpunînd verbal ceea ce avea scris și pe hirtie. Tonul tovarășului director e distant și

oraș a unui număr de cadre mai ales de specialiști, absolut necesari bunului mers al producției. Ioan Cucu, subinginer la serviciul mecanic, este la fel de laconic, dar mai ferm în a-și susține cererea. „Ești pe listă?” Este, la nr. 19 bis. „Prea departe, asta nu-i urgentă, așteaptă!” Ar aștepta, dar locuința pe care o deține a devenit impropiu, cum adevărate înseși instituția de resort a Consiliului popular municipal Onești. Are asupra sa (și o așează cuminte

„Să se pună în discuția comisiei de locuințe cererea, în vederea înscrierii pe lista de urgențe”. Vag dacă ținem seama că șeful secției electrice din combinat ocupă de 3 ani locul unu pe lista de urgențe iar apartamentul tot nu i s-a încredințat, deși în acești ani consiliul popular a repartizat Combinatului petrochimic Borzești un număr însemnat de locuințe nou construite în orașul Onești. Dacă mai există o urgență a urgențelor, și dacă da, cine o stabileș-

atenție, cu obiectivitate, cu omenie, în spiritul echității și dreptății.

Din audiențele tovarășului director Mărgărit Ionescu se pot trage, cel puțin, două concluzii. Una privind starea fizică necorespunzătoare a unor apartamente din Onești, (ce sporesc astfel artificial cererea și nevoia de locuințe) și, totodată, ușurința cu care tratează această situație compartimentul de resort din cadrul Consiliului popular municipal. În sistemul de autogospodărire și autofinanțare orice primărie bine condusă și administrată, își poate găsi resursele trebuitoare pentru întreținerea fondului locativ. Este o obligație a sa fundamentală, este vorba de zestrea edilitară principală a orașului. Multe dintre problemele acestui capitol s-ar putea rezolva chiar cu ajutorul și contribuția locatarilor înșiși. Nu putem lăsa apartamente noi să se degradeze, chipurile, din lipsă de... fonduri pentru reparare, întreținere, remediere unor deficiențe. A doua, privește metodologia de lucru a comisiei de locuințe din Combinatul petrochimic Borzești. Comisia socială a Comitetului județean Bacău al sindicatelor, se vede treaba, n-a efectuat de mult un control asupra stilului și metodelor de lucru ale acesteia, altfel s-ar fi înălțurat, sîntem siguri, situația ca cele prezentate mai sus, ce evidentiază subiectivism, rutina și indiferență față de aspecte sensibile de viață ale oamenilor.

CICI IORDACHE ADAM ■

Audiențe la tovarășul director

rece. „Nu pot să-ți dau deloc, fiindcă încalc legea, Ștefan cel Mare e comună suburbană”. Tînărul inginer e plin de tact, sugerează responsabilitățile sale profesionale, de unde și prevederea legală a obligativității cadrului de conducere de a locui cît mai aproape de locul de muncă, dacă se poate chiar în incinta fabricii, întreprinderii, unității economice de care răspunde. În fine, i se aprobă o garsonieră din „fondul de intervenții”, dar „să nu-mi vii apoi cu pretenții să te mutăm în oraș, cu familie cu tot”. Nu va veni, promite inginerul, deși legal e posibil; orice întreprindere are anual dreptul de a obține în anumite condiții, stabilirea în

în fața tovarășului director comercial) Adresa nr. 2511 din 14.03.1987 prin care „Comisia tehnică a constatat că pereții exteriori din camera mică, camera mare și baie prezintă fenomene de condens. Lucrările pentru îndepărtarea acestui fenomen se vor executa în cursul acestui an, numai (sublinierea ne aparține n.r.) în limita fondurilor disponibile”. Semnează director, ing. Gh. Iorga, șef birou producție, ing. D-tru. Neagu. Cu alte cuvinte, întreprinderea de gospodărie orașenească nu-i promite nimic ferm cu privire la starea unui apartament. La insistențele tînărului, primește un răspuns scris, de același gen cu cel al primăriei:

te, n-am aflat. Totuși, Ioan Cucu părăsește biroul cu speranțe în timp ce tehnicianul Vasile Popescu nici măcar cu atât, deși are, la rîndu-i în posesie o hirtie similară, privind starea apartamentului de 2 camere unde locuiește tot cu 2 copii. De peste 2 ani merge în audiențe — la primărie, la președintele sindicatului pe secție, pe combinat, la conducerea secției, fără nici un rezultat. Ritmul construirii de apartamente rămîne, logic, cum arătam, în urma necesităților, dat fiind, pretențiile crescute, pretenții firești asupra gradului de confort și asupra numărului de încăperi dorite de fiecare familie. Atunci, fiecare caz se cere analizat cu grijă, cu

Au trecut, într-adevăr, 12 ani de la semnarea Actului final de la Helsinki, document de referință în istoria frământată a continentului nostru, la adoptarea căruia România a adus o contribuție de seamă. Se știe că țara noastră a depus eforturi deosebite atât pentru convocarea, pregătirea, desfășurarea și încheierea cu succes a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, ținută în capitala Finlandei în vara lui 1975, cât și la constituirea Actului final, în care sînt cuprinse idei și inițiative izvorite din prodigioasa activitate internațională a României socialiste, din demersurile permanente ale președintelui Nicolae Ceaușescu consacrate realizării păcii, dezarmării, securității și încrederii în Europa și în întreaga lume.

După Helsinki 1975, hotărîtoare era punerea în practică a celor stabilite. Încă din timpul conferinței președintele Nicolae Ceaușescu spunea: „Istoria va judeca nu numai documentele ce le vom semna și declarațiile făcute, ci și felul în care fiecare stat, fiecare guvern va acționa pentru realizarea acestor documente, pentru ca speranțele contemporanilor noștri să fie împlinite, pentru ca acțiunile guvernelor noastre să răspundă năzuințelor de bunăstare, libertate și pace ale tuturor națiunilor“. Examinînd acum perioada din 1975 și pînă în prezent, prima chestiune care ni se impune atenției este dacă cei 12 ani care au trecut au îndreptat sau nu speranțele legate de prevederile Actului final, de angajamentele ce au fost asumate atunci. Sînt și politicieni care dau în chip hotărît un răspuns negativ. În ceea ce ne privește, considerăm că documentele Conferinței de la Helsinki din 1975 au avut un rol benefic în desfășurarea ulterioară a evenimentelor politice, au influențat pozitiv gîndirea și practica politică. Se poate spune că fără conferința de acum 12 ani situația în Europa și în lume ar fi fost mult mai rea. În același timp însă, nu putem ocoli realitatea că sîntem foarte departe de ceea ce trebuia îndeplinit. Situația pe continent nu a cunoscut o ameliorare sensibilă. S-a făcut simțită politica de

forță și amestec în treburile interne ale altor state, în Europa au fost instalate rachete nucleare, au sporit arsenalele atomice, chimice și clasice; pe de altă parte, colaborarea în domeniul economic, înviorată după conferința din capitala finlandeză, a avut de suferit de pe urma practicilor discriminatorii și re-

sint necesare eforturi din partea tuturor popoarelor europene pentru o nouă abordare a problemelor dezarmării, pentru înfăptuirea unui proces complex, care, avînd în centrul său dezarmarea nucleară, să ducă în final la dezvoltarea procesului de dezarmare în toate compartimentele, de la dezarmarea convențională la cea chimică și la reducerea efectivelor și bugetelor militare. Prioritatea priorităților în această direcție o constituie eliminarea de pe continentul european a rachetelor cu rază medie de acțiune. În acest scop, țara noastră se pronunță pentru transpunerea în viață a propunerilor privind „dubla opțiune zero“. La reuniunea general-europeană de la Viena (ale cărei lucrări urmează să se reia în ultima decadă a lunii septembrie), România a făcut importante propuneri privind atât eliminarea eurorachetelor, cât și dezarmarea convențională. Tot acolo, în consens cu documentele Conferinței de la Helsinki, ale reuniunilor ulterioare, țara noastră a făcut propuneri care vizează extinderea și aprofundarea cooperării economice și tehnico-științifice, în domeniul apărării mediului înconjurător, al învățămîntului și în alte sectoare de activitate. Sintetizînd poziția, eforturile și activitatea constructivă a țării noastre pentru edificarea securității și cooperării pe continentul european, președintele Nicolae Ceaușescu spunea: „România, ca țară europeană, acționează consecvent pentru înfăptuirea securității în Europa, considerînd că aceasta are o importanță fundamentală pentru pace și destindere în întreaga lume. Realizarea securității europene trebuie să conducă, în ultimă instanță, la organizarea relațiilor dintre țările continentului pe baza deplinei egalități în drepturi, la intensificarea colaborării reciproce avantajoase dintre state, oferind totodată fiecărui stat garanția deplină de a se afla la adăpost de orice primejdii și agresiune din afară sau de amestec în treburile sale interne“.

ION D. GOIA ■

Comentariul săptămîinii

Helsinki-12

strictive. Acestea și multe altele sînt tot atîtea obstacole — dar nu de netrecut — pe drumul îndeplinirii prevederilor Actului final, ca și a cerințelor ivite ulterior.

Ajungem astfel la aspectul cel mai important al aniversării pe care o marcăm: ce trebuie făcut de acum înainte, în spiritul lui Helsinki 1975 și ținînd cont de toate mutațiile ce s-au produs de atunci încolo, pentru a asigura pacea, securitatea și cooperarea în Europa și pe tot globul. În acest sens, România susține că

Refolosirea — la mare cinste

Pînă nu de mult în țările dezvoltate se manifesta o anumită jenă față de refolosirea materialelor. Dar situația s-a schimbat repede. Asistăm acum și în țările industrializate la un adevărat asalt asupra materialelor reutilizabile. Am scris cu cîțva timp în urmă despre activitățile din R.F.G. în acest sector. Dintr-un recent articol publicat de „Washington Post“ aflăm ce inițiative s-au luat și se iau pe linia refolosirii în Statele Unite.

Principalul produs care se exportă din zona New York-ului scrie ziarul — nu-l constituie nici mașinile și utilajele, nici mărfurile agricole, nici chimicalele, ci cutiile de carton gofrat, deja folosite. Cea mai mare parte din acest export se îndreaptă spre Japonia, Coreea de Sud, Taiwan și Singapore, unde cutiile respective sînt transformate în cutii noi de carton și retrimise în S.U.A. ca ambalaj al videocasetoanelor, televizoarelor și al altor aparate electrice exportate. În același timp, o cantitate de cutii de carton de patru ori mai mare decît cea exportată este prelucrată pentru consumul intern. Însă aceste cutii alcătuiesc doar o parte din hîrtia refolosită. Celelalte surse: ziarele, diferite documente de birou, de la corespondența comercială dintre întreprinderi pînă la imprimările calculatoarelor electronice. Dacă ar fi să se îngroape toată hîrtia care se refolosește la New York ar fi nevoie de o groapă lungă de o jumătate de milă, lată tot de atîta și adîncă exact cît o clădire de 50 de etaje. Firește, New York-ul constituie doar un singur exemplu. Fiindcă în S.U.A. refolosirea hîrtiei se practică pretutindeni. 200 de combinate de hîrtie americane folosesc numai maculatură, printre altele și fiindcă utilajele pentru prelucrarea maculaturii sînt cu mult mai ieftine decît cele pentru prelucrarea celulozei.

Cu mult mai ieftine revin și produsele din sticlă și aluminiu în cazul în care sînt făcute prin refolosirea deșeurilor. Astfel, în cazul sticlei, consumul de energie se reduce la jumătate, iar în cazul aluminiului — cu 95 la sută față de cît ar trebui dacă aluminiul s-ar obține din bauxită. În același timp, cuptoarele se uzează mai puțin, viața lor se prelungește.

În ceea ce privește deșeurile de plastic, refolosirea lor de-abia acum începe, dar ea, precizează „Washington Post“, este cu atît mai necesară și de viitor cu cît, pe de o parte, producția de obiecte din mase plastice crește în ritm accelerat (în 1985 Statele Unite au produs 21 de milioane de tone de mase plastice), iar pe de altă parte, aceste produse se obțin din petrol, o materie primă epuizabilă.

Pentru a determina atît pe ce-tățeni, cît și întreprinderile și instituțiile să nu risipească ori

să distrugă materialele refolosibile, autoritățile iau numeroase măsuri. Așa, de exemplu, începînd de anul viitor, în statul Rhode Island fiecare familie va primi gratuit un container cu o capacitate de 100 de litri special pentru a pune în el borcanele și alte vase de aluminiu, de tablă, de sticlă, de plastic. Neșupunerea la această măsură se va sancționa într-un chip original dar deosebit de eficient: dacă în ziua ridicării gunoierului nu se va afla în fața casei și bacul cu deșeurii, nu va fi luat nici gunoierul obișnuit (pentru care există pubelă separată). O măsură asemănătoare se prevede și pentru instituțiile și întreprinderile care nu vor colecta materialele refolosibile: nu li se va permite accesul la rampele de gunoi pentru descărcarea gunoierului obișnuit. Referindu-se la campania și la acțiunile concrete în privința refolosirii materialelor, Larry Martin, de la Institutul pentru Problemele Auto-aprovizionării din Statele Unite arată: „Noi apreciem materialele refolosibile ca pe o resursă importantă pentru dezvoltarea economică“.

ION CODRU ■

Muzeul unei vieți

La Houston, Dominique de Mênil prezintă fabuloasele sale colecții, adunate într-o viață de om.

Muzeul este povestea pasiunii pentru artă a acestei franțuzoaice care intra în expoziții, din plăcere, fără cunoștințe deosebite. În anul 1930, Dominique de Mênil îl întâlnește pe Max Ernst și așa, treptat, sub influența marelui artist devine amatoare și colecționară celebră.

În 1941, stabilindu-se în America, în orașul Houston, propune muzeului din localitate să deschidă o galerie de artă modernă. Se lovește de un refuz brutal și neclintit în hotărîrea ei, peste cîțiva ani, dezlănțuie un mare scandal în lumea artistică organizînd o expoziție cu opere renumite, într-o sală de cinematograful, dintr-un cartier al negrilor. Urmîrindu-și cu tenacitate gîndul, în 1987, extraordinara sa colecție care numără Max Ernst, Magritte, Victor Brauner, este la ea acasă, într-un local special construit de Renzo Piano, arhitectul centrului Beaubourg din Paris.

„Găsec, explică Dominique de Mênil, că în muzeele lumii, pe care le-am văzut, se expun prea multe lucrări în același spațiu. Din dorința de a arăta cît mai mult efectul este contrar. Pinzele, sculpturile, prea îngheșuite obosesc privitorii, și adesea ei sar tocmai operele importante“.

Dominique de Mênil a ales un alt sistem de expunere. În sălile mari, luminoase, sînt expuse numai cîteva tablouri, cîteva obiecte decorative. La etajul 1 al muzeului sînt somp-

tuoașele „camere cu comori“. Acolo nu se poate intra decît după ce se înaintează o cerere scrisă fondatoarei muzeului și numai dacă ea își dă aprobarea. Etajul 1 este rezervat pentru cronicari, muzeografi și marii inițiați în artă. Din timp în timp, din bogatul depozit al muzeului, sînt aduse la parter și etaj alte lucrări celebre. Acest original muzeu american este măsura pasiunii unei femei care, intrînd într-o zi într-o sală de expoziție, s-a îndrăgostit, pe viață de frumos.

CARMEN DUMITRESCU ■

Un El Dorado al disperării

Legenda spune că un țăran, plecat în căutarea vicii, a dat peste un zăcămint de aur. Lucrul acesta se întimpla acum 7 ani și a declanșat o adevărată febră a aurului în jungla Amazonului, la Serra Pelada. Au invadat ținutul, atrași de mirajul îmbogățirii, toți dezmoștenii soartei; șomerii, victime ale recesiunii economice, țăranii din ținuturile aride ale nord-estului Braziliei, tinerii aparținînd păturii mijlocii, dornici de a da lovitură, și, bineînțeles, fugari, delincvenți, criminali.

Numărul căutătorilor de aur sau garimpeiros (cum li se spune) variază, în funcție de starea vremii, de la 15 000 la 150 000. Ei cred că este dreptul fiecăruia să se îmbogățească peste noapte. Realitatea este, însă, mult mai dură; cei puțini care au avut norocul să găsească aur și să scape de cuțitul ticăloșilor i-au angajat pe cei fără noroc la o muncă de Sisif. Acolo unde odinioară se afla un munte, oamenii au căscat o groapă imensă, adîncă de zeci de metri, scoomînd pămîntul în căutarea pepitelor. În saci de cite 30 de kg pămîntul, cîrnat pe umeri, este urcat din fundul gropii pe șubred și lunecoase scări de lemn pentru a fi cernut. În asemenea condiții nu lipsesc accidente: prăbușirea unei falii de pămînt, datorită ploilor excesive a îngropat 12 oameni de vii, boala și epuizarea își iau tainul lor. Un muncitor sapă pămîntul pe o suprafață de 6 mp, ceea ce face ca groapa să semene cu un amfiteatru al Diavolului.

Autoritățile braziliene, care speră să mai achite prin aurul extras cite ceva din datoria externă (108 miliarde de dolari), lasă mina liberă căutătorilor de aur; aceștia și-au impus propriile lor legi. Mai mult, și-au trimis reprezentanți și în Congres, Asaltată de toți cu speranță ca un nou El Dorado, Serra Pelada, unde norocul suride la foarte puțini, este pentru imensa majoritate a celor veniți aici un El Dorado al disperării și mizeriei.

DAN DĂNUȚ DORU ■

Televiziunea numerică?

Denumiri binecunoscute par a-și recunoaște vîrsta și caută cu discreție un loc mai lateral în limbajul nostru. Nu pentru că ar fi ieșit din actualitate. PAL, SECAM sînt termeni de uz curent. Azi. Dar pentru cît timp de acum încolo? A fost inventat pe lume termenul uzură. Orice pereche de pantofi își va cunoaște cîndva cîmpa despărțirii de noi. O cravată, oricît de lată, va trebui să obsoadă, mai devreme sau mai tîrziu, pe vecina sa, cravatașnur și să priceapă bătutul șei. Sistemul de televiziune stîut, de noi sau de alții, va trebui, cîndva, să dea în primire. Că așa vor sta lucrurile ne avertizează și mersul, sprintar, la zi al numerizării.

Cavalcadă se desfășoară în etape și chiar dacă nimeni n-a spus-o deschis, punctul de plecare s-a definit prin a considera că actualele sisteme și-au cam trăit traiul și pot fi privite cu superioritate. Nu neapărat și fără înțelegere. Procedul american în culori, NTSC, lucrează de peste trei decenii. Procedeele europene au trecut și ele de 20 de ani. Tehnicienii se simt în stare să renoveze și în consecință au indicat primul fărș al noului drum. Se numește MAC și are, în Europa occidentală, doi afluenți: D2 — MAC — Paquet (franco-vestgerman) și C — MAC — Paquet (englez), cu imagine în cod analog.

Spre deosebire de sistemele pe care le urmează, și speră să le ia locul, sînt compatibile, oferind condiții pentru o posibilă internaționalizare. Impedimentul vine dinspre americani și japonezi, aceștia preferînd să-și pună la punct propriul lor sistem.

Bate la geam televiziunea numerică. Sînt cîțiva ani buni de cînd marile saloane de specialitate o prezintă la loc de frunte pe post de mireasă. Ceea ce nu înseamnă că de mine vom expedia la lada cu vechituri tot ce avem acum, pe stil vechi, pentru că ne dă afară din casă televizorul și televiziunea în stilul cel nou-numeric. Și cînd îți cumperi o pălărie nouă trebuie să ieși în seamă că o vezi purta la costumele existente. Astfel de griji are și televizorul numeric. Și încă ce griji...

Avocații numerizării nu disperă. Ei nu uită și ne atrag atenția asupra avantajelor. Mesajul transmis astfel nu suferă deteriorări, lucru important și în cazul efectuării de copii. El permite tratarea imaginii prin calculator. Este posibilă corectarea culorilor, contrastului, conturului, îndepărtarea unor părți de imagine, inserarea de fragmente video, mărirea sau micșorarea formatului. Ca să

nu mai amintim, iarăși, de crearea imaginilor artificiale.

Prototipuri în căutare de prețiozități ne încearcă predispoziția la emoții cu găselnițe și mai și: posibilitatea de stop-cadru, datorită unei memorii; afișaj simultan a mai multor imagini fixe, oprite la intervale determinate; eliminarea parazitilor; posibilitatea de a privi numeroase programe sau surse diferite (magnetoscop, camera de supraveghere) pe același ecran. Pentru asemenea brave, aparatele trebuie să aibă memorii destul de puternice (cred unii chiar mai ceva decît IBM-PC). Și ca să fim cît de cît liniștiți, se avansează și costul probabil al unui astfel de televizor — ceva între 50 000 și 100 000 de franci.

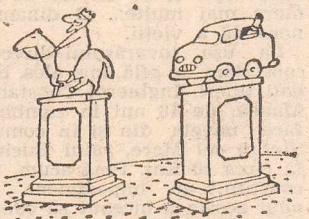
Toate cele ce stau împotriva pătrunderii televizorului numeric ne fac să fim realiști. Deocamdată el vadește apăsător cerul pentru numerizarea canalului de sunet și date. Pentru imagine mai așteptăm. Pînă prin anul 2000 zic cei ce au făcut calculele de rigoare. Peste vreo opt-zece ani ar putea fi rezolvată problema camerei de luat vederi. Echipată cu un analizor de mare capacitate, ea va putea intra în noile veșminte de lucru. Ecranul plat, dotat cu celule, va înlocui, tot cam atunci, tubul catodic. De mai așteptăm cu scoosul la vînzare a frumoaselor noastre televizoare. Pentru că, puțîn a fost, mult a rămas, am zice noi, transferînd aici o butadă născută pe alt teren.

NEAGU UDROIU ■

Recorduri de neșansă

Cargobotul „Argo Merchant“, lansat la apă în 1953, poate candida cu cele mai mari șanse de reușită la puțîn individuatul titlu de „cea mai urmărită de neșansă navă din istoria navigației“. Unul din tristele sale recorduri: pentru a efectua un transport din Japonia în S.U.A. i-au trebuit opt luni! Cum a

Lumea se amuză

După N.B.I. — R.D. Germană

fost posibil? Prin nenumăratele accidente cu care a fost confruntată: mai întâi s-a ciocnit cu un petrolier, apoi la bordul ei au izbucnit în trei rânduri incendii care au putut fi stinse cu mare greutate și, în fine, de cinci ori a fost nevoită să se refugieze în cel mai apropiat port pentru reparații urgente. Dintre numeroasele ghinioane ale lui „Argo Merchant” să mai amintim neșansele în serie din 1968, când la bord a izbucnit o revoltă a echipajului și din 1969 când s-a scufundat în apropiere de insula Borneo. După ce a fost scoasă la suprafață și reparată la Curacao, toată lumea credea că seria neagră a lui „Argo” s-a terminat. Dar, la prima sa călătorie după aceea nu ratează prilejul de a eșua pe un recif în apropiere de Sicilia! Speriați de „performanțele” navei, armatorii nu îi mai acordă încredere și o readuc remorcată la New York. Se fac din nou reparații, dar, în cursul anului următor cazanul explodează nu mai puțin de șase ori, și după ce se găsește o soluție pentru a-l „potoli”, se defectează serios sistemul de cîrmă. În 1976, „Argo Merchant” se scufundă,

de această dată definitiv în apropiere de peninsula Cape (SUA). Multă lume a răsuflat atunci ușurată. Inclusiv firmele de asigurare care deveniseră tot mai bănuitoare și începuseră să refuze să o mai ia în garanție. Și, după cit se pare, nu fără motiv.

Neșansa l-a urmărit și pe britanicul Gerard Simons din Liverpool, care a primit din partea poliției peste 500 de amenzi pentru încălcarea regulilor de circulație. Refuzând să le plătească a adus în fața tribunalului două probe zdrobitoare: nu are automobil și nici carnet de conducere! Misterul neșanței sale a fost repede clarificat: în urmă cu câteva luni un necunoscut i-a furat lui Simons actele de identitate și poliția presupune că acestea au fost prezentate de hoț autorităților, în momentele când a fost surprins că încalcă normele de circulație. În orice caz, Simons, poate fi trecut în celebra „Carte a recordurilor” deoarece a fost amendat de cele mai multe ori pentru un delict pe care nu l-a comis!

ION VIRGIL ■

Secția de montaj a Uzinei de avioane din Harbin — R.P. Chineză

Deviza profesională a poștașilor „Pe orice timp, la timp”, pentru Gheorghe F. Nicolae, nu și-a pierdut din actualitate odată cu pensionarea lui. După un exercițiu, neîntrerupt, de 45 de ani, deprinderile nu dispar cu o decizie.

Eram, cu harnicii și neobosiții lui colegi, sîmbăta trecută în strada Matei Millo, așteptându-l pe Gheorghe F. Nicolae, care pe jos a străbătut România de-a lungul și de-a latul, după un traseu riguros întocmit de asociația sportivă „Poșta”.

Aplauze!... Din stradă vine un om tânăr, cu câteva fire argintii, suplu, cu rucsacul în spate, de mîna cu nepotului său, și el emoționat. Cine să creadă că are 66 de ani?! Este îmbrățișat, felicitat, colegii îi dau flori și o diplomă sportivă de onoare: „evidențiat în turul României prin oficiile P.T.T.R.”

Refac statornicul program de viață a lui Gheorghe F. Nicolae din ultimele săptămîni: se scula la ora 3 dimineața, parcurgea în medie 35 km pe zi, lua masa, se odihnea 12 ore. A parcurs în 53 de zile 1768 km., a trecut prin 248 localități și și-a făcut prezența la 206 unități P.T.T.R., a rupt 11 perechi de ciorapi și 3 de încălțăminte.

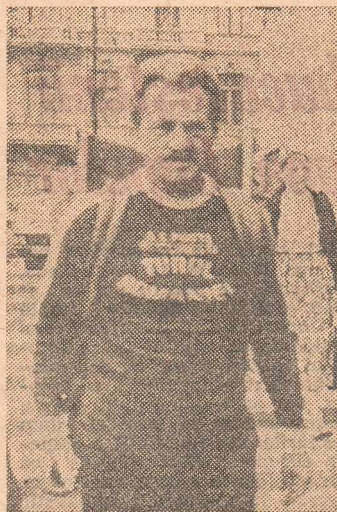
— Am fost testat, simțeam mașinile oficilor poștale care treceau, că din întîmplare pe lângă mine. Mă controlau să nu trișez, să nu mă la careva într-o căruță”.

Nici o îndoială, Gheorghe F. Nicolae, se știe că ați parcurs cîștit drumul, respectînd regulamentul sportiv, că ați mers metru cu metru, cu piciorul nu prea tânăr, o distanță impresionantă.

— Nici un medicament nu poate înlocui exercițiul fizic. N-am fost bolnav nici o zi în acest periplu, n-am strănutat, nu m-a durut capul, n-am luat un singur hap, cum mi se mai întîmplă acasă cînd mă mișc doar de colo, colo, mens sana in corpore sano. A trimis cărți poștale din toate localitățile pe care le-a străbătut, pe care nu le expedia doar ci le-a și scris.

Rîndurile se repetă, dar nu avea timp să pună pe hirtie tot ce simțea, ce-l impresiona. Concluziunea sa e superbă: „Aveam o țară minunată, cu priveliști de export și cu oameni gospodari”.

Prin lume, la pas, precum în cartier cu tolba de scrisori

În zilele cu 40 de grade sau cu ploii torențiale, și-a urmat neabătut traseul, fără nici o ezitare, condus mereu de deviza unei vieți: „Pe orice timp, la timp”.

— De ce ați ținut să vedeți țara în acest fel? Puteați să vă serviți de avioan, de tren, de autobuz?

— N-ar mai fi fost un drum

sportiv, ci unul turistic. Și apoi am să citez pe cineva care, într-o altă împrejurare, a răspuns inteligent: „Pentru că există!”

Sîmbăta trecută, în așteptarea unui pensionar neastîmpărat, care nu își deapănă amintirile la gura sobei, nu se vază de dureri de sale, nu se ferește de curent, ci merge în viață cu pasul unui tînar, a venit în întîmpinarea sa un alt om care îi seamănă „Nicolae Nicolae”. Fost muncitor fruntaș la Vulcan pensionar de 6 ani, are un palmares de 100.000 de km. parcurși tot cu pasul, în țară și în străinătate. Ce a mai rămas din pantofii cu care a străbătut Europa e în muzeul firmei, Adidas, ca o dovadă a rezistenței lor și a unui gest neobișnuit.

Autoturismele trec pe lângă noi, în fluxul lor neîntrerupt. Nicolae Nicolae nu se reține...

Eu am trăit toată viața mergînd pe jos. Nu-i înțeleg pe cei care apasă pe accelerator: și ajung la destinație. La ce își mai folosesc picioarele? Am făcut economie de benzină, nu am avut niciodată kilograme, în plus, n-am știut ce e somniferul, n-am trecut, pină la anul meu, pe la medic...

Cu un rucsac, statornic în greutate de 14 kg., Gheorghe F. Nicolae a marcat zilnic mai bine de jumătatea distanței București-Ploiești, numai pentru a-și dovedi, la 66 de ani, că este încă tînar și puternic. Este încă tînar și puternic!... A avut timp în 53 de zile să treacă din localitate în localitate, să le vadă de aproape, să le simtă sufletul, să le ia pulsul, nu doar să le știe de pe hartă, cum s-a făcut 45 de ani la poșta. În loc să trimită scrisorile pe la casele oamenilor, a prins în sufletul său, pe „retina” aparatului de fotografiat, clipa mult dorită, pe care o va retrăi (de cîte ori va dori) și la 80 de ani.

Pentru vara viitoare plănuiște iar un drum, dar mai lung, la care vrea să rupă cîinci perechi de pantofi. Să fie sănătos și să-l urmeze și alții!

CARMEN DUMITRESCU ■

Mai există brutozauri?

Deși unii oameni de știință nu admit că azi ar mai putea exista reptile uriașe, urmașele brutozaurilor, în presa străină continuă să apară declarații ale unor martori ce au văzut asemenea viețuitoare, în unele lacuri și chiar ape curgătoare. Scriitorul sovietic Vsevolod Ivanov, în timp ce privea jocul delfinilor în golful Cornaliu din Marea Neagră, observă o grămadă de alge pe o stîncă, ce ieșea din apă. Deodată roca începu să înnoate. „Era un monstru

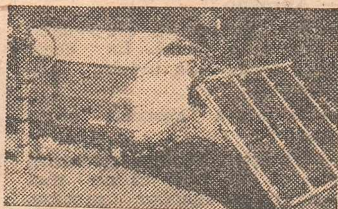

— declara el mai tîrziu — lung de 25—30 de metri. Spatele îi avea lung, motiv pentru care l-am confundat cu niște alge. Ondulîndu-se ca un șarpe, monstrul înainta spre delfini, care dispărură. Apoi își ridică capul deasupra apei. Era de aproape doi metri și semăna cu un șarpe. Nu l-am văzut ochii, ceea ce denotă că erau mici. După două minute monstrul se întoarse brusc, băgă din nou capul în apă și dispărură”. În Congo, în pădurile mlăștinoase și de nepătruns de la nord de Ecuator se află lacul Tele, ce se întinde pe o lungime de 5 kilometri și cu o adîncime de 2,5 metri, însă cu numeroase gropi foarte adînci. Lacul aparține locuitorilor satului Boa, care de secole transmit din generație în generație povestea unui animal bizar ce locuiește în Tele, și pe care l-au numit Mokeb-mbembe. Prima expediție științifică a pornit din Brazzaville la 3 aprilie 1983, fiind condusă de biologul Marcelino Anana, de la Universitatea din Havana. La început s-au studiat împrejurimile satului Bouanila. Locuitorii au arătat membrilor expediției o adîncitură de peste 13 metri, în apa rîului Likouala, în care, spun ei, doarme un monstru ce din cînd în cînd își marchează prezența. Ultima dată într-o excitație in-

Breviar științific

explicabilă a doborît arbori de pe mal și a scormonit pămîntul timp de cîteva ore. Urmele acestui acces de furie au putut fi cercetate. Într-una din zile o țărancă din statul Edzama, ce se deplasa pe riu cu piroga, se ciocni de o ridicătură ce ieșea din apă. Ea apăsă cu putere în prăjină. Deodată un cap apărură deasupra apei, înroșind-o. Animalul furios deveni primejdios. La strigătele desperale ale femeii veniră locuitorii satului, care prin țipete speriară monstrul, ce dispărură înghițit de ape. Pe locul incidentului membrii expediției au găsit bucăți de piele cenușie cu reflexe de bronz și amprente ale unor picioare de 15 centimetri în diametru. Un vîntor local Emanuel Mangumela, a declarat că a văzut, în trei rânduri, un animal bizar, cu gîtul foarte lung, ce se hrănea cu frunze și fructe din arbori. Expediția s-a deplasat ulterior în lacul Tele. În ultima zi de cercetări biologul Anana filmă niște maimuțe. Deodată auzi „Priviți acolo”. La 300 metri de la mal lacului un cap asemănător unui șarpe ieșea din apă, la capătul unui gît lung. Șeful expediției a descris cele văzute: „un gît foarte lung, o ceafă neagră strălucind la razele solare, ochi lunguieți, un spate lat și puternic lung de trei metri, o reptilă ce corespundea unui brutozaur”. Oare există și azi brutozauri?

Soarele în slujba aeroporturilor

Energia solară acționează azi în cele mai diferite locuri, în special în regiuni izolate, pentru alimentarea diverselor aparate.

Balize, plasate în plin ocean, ce semnalizează navelor apropierea unor regiuni periculoase navigației, sint acționate tot cu ajutorul Soarelui. Chiar energia electrică necesară balizării unor aeroporturi, este furnizată de astrul zilei. Așa este cazul celor două semnalizatoare, din imagine, ce indică apropierea aeroportului Medine, din Arabia Saudită, alimentate și ele prin intermediul panourilor cu celule fotovoltaice.

Urșii Panda în captivitate

Urșii panda, de la grădina zoologică din Beijing, sint îngrijiți ca niște copii de grădiniță, ei constituind o atracție deosebită pentru vizitatori. Mincarea, ce le este servită de două ori pe zi, se compune dintr-o combinație de lapte, ouă, orez, mălăigă, mere, carne tocată, făină de oase și vitamine, la care se adaugă hrana lor preferată,

muguri de bambus, din care fiecare urs panda consumă zilnic 3,5—5 kilograme. Dar lucrul cel mai important realizat aici, ca și la grădina zoologică din orașul Chengdu, este că s-a reușit un lucru extrem de rar, fecundarea artificială. Astfel, aceste animale atît de blinde, trecute pe lista celor în pericol de dispariție, vor putea fi salvate de la pierire. În acest mod ursoaica „Mei-Mei”, din imagine, a născut pină acum de trei ori, iar în urma îngrijirilor acordate de specialiștii chinezi toți puii au ajuns la maturitate. Unul dintre aceștia, ursul panda „Jim-Jim” la vîrsta de doi ani are o lungime de peste un metru și cîntărește 50 de kilograme.

AUREL DIANU ■

Călătorului îi șade bine cu drumul

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

ORIZONTAL: 1) Drum de mii de ani lumină și miliardar de stele (2 cuv.). 2) Drum încoace, drum încolo. 3) Curcea pentru plimbat cîinii — A rămîne pe drumuri. 4) Poartă la aerogară! — Oprire la stop (în centru!) — Între cai și călăreți. 5) Pe marginea drumului — Rapsozi vechi pe drumuri vechi. 6) Interiorul unui motor! — Drumetie cu ocol — Descrie de-o generatoare. 7) Un drum bine fixat — Puse la drum pentru... drum bun. 8) Scurt: pentru conformitate — Aerodromuri centrale! 9) Merg pe drumuri per pedes — Corabia zoo. 10) A se porni la drum lung — Semn de repetiție. 11) Semnal de plecare-n cursă — Fetele descurcărețe.

VERTICAL: 1) Tot pe drum, pe drum, pe drum... — Trecătoare printre munți. 2) Drum printre

arbori și flori — Pe drum în căutare de pîtoresc. 3) Pornit pe ultimul drum — Tovarăș pe drumul vieții — Stabilită lingă... DELTA. 4) Ultima corectură — Ar zbura, dar aripi n-are. 5) Dacia și Aro... în Argeș — Organizează turismul (abr.) — Adăpost din foi... de drum. 6) Fugar lipsit de curaj — Exprimă o săritură — Bine pentru rebusiști! 7) Mergă cu motocicleta — Crestat pe răbojul... feți! — Personal, pentru a treia. 8) Bândă de transmisie — Lungul drum al timpului. 9) Drum parcurs de un corp în spațiu. 10) Judecător (spus în treacă!) — Te face să iuțești pasul — Scriție pe drum de țară. 11) Foi de drum, pentru... DRUM BUN.

Dicționar: OTO, DRO, ETA.

CONSTANTIN TUCULEASA ■

Dezlegarea carcului „Raze de soare”

TALAZ; AUREORE; IRIMIE; MIRAN; CANICULA; AZE; IMI; E; ANI; ES; NASB; AMIEZ; C; A; TOMPA; RURU; NEAGU; ANCA; CE; R; NORI; ST; OCA; MERA; TAU; LUNGU; B; SARG; ILLERY; SUCIU; NAUM; MORETTI.

O întrebare pe care și-o pun toți iubitorii fotbalului:

CUM SE PREGĂTESC ECHIPELE NOASTRE PENTRU CUPELE EUROPENE?

După ce în numărul trecut am prezentat pregătirile Sportului studentesc, în această pagină vă informăm asupra atmosferei de lucru de la Dinamo, Steaua și Universitatea Craiova, urmînd ca data viitoare să vorbim despre Victoria, echipă al cărei debut în competițiile continentale este așteptat cu același firesc interes.

DINAMO

Cu speranța că bucureștenii vor vedea și Cupa Cupelor

Înțelegem, dintr-un prelungit dialog cu Vasile Anghel, unul din tehnicienii „diplomatici” ai echipei Dinamo, București (notăm cu plăcere amănuntul că a făcut parte din prima echipă românească înscrisă într-o cupă europeană, în 1956, cînd Dinamo a trecut de Galatasaray Istanbul, cu 3-1, la București, și 1-2, în deplasare), că sortii n-au fost prea darnici cu albosii din Șoseaua Ștefan cel Mare. Pînă mai deunăzi, F.C. Malines, cum îi zic valonii sau K. V. Mackelen, cum îi spun flamanzii, sau F.C. Malinoise, cum îi spun francezii care trăiesc în Belgia, era o echipă de la mijlocul clasamentului spre coadă, preocupată doar de evitarea retrogradării. În aceeași situație se afla și-acum două sezoane. Mai exact spus, după încheierea turului din ediția '85-'86 a campionatului belgian, se afla într-o situație, dacă nu disperată, cel puțin critică. În retur, F.C. Malines a făcut, însă, adevărate minuni, ceea ce în condițiile fotbalului profesionist nu se întâmplă decît dacă apar... banii. Banii au apărut grație unuia dintre „marii” industriei electronice din Belgia și, am spune, din Europa, domnul John Cordier. În campionatul următor, F.C. Malines a făcut furori. În penultima etapă se afla pe locul întâi, cu un punct avans față de Anderlecht. Dar, în deplasare, Anderlecht a cîștigat, iar F.C. Malines a făcut doar meci nul. Cu un golaveraj mai bun, Anderlecht a trecut în frunte și, cîștigînd ultimul meci, acasă, a cucerit titlul. F.C. Malines, situată pe locul doi, înaintea unor valoroase echipe ca F.C. Bruges, Standard Liège sau Lockheren, a cîștigat finala cupei, cu 2-1 în fața lui Standard Liège. Alte amănunte: participă pentru prima dată într-o cupă europeană și, după cum au declarat, cei cinci emisari ai ei prezenți la tragerile la sortii, sînt puși pe fapte mari. „Nu vrem să pășim numai cu dreptul într-o competiție europeană au declarat, ci vrem s-o încheiem în triumf”. Ca atare, înaintea începerii sezonului, antrenorul olandez Demol, făuritorul lui Ajax, aflat acum în mișcările lui Cruyff, a achiziționat nu mai puțin de cinci jucători olandezi, plus israelianul Ohana, un jucător de 23 de ani, considerat cel mai bun produs de pînă acum al fotbalului din Israel. Dar nici Dinamo București nu este o echipă oarecare în Europa. Datorită bunelor ei rezultate obținute în ultimii cinci ani, a făcut parte dintre capii de serie, avantaj care, însă, se vede, contează și nu prea, adică, ne-au arătat sortii, este o poziție mai mult onorifică decît favorizantă. „Vor fi două meciuri dificile, ne-a declarat Vasile Anghel, primul în Belgia — și nu la București, așa cum au stabilit sortii, schimbare pentru care adversarii noștri și-au dat acordul — iar al doilea în România. Vă mai pot spune că viitorii noștri adversari l-au și trimis în România pe directorul tehnic, Paul Courant, fost internațional belgian, pentru a vedea stadionul pe care vor juca, inclusiv hotelul la care vor trage. O organizare, cum s-ar spune, la milimetru, cu adevărat electronică, apropo de domnul John Cordier. Firește, iubitorii fotbalului din țara noastră, și cei ai lui Dinamo în special, vor să știe care este starea de spirit din sânul echipei noastre. Pe

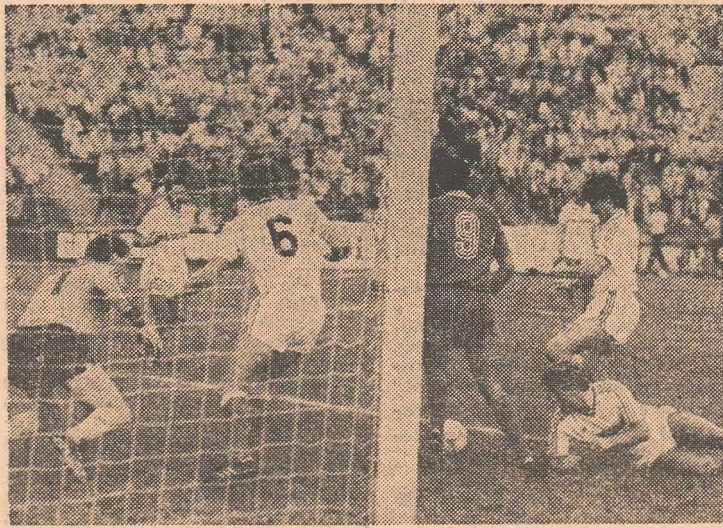
scurt, bună. Nu ne speriem noi cu una, cu două. Aș emite ideea, personală, că pentru noi ar fi mult mai importantă o finală în Cupa Cupelor, decît, să zicem, cîștigătoarea titlului în campionatul intern. Sigur că da, campionatul rămîne, totuși, campionat, dar asta spune mult, zice eu, despre modul în care abordăm meciurile acestei ediții a cupele europene. Sînt convins că toate celelalte echipe românești, înscrise în maratonul fotbalistic european, gîndesc aproximativ la fel. Sîntem conștienți că fotbalul românesc are nevoie de cit mai multe victorii internaționale și vom face tot ce ne stă în putință pentru a contribui la atingerea acestui obiectiv. La ora actuală echipa a efectuat un turneu de pregătire în R.F.G., va evolua în Elveția, după care, pînă în 15 august se va pregăti în Italia. Lotul este în mare, cel cu care Mircea Lucescu a încheiat campionatul. În ceea ce privește achizițiile, ne-am gîndit la Stoica, de la Progresul-Vulcan, Dumitrașcu, de la Craiova, și Timiș, de la Buzău. Dar, pînă în 15 august, dată la care noi, echipele europene, mai putem formula cererile de transfer, mai e timp. Timp de gîndire, cum spun șahiștii. Și totuși, timp prea mult nu mai e pentru că meciurile, după cum se vede, au și început. Va fi greu, fără îndoială, dar, ne întrebăm, pentru cine va fi ușor? Răspunsul nu este decît unul singur: pentru învingător. Și sperăm ca, la capătul confruntărilor sale cu F.C. Malines, o echipă mai mult decît ambițioasă, Dinamo București va reuși să treacă în turul doi, așa cum, cu cîteva excepții, a făcut-o întotdeauna, indiferent de adversarii pe care i-a avut în față.

VICTOR NIȚA ■

După cum se știe, Universitatea Craiova a cîștigat tradiționalul turneu internațional de fotbal de la Varna, învingînd pe campioana Bulgariei, Sredeş Sofia, cu 2-1, și, în finală, pe Cerno More cu 1-0. Înainte de a vă oferi detalii asupra jocurilor, din convorbirea telefonică avută cu antrenorul Constantin Oțet, reîntors la Craiova marți noapte, dorim să arătăm că acest rezultat confirmă buna pregătire efectuată timp de zece zile la Poiana Brașov.

— Așadar, tovarășe Oțet, ce nu știm despre turneul de pe litoralul bulgar?

— A fost un turneu foarte bine organizat, patronat de președintele Federației bulgare de fotbal, prof. doc. Șişkov, o personalitate a fotbalului bulgar. Au fost invitați arbitri de marcă, între ei și portughezul Carlos Valente, care a oficiat și în Mexic și care mi-a vorbit foarte frumos de arbitrul nostru Ioan Igna. În condițiile acestea, arbitrajul a fost excepțional și au ridicat calitatea turneului. După cum știți, au participat campioana țării prietene, Sredeş Sofia, Cerno More, o bună echipă de divizia B, Belenenses din prima divizie portugheză și noi. Deci trei participante la cupele europene. Temperatura a fost în jur de 24-25 de grade, dar, jucîndu-se în noaptea, mai puteai scădea cîteva grade. S-au dat mai multe premii, pentru cel mai bun portar, înainteaș, pentru cel mai tehnic jucător,

Fotografie de PAUL AGARICI ■

STEAUA

Gazdă a unui reușit turneu internațional

Apropierea noului sezon competițional se face tot mai mult simțită. Perioada transferărilor a luat sfîrșit pentru cele mai multe dintre competitori. Deci, conducerea, antrenorii, loturile echipelor sînt de-acum definitive. Etapa acumulărilor fizice a luat și ea sfîrșit urmînd ca în răstimpul ce a mai rămas pînă la primul fluier din campionatul nostru să fie stabilite cele mai bune formule de joc.

În acest context inspirata idee a organizării de către Clubul Sportiv al Armatei „Steaua” a primului turneu internațional dotat cu „Cupa Steaua” ni se pare binevenită. Am avut astfel prilejul să urmărim la lucru o echipă ce am vrea să rescrie în cel mai scurt timp posibil istoria marilor performanțe cu care și-a aureolat palmaresul. Dar cîștigul a fost în primul rînd de partea jucătorilor și a antrenorilor care, aflîndu-se față-n față cu echipe de valoare ale unui fotbal cu o cotă ridicată, au putut citi cu exactitate barometrul actual al pregătirilor. Dincolo de rezultate, Steaua prezentă în teren cu o garnitură avînd unele noutăți (portarul Liliac, fundașii Ungureanu și Lucaci, atacantul Buterchi) a demonstrat poftă de

joc și o concepție cu care ne obișnuim, spiritul ofensiv colectiv fiind bine susținut de travaliul mijlocului și precizia apărării. Steaua ne-a apărut (mai ales în prima zi), chiar în acest stadiu al preparativelor pentru o nouă campanie europeană, o echipă bine așezată în teren ai cărei jucători răspund eficient sarcinilor duble de joc, disciplinați tactic și evident polivalenți în funcție de faza creată. Hagi și Băloni au fost pistoanele acestui motor de mare turație, Lăcătuș amatorul atacului, Belodedici și Iovan stilpii apărării careia promptitudinea intervențiilor lui Liliac (în primul meci) și ale lui Stîngăciu (în cel de-al doilea) îi asigură liniștea.

Prima zi a competiției, dedicată de organizatori zilei de „23 August” și aniversării a 40 de ani de activitate a Clubului Steaua, a fost deschisă de întîlnirea echipelor F.C. Bruges (Belgia) și F.C. Vorwärts din Frankfurt pe Oder. Echipa germană, cu un joc mai realist, athletic și direct, bazat pe o bună tehnicitate și o mai mare viteză, i-a depășit destul de clar pe mai renumiții lor adversari, scorul consemnat în fi-

nalul partidei (2-0) reflectînd în mod corect raportul de forțe din teren. Cel de-al doilea meci al zilei a opus Stelei formația olandeză Den Bosch. O partidă aflată la discreția echipei noastre jucînd ca-n zilele ei mari un fotbal fantezist și percutant, în viteză, întrunind deci calitățile jocului modern. Scorul, 6-1 pentru steliști, a fost urmarea nu doar a diferenței de clasă dintre cele două echipe ci și, poate mai ales, a concepției și atitudinii de joc mult diferite la cele două competitori.

Cea de-a doua zi a întrecerii a reunit în primul meci învinsele întîlnirilor precedente. F.C. Bruges cîștigătoare pe merit în fața olandezilor (scor 4-2), avînd cîteva individualități remarcabile și practicînd un joc mai deschis, a ocupat astfel locul III între participantele la acest interesant turneu. Meciul vedetă, finala, a adus în teren învingătoare din prima zi. Steaua și F.C. Vorwärts au etalat un joc de mare angajament fizic, cu multe faze de fotbal autentic dar, poate și din pricina oboselii acumulate în primele întîlniri, cu multe greșeli de ambele părți, lăsînd în suspens pînă la final numele cîștigătoare. A fost fără doar și poate un joc deosebit de util, dirigenția echipei germane, angajamentul și tenacitatea acesteia punînd probleme reale echipei noastre campioane. Cîștigătoarea turneului avea să se decidă în urma executării loviturilor de la 11 m și ea s-a numit F.C. Vorwärts (scorul partidei 7-8).

Chiar dacă Steaua nu a cîștigat acest turneu, așa cum am fi dorit-o cu toții, să spunem că prin confruntările pe care le-a prilejuit el și-a atins ținta. Și de ce să nu îndrăznim, putem susține că din lecția finalei „Cupei Steaua” echipa noastră n-a avut decît de învățat în perspectiva partidelor oficiale din toamnă. Dincolo de tristețea unei înfrîngerii într-un turneu care nu era decît de pregătire, putem afla un bun prilej de meditație adîncă și un imbold pentru pregătirea viitoare. Marea performanță se clădește, este bine știut, nu numai pe victorii.

Să-i amintim în încheiere și pe cîștigătorii celorlalte premii acordate de organizatori: cel mai tehnic jucător al turneului — Gheorghe Hagi, cel mai bun portar — Karl Heinz Wienhold, premiul fair-play — echipa Den Bosch, premiul golgeterului turneului fiind împărțit de M. Degruse (F.C. Bruges) și Miodrag Belodedici, fiecare cu cîte două goluri marcate.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

„podiumul” beneficiind de următoarele premii: locul I — 5000 leva, locul II — 3000 leva, iar locul III — 1500 leva. Noi, în afara locului I, am avut și bucuria de a-l număra în formație pe cel mai bun atacant al turneului: Vancea.

— Despre Vancea vom mai

mă. Au fost buni Lung, Negriță, Rađa, Geolău, Vancea. Aproape de valoarea lor au jucat Ciurea, Săndoi și Gică Popescu. Aș vrea să adaug că deși n-a fost desemnat cel mai bun portar, Lung n-a fost cu nimic mai prejos decît cel ce a cîștigat acest premiu, bulgarul

neul. Sublinierile sînt ale lor.

— Și, totuși, ați avut și un ghinion: Belenenses.

— Ne-am dorit foarte mult să jucăm cu portughezii, desigur, în perspectiva întîlnirii noastre cu Chaves. I-am observat însă atent, pentru că, pînă la urmă, Belenenses este foarte aproape de adversarii noștri, locul 4 în campionatul portughez. Jucătorii lor au calitățile cunoscute ale fotbalului din Portugalia. Am stat de vorbă cu un ziarist portughez, Joaquim Rita, de la „A Bola” care, de la Benfica, ne cunoaște foarte bine echipa. Ne-a spus că Chaves este la fel de bună ca Belenenses, beneficiind acum de serviciile fostului antrenor de la Standard Liège, Henri Despireux, vedetele lor fiind bulgarii Zdravkov și Slavkov, Vermelho de la F.C. Porto, liberoul Jorginho și portarul Padrao.

— Ce veți face în continuare?

— Vom participa la două turnee interne, Cupa minerului și tradiționalul Drobeta 2000. Încolo, beneficiind de prevederea federației privind transferările pînă la 15 august, sperăm să ne mai întărim cu un jucător. Nu vă spun numele, pentru că am vrea să-l luăm și nu să-l pierdem. Încolo ne pregătăm cu multă seriozitate fiindcă am o mare ambiție: revanșa cu portughezii. Am suferit prea mult după meciul cu Benfica, și nu doar din cauza necalificării.

RAZVAN BĂRBULESCU ■

UNIVERSITATEA CRAIOVA

Toată lumea știe că e mult de muncă

vorbi. Vă așteptați la acest succes?

— Nu. Vroiam podiumul și ne-am pregătit în acest sens. Meciul cu Sredeş l-am gîndit foarte mult din punct de vedere tactic, m-am informat foarte mult, pentru că, pînă una alta, era în joc „blazonul” nostru. Și, astfel, am surprins, reușind să cîștigăm în fața unei echipe impetuoașe, cu trei internaționali în formație.

— Pe cine remarcați?

— Vreau să precizez că pentru actuala etapă a pregătirilor noi nu am atins virful de for-

Popov, de la Cerno More. Dar, repet, pentru acest moment sînt aproape mulțumit.

— Aproape?

— Da. Pentru că nu reușim să jucăm în viteză. La acest capitol trebuie să lucrăm încă foarte mult.

— Cum v-a apreciat presa bulgară?

— Obiectiv. Sîntem cunoscuți acolo, ei știu bine că nu mai avem echipa marilor succese, dar i-am surprins prin forța de joc, echilibrul echipei, maniera de a aborda la cîștig tur-

Opinii despre starea baschetului

Se vorbește tot mai mult despre „redresarea baschetului”. Nu știm cât de potrivită este sintagma, dar totul pornește de la rezultatele nesatisfăcătoare ale echipei de seniori la campionatele europene de la Atena. Reamintim aceste rezultate pentru că la momentul respectiv ele abia au putut fi tipărite cu un corp 6, iar ulterior n-a mai apărut nici un comentariu; au fost șapte jocuri și tot atâtea înfringeri: la 32 p cu Grecia, la 18 p cu Spania, la 8 p cu Franța, la 42 p cu Iugoslavia, la 1 p cu Olanda, la 10 p cu Israelul, la 32 p cu U.R.S.S. Din cele trei calificări la turneul final european obținute de echipa de seniori în ultimii 12 ani, aceasta a fost prima la care reprezentativa noastră n-a înregistrat nici un succes, clasându-se ultima, adică pe locul 12. Din respect față de adevăr, precizăm că totuși este pe locul 12 în prima grupă valorică a Europei, lucru ce trebuie apreciat ca atare, în contextul în care ierarhia se întinde până spre locul 36, cuprinzând alte două grupe valorice mai slabe, B și C, și alte echipe ce se luptă să prindă trenul unei clasificări în acestea.

CLASAMENTUL SE CITEȘTE DE SUS ÎN JOS, orice rezultat fiind apreciat în funcție de nivelul maxim al performanțelor posibile. Din această perspectivă, bineînțeles că locul 12 a nemulțumit, stârnind analize rapide și măsuri urgente. Acestea din urmă se referă în principal la dizolvarea lotului național (și refacerea lui pe baze noi, în jur de 1 noiembrie, după consumarea unui tur de campionat), la neînscriserea echipei naționale pentru calificările pentru campionatul european din 1989, la suspendarea pe timp de un an din orice activitate internațională a celor 10 jucători care au alcătuit lotul pentru Atena. Nimic de zis, laudabilă această promptitudine, dar dacă se pune problema redresării baschetului, credem că trebuie avută în vedere totalitatea aspectelor tehnice și organizatorice ale acestei discipline sportive. Cu titlul de inventar și nu într-o ordine anume, enumerăm doar câteva din acestea în speranța luării lor în considerare de cei îndri-

tuiți cu atribuții de decizie în respectivele domenii.

De pildă, regulamentul competițiilor noastre interne este puțin mai „savant” decât cel internațional, cuprinzând trei prevederi originale. Prima este ca finalizarea atacului să se facă în 24 de secunde (în loc de 30 sec. cit se prevede pe plan internațional). Justificarea ar consta în determinarea unei viteze sporite de joc, dar alt nume al acestei situații este precipitarea și imperfecțiunile tehnice pe care le generează, întrucât în baschet 6 secunde înseamnă foarte mult. O altă prevedere, la care se pare că se va renunța din campionatul viitor (și de aceea nici n-o mai comentăm) se referă la acordarea de 3 p pentru coșul marcat „de sus”, în loc de 2 p cit este considerat pe plan internațional.

tice (acum doi ani, Poli. Timișoara, abia promovată, dar lipsită de astfel de jucători a fost retrogradată automat în campionatul orașenesc, campionatul național disputându-se în 11 echipe!) O altă excrescență este aceea că, simțind „valoarea” propriei lor înalțimi, membrii soarta echipelor din care fac parte, unii jucători (despre al căror caracter se poate discuta separat) au ajuns, cum s-a întâmplat la Constanța, să condiționeze material menționarea lor pe foaia de arbitraj.

Benefică în esență, această prevedere se cere, deci, reevaluată în funcție de toate implicațiile (pozitive și negative) pe care le are, astfel încât ea să nu se întoarcă împotriva rațiunilor care au determinat-o. Cu atât mai mult cu cât regula celor trei puncte acordate la aruncările reușite din afara ca-

desc rezultatele, atunci când, de pildă, la o selecție pentru divizia școlară, din 120 de tineri sportivi, dacă trec normele de control 8-9 este mare lucru. Lipsită de orice autoritate statutară asupra acestor unități școlare, federația n-are decât să consemneze această stare de lucruri în care mai există și profesori ce se „ocupă” de baschet fără să producă vreun jucător divizionar în peste două decenii de activitate! Jucătorii care ajung, totuși, să atingă un nivel valoric acceptabil sînt foarte repede repertați și pot să ia numai calea a două cluburi care-și împart titlul de campionat exclusiv între ele două de peste trei decenii încoace. O „tactică” despre care știe toată lumea dar pe care n-o rostește nimeni ar fi aceea că nu totdeauna Steaua și Dinamo au nevoie de

rosimilă aluzia la „sacii văzuți în „cărută” și, de aici, la dezinteresul acestor jucători în a-și mai apăra șansele în vreo întrecere sau alta. La europene tocmai asta li se poate reproșa — faptul de a nu-și fi apărat șansele, pierzând la diferențe de scor foarte mari.

PAUZA POATE FI UN SFETNIC BUN. Resurse tehnice și de pregătire ar fi avut ai noștri pentru a câștiga cel puțin două jocuri. Cu Olanda, de pildă, conduși la pauză cu 20 p, au recuperat în repriza a doua până la diferență de un punct! Iar echipa Israelului, în fața căreia am pierdut la zece puncte, fusese întrecută de ai noștri la 8 p cu numai o săptămână înainte! Asemenea oscilații de comportare trimit direct la atitudinea jucătorilor. (În paranteză fie spus, la aceste europene s-a resimțit lipsa autorității și cuvintului unui conducător autentic al delegației, echipa fiind însoțită numai de cei doi antrenori și un medic, întrucât antrenorul federal George Chiraleu a mers acolo în calitate de arbitru invitat de forul internațional, cu program și responsabilități separate de treaba delegației noastre).

În sfârșit, în folosul baschetului nostru ar acționa și reacționarea, măcar cu un rol consultativ, al unor valoroși tehnicieni, cam ocolii de federație în dezbaterile problemelor baschetului nostru. E vorba, între alții, de antrenorii emeriți Dan Niculescu și Mihai Nedel (acesta activând la o echipă de juniori!), de Sigismund Ferencz (care are deosebite rezultate în baschetul feminin), de Vasile Popescu și Grigore Costescu și de alți oameni de bine ai acestui sport. Un „sînt al înțelepților” este necesar acum mai mult ca oricând baschetului nostru — ca semn al punerii în valoare a celor mai bogate experiențe de muncă pe care le avem, ca și al tehniciării mai pronunțate a măsurilor promovate de federație, dominate, se pare, deocamdată, mai mult de aspecte administrative și ale arbitrajului. Or, cum se exprima plastic cineva, acest sport are nevoie, pe lângă fluier și ștampilă, și de o minge de baschet!

OCTAVIAN ȘTIREANU

Mingea, fluierul și cu ștampilă

UN „PAT AL LUI PROCUST”, PE VERTICALĂ. E vorba de celebra obligație a echipelor noastre de a avea în teren cel puțin 2 jucători de peste 2 m și încă unul la fel, de rezervă. Vizind stimularea descoperirii unor jucători cu talie înaltă prin care să ne aliniem la tendințele baschetului internațional, această prevedere rămâne în vigoare ca un punct forte al organizării competițiilor noastre. Sînt, însă, de luat în seamă câteva nuanțe ale aplicării acestei prevederi. Mai întâi că măsurarea înălțimii jucătorilor a devenit aproape cea mai importantă operațiune din preambulul campionatului! Pentru cîtiva milimetri lipsă (sau nu) din înălțimea standard se desfășoară adevărate negocieri, fiind răsfoite chiar și cărțile de anatomie (care spun, se pare, că dimineața omul este mai înalt decât seara!). Iar cînd rezultatele măsurătorilor sînt omologate ca necorespunzătoare, sancțiunile sînt cit se poate de dras-

teul de 6,25 m, regulă adoptată pe plan internațional, a reactivat valoarea jucătorilor nu prea înalți, dar tehnici, atențind astfel la mitul înălțimii de care este preocupat întreg baschetul internațional. De fapt Grecia a câștigat recentul campionat european deși a avut cea mai mică medie de înălțime dintre toate competitorile (1,91 m), deși a avut permanent în teren doi jucători sub 1,85 m (între care Gallis, 1,83 m, a marcat 78 de puncte în două jocuri, cu Iugoslavia și U.R.S.S., nefiind nici măcar conducător de joc; dar Gallis este o excepție).

În general, deci, sugerăm niște articulații mai mobile la patul procustian al severelor norme de control stabilite de federație.

BASCHETUL ÎN ȘCOLILE SPORTIVE. Sînt 380 de astfel de grupe în 42 de cluburi sportive școlare, cu 145 de antrenori și profesori care se ocupă de pregătirea a 5500 de elevi. Cît de mult se ocupă, o dove-

respectivii jucători, dar mai bine să figureze în lotul propriu decât al unor potențiale adversare la titlu. Așa se face că unii jucători valoroși, pe cît de greu se formează, pe atît de ușor se pierd, neputînd prinde echipa de bază și fiind folosiți extrem de rar. Jucători ca Panaitescu, Cristescu, C. Viorel, Jacob și alții, care au fost virfuri în promoțiile lor și care s-ar fi putut menține la un nivel superior de randament în oricare altă echipă sînt acum mult sub ce se aștepta de la ei tocmai pentru că n-au putut fi folosiți constant în echipele din care fac parte, resemnarea și demobilizarea apărînd foarte ușor în astfel de situații.

Consecințele acestei polarizări a jucătorilor merg și mai departe: deși în prima grupă valorică sînt 12 echipe, lotul național se formează, inevitabil, numai din jucători de la cele două cluburi, cam aceiași pentru toate competițiile. Așa sînd lucrurile, poate părea ve-

Toată lumea face sport

● Ultima competiție de tenis care a rezistat asalturilor televiziunii, refuzînd introducerea „tie-break”-ului, „Cupa Davis” este și singura întrecere în care se mai pot înregistra recorduri de durată, partida Boris Becker — John McEnroe (cîștigată de Becker la Hartford) depășind cu 17 minute (a durat în total 6 ore și 39 minute) precedentul record, din 1982, cînd același McEnroe l-a întrecut pe suedezul Mats Wilander cu 9-7, 6-2, 15-17, 3-6, 8-6. Recordul de

jocuri într-un meci de simplu s-a înregistrat însă în 1980, canadianul Harry Fritz și venezueleanul Jorge Andrew disputînd 100 de „game”-uri pentru a putea fi cunoscut un învingător (Fritz, cu 16-14, 11-9, 9-11, 4-6, 11-9). Dar recordul recordurilor aparține unei partide de dublu: Stan Smith, Bob Lutz — Jaime Fillol, Pat Cornejo 7-9, 37-39, 8-6, 6-1, 6-3 (deci 122 jocuri, în 1983, la Arkansas). ● Președintele Federației de box din R.P. Chineze, recent afiliată la Asociația internațională a boxului amator, devenind astfel al 150-lea membru al A.I.B.A., este

cunoscutul sportiv Xu-Yinsheng, fost campion mondial la... tenis de masă, în proba de dublu. ● Atletă din R.D. Germană Heike Drechsler (22 de ani) și-a propus un veritabil tur de forță la apropiatele campionate mondiale de la Roma (29 august-6 septembrie), dorindu-și nici mai mult nici mai puțin decît 5 (cinci) titluri supreme! Drechsler, care deține recordurile mondiale la săritura în lungime, cu 7,45 m, și la 200 m, cu 21”60/100, va lua startul și în probele de 100 m, 4x100 m și 4x400 m. Antrenorul ei, Peter Hein, care o pregătește de la debut, adică de 10 ani, insistă

în ultima vreme în proba de 400 m, unde protejata sa realizează, în prezent, timp în jur de 50” (recordul mondial al Maritei Koch este de 47”60/100). ● Înaintea începerii noii ediții a campionatului vest-german de fotbal, echipele din Bundesliga își numără... răniții, 33 de jucători fiind indisponibili cel puțin pentru prima etapă. „Campionaia infermeriilor” este Borussia Moenchengladbach, cu patru fotbaliști indisponibili, în timp ce formațiile SV Waldhof Mannheim și Karlsruhe SC au fost scutite de astfel de neplăceri. Printre accidentații sînt și câteva celebrități: portarul bel-

gian al campioanei Bayern München, Jean-Marie Pfaff (ruptură musculară), Thomas Allofs, de la F.C. Köln (a doua operație la genunchi), Michael Jakobs (de la Schalke 04) și Larus Gudmundsson (islandezul lui F.C. Kaiserslautern). Dacă socotim și nesfîrșitele cantonații și antrenamente (cite două pe zi), veți fi de acord că viața de fotbalist nu este tocmai ușoară... ● Magistratul italian Alfredo Rossini a declarat că victimele tragediei de pe stadionul „Heysel” din Bruxelles, de la 29 mai 1985, cînd, înaintea finalei „Cupei campionilor europeni” dintre Juventus și F.C. Liverpool au murit 39 de spectatori (majoritatea italieni), alți 200 fiind răniți, se pot constitui parte civilă în apropiatul proces ce va avea loc în capitala Belgiei. Rossini amintește recenta hotărîre a instanței supreme judecătorești britanice, privind extrădarea celor 26 de „hooligans” insulari care au declansat încăierarea (și care au continuat-o...). ● Mîino seară, pe stadionul londonez „Wembley” (declarat, cum știți, în urmă cu cîtiva ani monument istoric!) se va disputa meciul dintre echipa Ligii engleze și o selecționată mondială, pentru a marca împlinirea a 100 de ani de la crearea primului campionat oficial din lume (care, în paranteză fie spus, a cuprins doar două echipe...). Interesantă ni se pare o trecere în revistă a lotului selecționatului mondial, alcătuit de britanicul Terry Venables, de la F.C. Barcelona (ceea ce explică unele prezențe, dar și unele absențe...): portari: Dasaev, Zubizarreta; fundași: Josimar, Celso, Butcher, Berthold, Julio Alberto; mijlocasi: Hysen, Platini, Zavarov, Bagni, Defari; atacanți: Belanov, Lineker, Futre, Elkjaer-Larsen, Maradona (căpitanul echipei). Cei mai mulți jucători ai „selecționatelor Verables” provin de la F.C. Barcelona (3), adică de la echipa care a pierdut în sezonul trecut cam tot...

Civilizația sportului

A venit poștașul

Asociația sportivă Siretul Pașcani: „Se poate și bine și frumos, în fotbal, chiar dacă se întâmplă pe stadionul unui sat de munte într-o dispută din divizia C. Considerăm necesar ca rubrica dumneavoastră să prezinte cititorilor ei, pe lângă comentarii nedemne de noblețea sportului, și amănunte despre una dintre cele mai frumoase demonstrații de sportivitate la care au fost martori cîteva mii de spectatori pe stadionul din comuna Frasin, județul Suceava. A lipsit din meciul Avîntul Frasin — Siretul Pașcani insolența inițială de cele mai multe ori pe stadioane, a fost în schimb prezentă corectitudinea și respectul pentru adversar, fie el învingător sau învins. Un merit deosebit la crearea acestei atmosfere l-a avut brigada de arbitri condusă de dr. Mircea Neșu care a fost aplaudată și felicitată la sfîrșitul întîlnirii de ambele echipe. Am scris în acest sens și federației de fotbal”.

Ne bucură aceste informații și vă credem pe cuvînt mai ales că îl cunoaștem pe arbitru Mircea Neșu ca un OM care încearcă de mult timp să tindă sus, atît cît se poate, steagul cînstetei și corectitudinii pe terenurile de fotbal. Felicitări celor de la Avîntul și Siretul care, timp de 90 de minute, au apărat nu numai șansele echipelor lor ci și adevărata frumusețe a jocului de fotbal.

Stelian Ionescu — str. Saturn 7 — Brașov: „Sînt arbitru în două discipline sportive și am convingerea că orice arbitru depune în fața propriei conștiințe un jurămint interior cu privire la corectitudinea sa. Nici un arbitru nu intră în arenă cu dorința de a fi obiect de critică al presei, de a fi ocărît de public sau de a se trezi cu pietre și sticle în cap, așa cum știm bine că s-a mai întîmplat. Numai că această condiție fundamentală a arbitrajului — imparțialitatea — fiind profund subiectivă este fatalmente „discutabilă”. De la ea pleacă majoritatea acuzațiilor ce se aduc „cavalierilor fluierului” de către

public și comentatori. Dacă ei — publicul și comentarii — pot cu nițel efort și bunăvoință să cunoască regulamentul (să zicem de fotbal, fiindcă e cel mai simplu) și să fie imparțiali, ei nu pot, n-au cum să poată, să fie în apropiere a fazei pentru a vedea exact și corect ce s-a petrecut și totuși...

Mai demult, nu mai știu exact cînd, după un meci din prima divizie, s-a făcut un mare tapaj în jurul arbitrajului care, chipurile, viciase rezultatul. Articolul apărut într-un cotidian era fulminant. Titlu mare „Arbitru necinstit” sau ceva în genul ăsta, autorul îl forșea pe bietul arbitru cu cuvinte grele și chiar injurioase, de gîndea că nu mai rămîne decît să-și taie beregata! Pentru ce? Pentru că la un gol care a adus victoria nu-știu-cui un jucător se afla în ofsaid. M-a cutremurat tîmblul total răuvoitor al articolului. M-a cutremurat și de asemenea faptul că acel arbitru putea fi un om de toată cinstea la locul său de muncă și că el trebuia să rosească în fața colegilor pentru ceea ce se scria acolo despre el. Și care putea fi profund neadevărat? Și de ce spun asta? Adică el, cronicarul de la masa presei, el „văzuse” ofsaid și „banditul” nu fluierase! Admit să mi se explice cum e cu regulamentul, cum e cu disciplina, dar să vină să spună că „a văzut” mai bine decît arbitru de la un gol și tușierul său, mi s-a părut, prea de tot. Și mai ales faptul că, în urma acestei impresii personale, îl numea pe arbitru hoț, tîlhar sau ceva în genul ăsta. Și asta nu cu amicii la un pahar de voie bună ci în paginile unei gazete cu mare priză la public. Și nu la publicul săliilor de concerte ci la publicul fotbalului și la „interpretii” fotbalului!”.

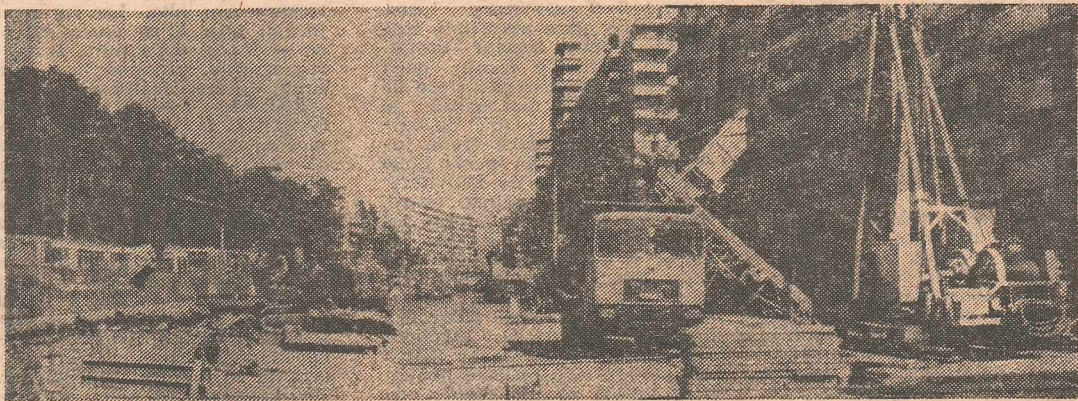
Vă mulțumim pentru această pledoarie pentru imparțialitate. Să admitem că greșeala este omenescă iar arbitrii sînt și ei oameni. Greșesc și arbitrii cei mai mari. Exemplul dat de dumneavoastră ne amintește un meci celebru din anii '60 (finala campionatului mondial din 1966: Anglia — R.F.G. = 4-2) care a stîrnit o controversă nici acum clarificată: a fost sau nu valabil al treilea gol al englezilor? Chiar dacă discuțiile au fost aprinse (era totuși finala Cupei Mondiale), nimeni nu l-a făcut „bandit” pe arbitru. Există, sau ar trebui să existe totuși, o civilizație a limbajului, despre care vom vorbi poate cu un alt prilej.

CRISTIAN TOPESCU

LUCIAN OPREA

Metroul cucerește Bucureștiul

Primele vești despre Magistrala a III-a

Spre bucuria tuturor, binecunoscutele panouri cu inscripția „M” au apărut și pe șoseaua Ștefan cel Mare, în apropiere de intersecția cu strada Galați, constructorii metroului bucureștean deschizând aici drumul celei de-a treia magistrale, care va lega Gara de Nord cu stația Dris-
tor.

Inginerul Ioan Stăulescu, șeful Sectorului de lucrări miniere 3, din cadrul Antreprizei de exploatare lucrări construcții subterane, ne-a decla-

rat că, simultan cu lucrările de finisaj de pe tronsoanele 3 și 4 ale Magistralei 2, au realizat primele panouri ale pereților murați și vor construi foarte curând puțul de lansare pentru cele patru scuturi ce vor porni spre Bucur Obor (două) și spre Tunari (două). La Piața Victoriei, două astfel de scuturi sînt deja în activitate.

Magistrala 3 a metroului va avea o lungime de 9,04 km și următoarele stații: Gara de Nord, Piața Victoriei, Ștefan

cel Mare, Obor, Iancului, Piața Muncii, Drisitor 2 și un fir de legătură între stația Republicii și stația de întreținere și parcare Pantelimon. La Obor și Piața Muncii stațiile metroului vor fi amplasate în pasajele rutiere existente. Dorim harnicului colectiv al Sectorului de lucrări miniere 3 să își mențină sau chiar să depășească viteza de înaintare de 6-7 m pe zi cum au făcut-o pînă acum!

VICTOR RADULESCU ■

alte spații destinate amatorilor de jocuri distractive de sală.

În viitorul apropiat, baza de agrement „Privighetoarea Banatului” va dispune și de un bazin de înot, de o saună și de două terenuri de sport multifuncționale. La fel de bine amenajate sînt și gospodăria anexă, sectorul de mică producție astfel încît vizitatorilor li se va oferi un meniu bogat și diversificat, o variată gamă de băuturi răcoritoare, produse de patiserie, piinea casei. (Dumitru Oprisor)

Din picătura c lacui și oceanul!

■ Două mici exemple confirmă un adevăr al lunii de azi. Exemplele: Prin utilizarea pa-

Tinara generație

Forumul național al pionierilor

„Pentru patrie și partid, pentru comunism înainte!”
Aceasta este deviza sub care s-au desfășurat lucrările celui de-al XIV-lea Forum național al pionierilor, încheiat miercuri pe litoral, la Constanța. Constituindu-se într-o amplă tribună a democrației și autoconducerii pionierești, lucrările forumului au evidențiat noi posibilități de îmbunătățire și perfecționare a activităților desfășurate de Organizația pionierilor pentru transpunerea în viață a sarcinilor de mare responsabilitate ce-i revin în educația comunistă, patriotică, revoluționară, prin muncă și pentru muncă a șoimilor patriei, pionierilor și școlărilor.

Participanții la forum au exprimat dragostea lor fierbinte și profunda recunoștință partidului, secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru minunatele condiții de muncă și învățatură de care beneficiază tinăra generație a patriei.

Cu acest prilej, participanții au ales pionierii membri ai Consiliului Național al Organizației Pionierilor și ai Comisiei de cenzori, pionieri-locuitori ai președintelui CNOP și au desemnat pionierii ce fac parte din Comisia Organizației Șoimii Patriei.

Două evenimente în județul Olt

Săptămîna aceasta a avut loc Adunarea festivă de deschidere a Șantierului național al tineretului de la sistemul de îmbunătățiri funciare Ipotești I Sud. Obiectiv important destinat dezvoltării potențialului productiv al pămîntului, asigurării obținerii unor producții agricole mari, sigure și stabile, acest nou șantier constituie răspunsul concret la sarcinile de mare răspundere încredințate tinerei generații de către partid, de către secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a participa activ la transpunerea în practică a Programului național de îmbunătățiri funciare.

Și, ca fericită coincidență, ca nouă dovadă a grijii partidului, a secretarului său general,

pentru tinăra generație, pentru asigurarea tuturor tinerilor patriei de condiții optime de petrecere a timpului liber, de dezvoltare a aptitudinilor și talentelor, de educare și instruire multilaterală ni se relevă printr-un eveniment petrecut tot în aceste zile, în perimetrul aceluiași județ, La Slatina s-a dat în folosință o nouă casă de cultură, cea a științei și tehnicii pentru tineret. Noul edificiu dispune de o sală de spectacole de 500 de locuri, de un amfiteatru în aer liber, de 11 săli special amenajate pentru desfășurarea cercurilor și cursurilor tehnico-aplicative, de un cabinet de informare, discotecă, salon expozițional, spații de cazare și de alimentație publică.

nourilor solare pentru prepararea apei calde, la Fabrica de utilaje și piese de schimb Focșani s-au economisit 10 tone combustibil convențional. De asemenea, în cele șapte luni care au trecut din acest an, promovarea unor tehnologii

moderne de fabricație a avut drept rezultat economisirea a altor aproape 20 tone combustibil convențional. Adevărul e la îndemîna oricui: adaptarea rapidă la nou este principala caracteristică a inteligenței specialistului de astăzi.

Potrivit tradiției, în prima duminică a lui august, am sărbătorit Ziua Marinei Republicii Socialiste România, trecind în revistă rezultatele remarcabile obținute de către bravii noștri marinari și exprimînd admirația și prețuirea față de abnegația și devotamentul cu care ei își îndeplinesc sarcinile la locurile lor de activitate. Pe cel mai înalt catarg al inimii — urarea de succes în împlinirea neabătută a datoriei față de țară.

„Privighetoarea Banatului”

La ieșirea din Timișoara, în direcția Lugoj, pe drumul european, la numai 8 km, în comuna Remetea Mare, s-a deschis o nouă și modernă bază de agrement. Unitatea, ce poartă numele „Privighetoarea Banatului” aparținînd UJECOOP Timiș, este amplasată într-un splendid cadru natural, dar ceea ce-i sporrește și mai mult farmecul, este faptul că, pe lângă clădirile vechi, restaurate, s-au ridicat altele noi în stil arhitectonic specific zonei. Este vorba de un mare complex de alimentație publică și hotelier, care cuprinde în prima etapă a construcției un restaurant cu două saloane, o terasă acoperită, cu 600 de locuri, 16 căsuțe tip camping și o platformă de parcare a auto-vehiculelor și rulotelor. În următoarele două săptămîni se vor da în folosință noi spații de cazare ce vor funcționa și pe timp friguros, alte două saloane și o sală de gimnastică medicală, un salon de cosmetică, frizerie și coafură, precum și

Vara '87 își trăiește zilele de lumină totală cu soarele aproape la zenit cînd peste țară stăpînește mirosul parfumului de tei și drumurile sînt stropite de pulberea de aur scuturată din florile copacului nobil ce se află emblematic și pretutindeni la noi. Șoseaua și trotuarele de asfalt și dale de beton ce leagă stațiunea Căciulata de Călimănești este străjuită de tei bătrîni, contemporani cu cel ce le-a cîntat mireasma și fiorul. La el ne poartă gîndul în nopțile cu lună și visare cînd pe sub tei trec perechi de-ndrăgostiți, leșiți total din haosul de discotecă, regăsind în tăcere și în doi ceea ce au înțîlnit de milenii oamenii acestui pămînt — chemarea și tremurul dragostei. Tei și flori de tei, pe străzi și pe alei, cum ar zice facil un text de muzică ușoară de duzină dar și un adevăr care ne duce cu gîndul la aspectul economic și moral privind starea și statutul acestui copac. Cîci tei sînt pretutindeni în România dar nu pretutindeni

sînt luați în considerație. Am văzut tei în Capitală care infloresc, se trec și rodesc fără a lăsa cîntită o floare (precum pe marile artere de la șosea, prin Ana Ipătescu, Vatra Luminoasă și complexul Herăstrău), dar am văzut tei jefuiți, cu crențile jupuite, rămase ca niște

La vremea teiului

schelete sau pur și simplu rupte fără milă ca după un taifun (precum în Balta Albă, Rahova, Viilor) și, spre durerea mea, și aici în stațiunea dublă, unde nobilul copac acoperă bine mirosul de sulf, mai puțin plăcut în zilele de caniculă. Dacă aici crengile rupte sînt doar cîteva, în schimb valorificarea acestei bogății naturale inestimabile și aici, ca pretutindeni, n-a devenit o preocupare a edililor, nu intră

în posibilitățile de exploatare rațională și, de ce nu, sentimentală a unei avuții atît de mari. Mă gîndesc aici, în clipele de liniște, cît de neplăcut ne vine iarna cînd din rafturile plafarului nu găsim lesne banala floare de tei pentru atît de minunatul ceai hrănitor și sedativ. Ce-ar fi dacă edilii din toate localitățile unde teii își scutură floarea, în colaborare cu școlile locale de toate gradele, ar confecționa, cum s-a procedat în unele locuri, scări sigure și ar sprîjni tineretului în sarcina ce cu elan și-a asumat, a culegerii îngrijite a florilor de tei? Cine știe, poate în afară de ceai, floarea ar putea deveni și materie primă pentru sucuri, pentru parfumuri sau săpunuri fine. Și s-ar feri astfel copacul nobil de jefuirea lui nerațională și n-am mai fi atît de răniți în fața unor tei ciunțiți. Am ridica astfel arborele eminescian la respectul adînc pe care-l merită.

TRAIAN BĂDULESCU ■

În prima zi a turneului internațional „Cupa Steaua”, pe lângă bucuria reîntîlnirii cu fotbalul, ni s-a oferit un frumos spectacol de suflet. S-a sărbătorit retragerea acestor frumoși eroi din fermecătoarea poveste pentru toate vîrstele care este fotbalul: Iordănescu, Ducadam, Alexandrescu. Puju Iordănescu nu va mai răvăși căerurile cu fantezia lui debordantă și cu driblingurile tricotate savant. Ducadam nu va mai demoraliza înaintașii, uluindu-i chiar cînd îi despărțeau cițiva metri și se priveau ochi în ochi. Fostul vîrf de lance al C.C.A.-ului, Ion Alexandrescu, a părăsit și el rolul greu de „director de scenă” după ce a vegheat la cristalizarea echipei și a concepției de joc, la instaurarea unui climat de muncă și seriozitate fără de care înalta performanță n-ar fi posibilă. Trei nume care ne-au adus multe bucurii care și-au cucerit un loc definitiv în inimile noastre.

FLORIN CONDURĂTEANU ■

Flacăra, Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: Actualitatea politică: 25 66; Publiciști-comentatori: 14 53; Reportaj economie: 26 00; Știință: 21 28; Cultură-învățămînt: 14 57; Probleme moral-cetățenești: 17 00; Sport: 25 66; Scrisori-audiențe: 25 42; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsrif București, Calea Griviței nr. 64-66.